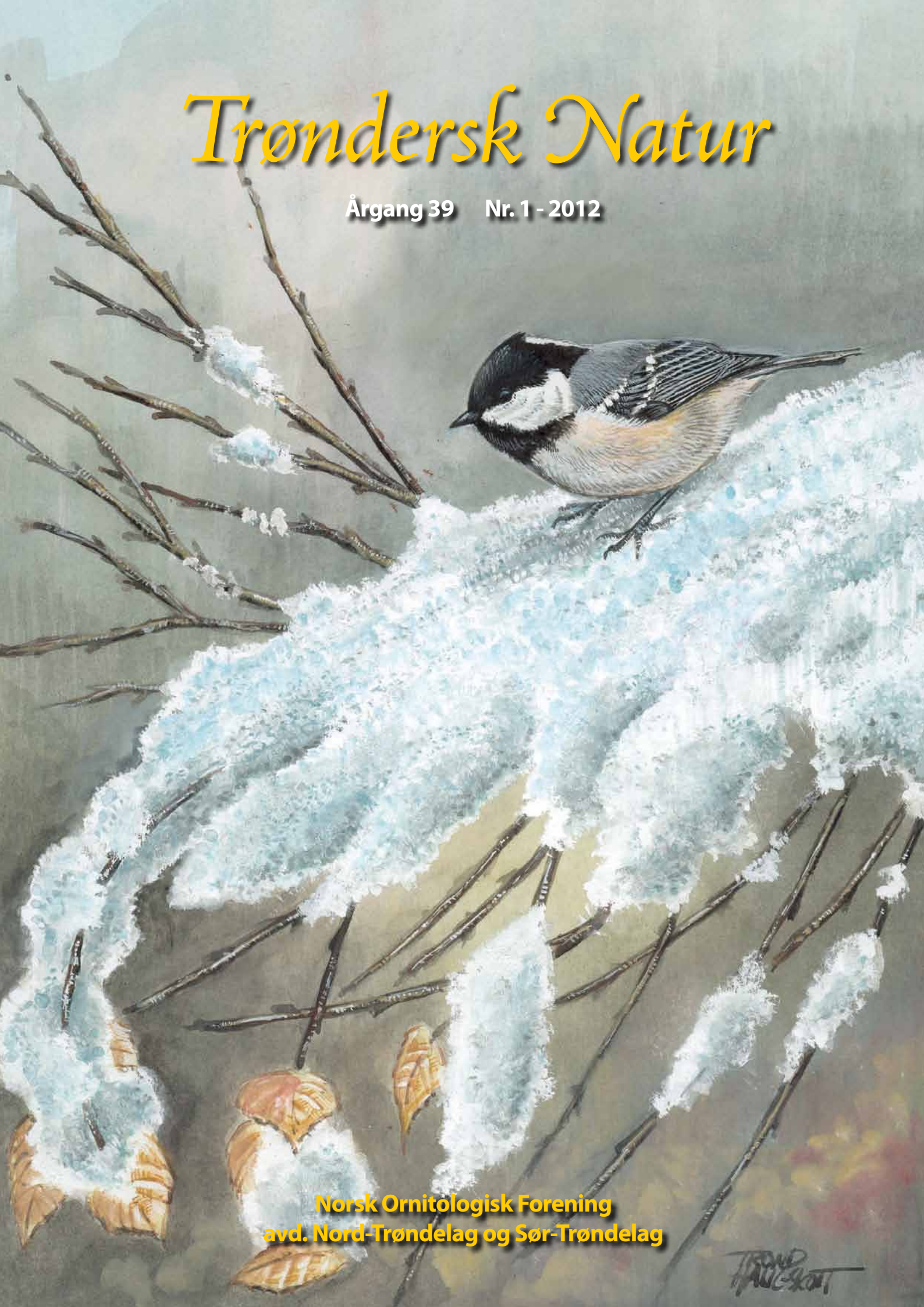

Trøndersk Natur

Årgang 39 Nr. 1 - 2012

Norsk Ornitologisk Forening
avd. Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag

TROND
HÅUGSKOTT

TRØNDERSK NATUR

Tidsskrift for Norsk Ornitologisk Forening (NOF), avd. Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag

Redaktør: Trond Haugskott, Bekkasinv. 9, 7082 Kattem. Tlf.: 72 84 99 40 / 909 48 572.

E-post: trhaugs@online.no. Hjemmeside: www.haugskott.com

Tips til forfattere: Artikler og innlegg til TN sendes til redaktørens adresse, helst pr. e-post. Hvis det er noe du lurer på - kontakt redaktøren.

Manusfrist: TN utkommer med to hefter pr. år. Frist for innlevering av manus er hhv. innen 31. mai og 30. november.

Adresseforandringer o.l.: TN sendes ut til medlemmene av NOF avd. Nord-Trøndelag og NOF avd. Sør-Trøndelag på grunnlag av medlemslistene fra foreningene. Endring av adresse, etterlysning av manglende blad o.l. må derfor rettes til respektive fylkesforening.

Opplag: 450 eks.

INNHOOLD

- 2 Naturvernområder i Trondheimsregionen
- 15 Fugler i Sør-Trøndelag 2010
- 41 Grønlandsmåker i hopetall!
- 46 Bekkasinsnipe på Tautra

Alle tegninger ved Trond Haugskott

NORSK ORNITOLOGISK FORENING (NOF)

avd. Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag

NOF avd. Nord-Trøndelag

www.birdlife.no/organisasjonen/fylkesavdelinger/nord-trondelag/

NOF avd. Sør-Trøndelag

www.birdlife.no/organisasjonen/fylkesavdelinger/sor-trondelag/

Naturvernområder i Trondheimsregionen

Tekst: Trond Haugskott, Georg Bangjord og Jon Arne Sæter

Foto: Trond Haugskott

Trondheim er for mange synonymt med hektisk byliv, fjernt fra alt de forbinder med naturopplevelser. Mange blir derfor overrasket når de oppdager at det innenfor en radius av noen kilometer fra bykjernen faktisk finnes en rik og variert natur. Terrenget rundt Trondheim kan, foruten bebyggelse og jordbrukslandskap, by på et mangfold av naturtyper og naturopplevelser – hele året. Her finnes våtmarksområder med et meget rikt fugle- og planteliv, frodige edelløvsoger, rolige myrområder og mektige barsoger, samt et snev av fjell.

Denne artikkelen beskriver samtlige naturvernområder i Trondheim kommune, samt noen av verneområdene som ligger nærmest i de tilstøtende kommuner. Flere naturområder i denne regionen er i de seinere åra blitt vernet for å sikre at disse blir bevart i sin naturlige tilstand også i framtiden – til glede for de generasjoner som kommer etter oss.

Trøndelagsfylkene utgjør et meget interessant geografisk område når det gjelder utbredelse for en lang rekke planter og dyr. Her møtes nordlige, sørlige, østlige og vestlige arter. Dette gjør at både plante- og dyrelivet er rikt, breddegraden tatt i betraktning.

Bilde øverst: Storheia og Kvistingen, hhv. den høyeste toppen og det største vatnet i Bymarka naturreservat.

Trondheimsregionen ligger innenfor det geologiske området som kalles Trondheimsfeltet. Her dominerer skiferbergarter med innslag av grønnstein og andre omdannede bergarter. I regionens lavereliggende deler dominerer løsmassene i form av marin leire. Berggrunn og løsmasser, samt et gunstig klima, gjør Trondheimsregionen til et av landets mest fruktbare distrikter.

DYRELIV

Innen regionen finnes et stort utvalg av forskjellige naturtyper; våtmarksområder, skogsområder, myrer og fjell. Dette gir grunnlag for et rikt og variert dyreliv. Over 260 fuglearter og mer enn 40 pattedyrarter er registrert i regionen. Dette er et meget høyt antall så langt nord.

Kart over verneområdene nevnt i artikkelen.

Ved Trondheimsfjorden og i de store vassdragene Nidelva og Gaula har mange arter våtmarksfugl som ender og vadefugler, tilhold det meste av året. Spesielt i trekketidene vår og høst kan antallet rastende fugler være høyt. Siden bar- og blandingsskog dominerer i store deler av regionen, er fugler med tilknytning til denne naturtypen vanlige. Særlig setter spurvefuglene sitt preg på skogsområdene. Dette er også fine biotoper for skogshøns, rovfugler, ugler og spetter.

Elg og rådyr er meget tallrike. Hjort opptrer også her, men betydelig mer fåtallig. Piggsvinet er stedvis relativt vanlig, men har gått sterkt tilbake siden siste halvdel av 1980-tallet. Noe av grunnen kan være at grevlingen har ekspandert kraftig de siste åra – selv i Trondheim sentrum «bor det» nå grevling. Av andre rovdyr finnes rødrev, røyskatt, snømus, mår, mink og oter. Blant «de fire store» rovdyrene opptrer gaupa oftest. Bjørn, ulv og jerv kan unntaksvis streife innom regionen. Unntaket er en enslig jervetispe som

Bever i Teisendammen i Bymarka.

bemerkelsesverdignok har hatt fast tilhold i Bymarka i flere år.

Haren er vanlig i utmarksområdene. Ekorn, klatremus, markmus, og husmus er de vanligste gnagerne. Beveren har fast tilhold flere steder i regionen.

Av krypdyr finnes hoggorm og firsle spredt og fåtallig. Frosken er den vanligste av amfibiene. Både padde, stor salamander og liten salamander forekommer fåtallig og med begrenset utbredelse. Den store salamanderen er direkte truet av utryddelse.

PLANTELIV

Langs sjøen finner vi strandberg og engbakker, ofte med varmekjære plantearter. Ladehalvøya og deler av Byneset har de fineste av disse vegetasjonstypene. Strandenger finnes det også en del av i regionen, og den største av disse er Øyamølen i Gaulosen.

I lavereliggende deler har en innslag av edelløvsskog som domineres av alm og hassel. Flere av verneområdene som beskrives er nettopp slike skoger. Langs de store elvene Nidelva og Gaula dominerer gråorskogene. En spesiell vegetasjonstype er tindvedskogene som har rike utforminger i nedre deler av Gaula.

I indre deler av regionen dominerer barskogen med gran og furu. Her er også hyppige innslag av bjørk, osp og gråor. Opp mot de høyestliggende delene i Bymarka og Vassfjellet får en innslag av fjellbjørkeskog opp til tregrensa, der fjellvegetasjonen overtar.

Myrene er viktige landskapselementer som åpninger i skogsterrang. Innenfor regionen finner vi et stort spekter av ulike myrtyper.

Et stort antall plantearter er funnet i Trondheimsregionen, noe som gir et bilde på frodighet og variasjon av naturtyper. Særlig er antallet av sørlige varmekjære plantearter usedvanlig høyt her.

Hoggorm på Kotatjønnyra i Bymarka.

Engmarihand på Lokmyran i Bymarka.

HVORFOR VERNE NATUR?

Naturen og samfunnet rundt oss er i stadig utvikling. I flere tusen år levde mennesker i og av naturen uten å foreta større, reversible endringer av landskapet eller av flora og fauna. Økt befolkningstilvekst kombinert med en enorm teknologisk utvikling har imidlertid gitt oss nesten ubegrensede muligheter til å gjøre store og uopprettelige naturinngrep. Dette har fått skjebnesvangre følger for en lang rekke plante- og dyrearter. Spesielt utsatt er arter som er knyttet til sjeldne naturtyper.

Samtidig med at vår evne til å utnytte og forandre naturen stadig utvikles, har vi også innsett nødvendigheten av å verne om det naturgrunnlag vi er så avhengige av. De siste tiårene har denne erkjennelsen etterhvert medført at naturvern hensyn har blitt innarbeidet i den generelle planleggingen. I naturmangfoldloven som i 2009 erstattet den gamle naturvernloven fra 1970, heter det derfor:

«Lovens formål er å ta vare på naturens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser gjennom bærekraftig bruk og vern. Loven skal også gi grunnlag for menneskers virksomhet, kultur, helse og trivsel, både nå og i framtiden.»

NATURVERNOMRÅDER I TRONDHEIM

Det sier seg selv at i et så tett befolket område som Trondheimsregionen blir presset på naturområdene ekstra sterkt. Derfor er det viktig å få sikret de mest intakte, rikeste og mest representative av de gjenværende naturområdene.

I Sør-Trøndelag er det vedtatt verneplaner for våtmark, edelløvsskog, flommarksskog, sjøfugl, barskog og myr. I Trondheimsregionen er alle disse naturtypene representert.

Våtmark er naturtyper hvor vann og fuktige områder utgjør en betydelig del av landskapets karakter. Dette kan f. eks. være fjære- og gruntvannsområder, næringsrike vann, sumpområder, deltaområder og myrer. De bidrar til å skape et variert landskapsbilde og til å øke opplevelsesrikdommen i naturen.

Våtmarker har ofte en rik, tildels svært rik flora og fauna. Mange plante-, insekt- og fuglearter er helt avhengige av disse naturtypene for å klare seg.

Trondheimsfjorden er med sine mange grunne bukter og fjæreområder et av Norges desidert viktigste våtmarkskomplekser, og de mange næringsrike vannene i nærheten av fjorden bidrar til å øke verdien ytterligere.

Våtmarkene er av de mest truede naturtypene vi har. De er utsatt for en lang rekke inngrep som f.eks. gjennfylling, neddemming, drenering og forsøpling. Dette har vi mange eksempler på også fra Trondheimsområdet.

Gaulosen er selvsagt velkjent for trønderske fuglekikkere, og trenger vel knapt nok noen nærmere presentasjon. Vi skal likevel gi en kjapp oversikt.

Det er Gaulas utløp med de omkringliggende, fjordnære områdene som kalles Gaulosen. Dette området er det siste intakte, større elveutløp i Trøndelag. Ved fjære sjø blottlegges store fjæreområder langs Byneslandet, utenfor Storøra (øya midt i elveutløpet) og ved Øysand.

Området ligger i Trondheim og Melhus kommuner og ble fredet som naturreservat og landskapsvernområde 23. desember 1983. Gaulosen naturreservat dekker et areal på ca. 605 dekar, mens det tilsvarende for landskapsvernområdet er 2450 dekar. Leinøra naturreservat utgjør ca. 55 dekar.

Formålet med fredningen er å bevare et viktig våtmarksområde med et rikt fugleliv, verne om særlig artsrike og sammensatte strandenger, bevare forekomster av tindved på Leinøra, samt å beholde Gaulosen som et vesentlig landskapselement og som eksempel på en tilnærmet urørt større elvemunning.

Det er store botaniske verneverdier i Gaulosen, spesielt gjelder dette strandengområdene på Storøra og på Øyamølen, samt det spesielle tindvedkrattet på Leinøra.

Likevel er det nok det rike fuglelivet Gaulosen er mest kjent for. Området er en av de viktigste rasteplassene for våtmarksfugl i Midt-Norge. Både på vår- og høsttrekket kan flere tusen fugler være samlet i osen. Gaulosen har også verdi som hekkeplass og overvintringsområde. Godt over 200 forskjellige fuglearter er påvist i området, og over 40 av disse registrert hekkende. Dette er et meget høyt antall for en lokalitet så langt mot nord. De fleste norske ande- og vadefuglearter opptrer fra tid til annen i Gaulosen, mange av dem i stort antall. På Storøra fantes tidligere Sør-Trøndelags største koloni av hettemåke. I 1992 hekket omkring 1300 par her. Storøras verdi som hekkelokalitet er i dag vesentlig redusert pga. at vestre elveløp er blitt grunnere, noe som fører til at rovdyr som rødrev og grevling lett kommer seg over til øra.

I 1982 fikk Gaulosen Ramsar-status som ett av delområdene (og eneste i Sør-Trøndelag) i «Trondheimsfjorden våtmarkssystem».

LEINØRA NATURRESERVAT

ble først fredet i 1971, men inngikk ved kongelig resolusjon av 23. desember 1983 som et av verneområdene i Gaulosen. Formålet med fredningen er å bevare ei grusør med en unik forekomst av tindved.

Leinøra er avsetninger av løsmasser fra elvestrømmen, i hovedsak sand og grus. Her har det utviklet seg et tynt moldjordlag («matjord») på de stedene som ligger høyest og er minst påvirket av elvestrøm og tidevann. Her finnes også større arealer med strandeng og sumpmark.

Leinøra har lenge vært kjent for sin storvokste tindvedforekomst. Stamme høyder på opptil 11 meter er målt, og dette er de høyeste tindvedtrærne i verden! Tindveden er en typisk pionerplante, dvs. at den er blant de første som koloniserer ubevokst grus og elveør. Når tindveden vokser opp utvikler den etterhvert et godt jordsmonn, noe som gjør at andre treslag kan «rykke inn». Resultatet er at tindveden gradvis blir utkonkurrert og til slutt forsvinner. På Leinøra ser vi dette ved at gråor, selje, osp, hegg, rogn og gran har etablert seg. Så lenge Gaula legger opp nye grusører, har imidlertid tindveden et godt eksistensgrunnlag. Også den øvrige floraen på Leinøra er rik. Det samme er fuglelivet, spesielt i sommerhalvåret.

Storvokst tindved på Leinøra.

Sivspurv på Leinøra.

BARSKOG

Barskog dekker som tidligere nevnt store deler av Trondheimsregionen. Det meste av denne skogen er til dels sterkt menneskepåvirket. Urskog finnes ikke i regionen. Urskog kan vi forenklet si er skog urørt av mennesker. Denne skogtypen er etterhvert blitt meget sjelden i Norge. I forbindelse med den landsomfattende verneplanen for barskog er begrepet «urskog» også delvis brukt om naturskog. Med naturskog menes skog som er noe påvirket av menneskelig aktivitet, men ikke slik at det forstyrrer den naturlige utviklingen, slik som f.eks. systematisk skogkultur, bestandspleie, grøfting og gjødsling gjør. En skog som er sterkt menneskepåvirket kalles kulturskog.

Urskogspregete barskoger har stor variasjon i plante- og dyreliv. Artsmangfoldet er stort sett større her enn i kulturskog. Mange arter er helt avhengig av urørt skog, særlig gjelder dette insekter, sopp, lav og moser.

BYMARKA NATURRESERVAT

Et område av Bymarka ble første gang vernet som naturreservat 4. desember 1992 under betegnelsen «Bymarka naturreservat». Verneområdet ble utvidet i 2005 og dekker nå store deler av Bymarka. Reservatet dekker et areal

Skoginteriør fra Bymarka naturreservat.

på 11687 dekar og ligger like vest for Trondheim sentrum.

Formålet med fredningen er å bevare et barskogområde med naturskogkvaliteter som er typisk for naturtypen i regionen med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser.

Verneområdet ligger i et svært mye brukt turområde, og friluftslivet er derfor tatt inn i formålet med fredningen, og som en viktig premisse ved forvaltningen. Dette er uvanlig i et naturreservat.

Området har stor variasjon i høydelag, topografi, skogtyper og vegetasjon, der det strekker seg fra havnivå ved Trondheimsfjorden i nord opp til de treløse Bynesheiene over 500 m oh.

Som sagt finnes ikke urskog i regionen, men i forhold til mesteparten av barskogen i kommunen er store deler av verneområdet relativt lite berørt av menneskelig aktivitet.

Området har stor variasjon i topografi og vegetasjonstyper. Stor høydeforskjell gir overganger fra sørboreal skog til fjellskog. Mindre myrpartier av forskjellig slag dekker relativt store arealer.

Både flora og fauna er variert og er typisk for denne naturtypen i Midt-Norge.

Nøttekråka var tidligere en meget sjelden gjest i Trøndelag, men høsten 1995 inntraff en massiv invasjon av den østlige underarten «sibirnøttekråke» fra hekkeområdene i Russland til Skandinavia. I skogsområdene rundt Trondheim fant arten passende hekkeplasser, og de mange sembrafuruene på kirkegårder og hager i selve Trondheim sørget for vinternæring. I dag er nøttekråka en karakterfugl i Bymarka og kan sees året rundt.

HEVILLEN NATURRESERVAT

er det «nyeste» naturvernområdet i Trondheimsregionen. Det ble opprettet 17. desember 2010 og dekker et totalareal på ca. 1374 dekar.

Formålet med naturreservatet er å bevare et område med gammel barskog med særlig betydning for det biologiske mangfoldet som er knyttet til denne. Skogtyper av særlig verdi i denne sammenheng er gammel, fuktig gran-skog, lågurtgranskog og kalkskog.

Selve Hevillen er et fjell på 412 moh, det er det eneste grensested i landet hvor fire kommunegrenser møtes, og er Klæbus østligste punkt. De andre kommunene som har grense på toppen er Selbu, Malvik og Trondheim.

EDELLØVSKOG

Edelløvsskog er skog med stort innslag av varmekjære løvtrær. Disse trærne krever god jord og gunstig klima. I Sør-Trøndelag finnes edelløvsskog oftest i sørvendte ller. I Norge har vi følgende edelløvtræsler: alm, ask, bøk, hassel, lind, lønn, eik, svartor og kirsebær. Bare alm og hassel forekommer naturlig i Sør-Trøndelag.

Edelløvs skogen har et rikt plante- og dyreliv, og enkelte plante-, insekt- og fuglearter er avhengig av slik skog. Selv om edelløvs skogene dekker et lite areal i Norge, er de av uerstattelig verdi for norsk flora og fauna.

LAUGLOLIA NATURRESERVAT

Lauglolia, som ligger rett nord for verneområdene i Gaulosen, er blant de største almelierne i Trøndelag. Lia ble først fredet som naturreservat 6. februar 1987 og senere utvidet noe i

Fra de sentrale delene av Lauglolia.

2001 med et rikt granskogsområde. Reservatet dekker nå et areal på 158 dekar. Formålet med fredningen er å sikre en av Trøndelags største almelier med tilhørende plante- og dyreliv.

I deler av reservatet er alm det dominerende treslaget, men også hassel, rogn, gran, bjørk, hegg, selje, osp og gråor er vanlige. Innenfor reservatet finnes mange særegne og varmekjære plantearter, her kan nevnes lerkespore, laukurt, kransmynte, kantkonvall, myske, lodneperikum, springfrø, brunrot og stortveblad. På tørrberg finnes spesielle plantearter som kung, bakkemynte og svarterteknapp.

Fuglelivet er rikt. Spettmeisa er en art som i Trøndelag hovedsakelig hekker i tilknytning til hasselskog, og i Lauglolia er den en karakterart som kan sees og høres hele året. Ellers har et rikt utvalg av våre vanlige spurvefugler og andre skogsarter tilhold i lia. I sommerhalvåret setter storsangere som hagesanger, munk og gulsanger sitt preg på området. Mer kravstore og fåtallige fuglearter som stjertmeis, bøksanger og kjernebiter forekommer også regelmessig.

APOTEKET NATURRESERVAT

Denne lia, som ligger noen få km vest for Lauglolia naturreservat, ble fredet 6. februar 1987 for å sikre en uvanlig fin og rik edelløvs skogslia med alm, osp og hassel. Reservatet dekker et areal på ca. 75 dekar. Det spesielle navnet på lia kommer trolig av at området i gamle dager ble brukt til innsamling av urter til apotekene i Trondheim på 1700-tallet.

Til tross for reservatets beskjedne størrelse er vegetasjonstypene meget varierte. Lia har en rekke varmekjære plantearter. Typiske og vanlige arter på tørrberg er kung og kransmynte. I skogen finner en skogkløver, piggstarr og mengder av den vakre orkideen breiflangre. Krattfiolen er også vanlig.

Fuglelivet er rikt og mye likt det vi finner i Lauglolia. Også i Apoteket er spettmeisa en karakterfugl som kan sees og høres året rundt.

LEIRA NATURRESERVAT

Denne lia, som ligger mellom Nedre og Øvre Leirfoss, ble fredet 6. februar 1987 for å ta vare på en typisk gråoralmeskog i Trøndelag. Reservatet dekker et areal på ca. 90 dekar.

Almetrærne er flere steder temmelig storvokst og grove og synes å greie seg godt i de til dels ustabile leir-ravinene. Det meste av lia er en høgstaudetype med arter som bl.a. humle, storklokke, kratthumleblom, mjødukt, springfrø, hundekveke og broddtelg. Det fuktige klimaet langs Nidelva, sammen med det rike substratet og gammelskog, gjør at en her finner rike utforminger av lav- og mosesamfunn.

I det varierte landskapet mellom fossene er fuglelivet rikt. Sjeldne fugler som bl.a. bøksanger er registrert, og stjertmeisa er funnet hekkende flere ganger. Den før så sjeldne kjernebiteren har i de siste årene blitt en karakterart i området.

I Nidelva kan en i tillegg se våtmarksfugler som bl.a. sangsvane, stokkand, laksand, kvinand og fossefall. Vintererle, som tidligere var en meget sjelden fugl i Trøndelag, har de siste årene hekket mer eller mindre årlig ved Nedre og Øvre Leirfoss.

Også almelia rett ovenfor Nedre Leirfoss, som ligger utenfor naturreservatet, har en liknende flora og fauna.

Øverst: Kjernebiter.
Midten: Bøksanger.
Nederst: Vintererle.

Gråor.

FLOMMARKSKOG

I nedre del av de store trønderske dalførene har elvene gjennom tidene avsatt mektige avsetninger av sand, grus og rullestein. I flomperioder overflommet elvene de flate leirbunnene, forflyttet løsmasser og skiftet av og til leie. Her utviklet det seg ulike typer av flombetinget vegetasjon, hvorav de viktigste er; pionervegetasjon (f.eks. tindved og klåved, som er blant de første til å kolonisere grusører som elva legger opp), gråor-heggeskog, mandelpil og sumpvegetasjon.

Fugle- og dyrelivet i flommarkskogen er rikt, særlig er spurvefuglene svært tallrike. Gråorskogen er faktisk den skogtypen i Norge som har de tetteste bestandene av spurvefugler. Også insektfaunaen er spesiell.

GAMMELELVA NATURRESERVAT

Gammeelva i Melhus kommune ble fredet som naturreservat 7. mai 1993. Reservatet dekker et areal på ca. 255 dekar. Formålet med fredningen er å sikre et forholdsvis stort og representativt område med flommarkskog, samt å sikre et område av betydning for et variert og rikt dyreliv. Gammeelva er blant de mest verneverdige flommarkskogene i Sør-Trøndelag.

Gammeelva, også kalt Fornesevja, er et gammelt elveløp som ble avsnørt fra Gaula i 1902. Naturtypen kalles kroksjø. Naturreservatet ligger mellom dyrkamark, jernbanelinjen og E6 på Gaulas østside. E6 går tvers gjennom området og krysser reservatet på to steder.

Gammeelva har en av de største bestandene av flommarkskog bestående av gråor-heggeskog langs Gaula. Her finner vi bl.a. planter som krossved og slyngsøtvier. I det gamle elveløpet finnes vegetasjonstyper som flyteblad- og langskudd-sjøeng, elvesnellesump, starrsump og fint utviklet mandelpilkratt av den «forsumpede» typen. Botanisk sett er Gammeelva artsrik og variert, og representativ for regionen.

Særlig i sommerhalvåret er fuglelivet rikt og variert. Det er først og fremst spurvefuglene som setter sitt preg på området, men også vannfugler som sangsvane, stokkand, gråhegre, skogsnipe og strandsnipe er vanlige i reservatet.

I år planlegges en større restaurering for å gjenskape større vannspeil i området.

MYR

Myr kan defineres på flere måter.

Botanisk sett er myra et voksested for en bestemt type vegetasjon, geologisk er myra en lagrekke av torv, mens den geografisk sett er et avgrenset landområde. Vanligvis bruker en begrepet myr om et landområde som omfatter både plantesamfunnet og torva som er dannet av dette.

Det kan være mange grunner til å ta vare på noen av myrene i sin naturtilstand; økologiske, geologiske, hydrologiske, historiske, vitenskapelige, pedagogiske og estetiske. Myrene fungerer som svamper i terrenget, og de er viktige for gruntvannsforholdene over større områder. Intakte myrområder er viktige referanseområder i økologisk overvåkning og forskning.

Myrene og kantsonene omkring er viktige levesteder for en lang rekke viltarter. Myrene bidrar også til å skape et variert landskapsbilde.

BJØRNMYRA NATURRESERVAT

Myrområdet Bjørnmyra ble fredet som naturreservat 21. desember 1990.

Reservatet dekker et areal på ca. 117 dekar. Formålet med fredningen er å sikre ei klart utformet høgmyr i lavlandsregionen i Sør-Trøndelag.

Bjørnmyra er ei lita, eksentrisk høgmyr, dvs. at høyeste punkt ligger nært den ene kanten, eller de høyeste partiene er ryggformet. Den er omkranset av et relativt flatt terreng med tett granskog og hogstflater. Rundt hele myra finnes et velutviklet myrkantsamfunn med furu. Bjørnmyra representerer en type myr som hovedsakelig finnes i lavlandet og av den grunn er sterkt utsatt for grøfting. Bjørnmyra er imidlertid relativt uberørt og har derfor stor verneverdi.

Bjørnmyra er hovedsakelig ei nedbørsmyr, dvs. at plantene får næring kun gjennom nedbør. Vegetasjonen her er derfor fattig, og forholdsvis få plantearter er tilpasset slike forhold. Eksempler på slike arter er torvull, kvitmyrak og bjønnskjegg.

Rome - et karakteristisk innslag på myrene i Trondheimsregionen på seinsommeren.

Rørmyra.

RØRMYRA NATURRESERVAT

Myrområdet Rørmyra ble fredet som naturreservat 21. desember 1990. Reservatet dekker et areal på ca. 192 dekar. Formålet med fredningen er å sikre ei eksentrisk høgmyr og partier med svært rike myrarealer og en artsrik flora i lavlandet i Sør-Trøndelag.

En del av Rørmyra er eksentrisk høgmyr (se Bjørnmyra) med fattig vegetasjon. I tillegg finnes også arealer med andre myrtyper. I vest renner en bekk over myra, reservatgrensa går langs denne bekken. Vest for denne igjen finnes flere hytter.

Vegetasjonen på Rørmyra er meget variert. Her finnes innslag av alle overganger fra fattig nedbørsmyr til ekstremrik myr. Store deler av Rørmyra er nedbørsmyr (se Bjørnmyra). Vegetasjonen her er derfor fattig med forholdsvis få plantearter. På disse partiene dominerer dvergbjørk og røsslyng. Vi finner også større arealer med rikmyr av forskjellig rikhetsgrad. Disse er delvis svært artsrike med plantearter som f.eks. pors, myrkråkefot, engstarr, rome, fjellfrøstjerne og brunskjene.

LANGÅSKJØLEN NATURRESERVAT

Langåskjølen i Klæbu kommune ble fredet som naturreservat 21. desember 1990. Reservatet dekker et areal på 2016 dekar, og er altså mye større enn de to myrreservatene i Trondheim kommune. Formålet med fredningen er å bevare et større, variert oseanisk preget myrområde i skogregionen i Sør-Trøndelag.

Langåskjølen er en mosaikk av fattig barskog og myr av varierende rikhetsgrad. Flere bekker skjærer gjennom de flate myrpartiene, og spesielt i nordøst finnes flere små myrtjern. Området brukes mye til utfart i skisesongen.

Spesielt i arealene inn mot skogåsene i øst og nordvest finnes rike myrpartier. Også ekstremrike myrtyper finnes, og her dominerer planten brunskjene. Engstarr og nebbstarr finnes i store mengder. Bunnsjiktet i de rike myrene domineres av stjernemose og brunmoser. Området er spesielt med sitt sterke innslag av oseaniske plantearter.

Fuglelivet er ganske rikt, og Langåskjølen er viktig tilholdssted for våtmarksfugl som bl.a. smålom, trane, rugde, enkeltbekkasin, småspove, gluttsnipe, skogsnipe og fiskemåke. Storfugl og orrfugl har også tilhold her, foruten en lang rekke arter av spurvefugl. Området er også viktig for frosk og salamander.

MORMYRA NATURRESERVAT

Mormyra naturreservat i Skaun kommune ble opprettet 21. desember 1990. Reservatet dekker et areal på 160 dekar.

Formålet med fredningen er å bevare en av de best utformede igjenværende høgmyrene i Sør-Trøndelag.

Naturreservatet er et høgmyrområde på østsida av Mora som renner ut i det fuglerike vatnet Laugen. Myra er bevokst med furuskog og har delvis fine kantskoger ned mot elva. Den består av tre eksentriske høgmyrer adskilt av minerotrofe (næringsrike) drag.

Området er fint utformet med regelmessig veksling med fine kantskoger. Pors, kvitmyraks, breiull og fjellfrøstjerne er vanlige plantearter. Ombrotrof (næringsfattig) vegetasjon dominerer helt.

Myra er dyrket i sør, og det er noen hytter i nord.

Området er også et viktig rasteområde for traner om høsten.

Fugler i Sør-Trøndelag 2010

Meddelelse nr. 35 fra den lokale rapport- og sjeldenhetskomité for fugl (LRSK) i Sør-Trøndelag Andreas Winnem, Magne Myklebust, Einar Sæter & Kjetil Aa. Solbakken

LRSK takker de som har bidratt med observasjoner og bilder til denne årsrapporten. Vår forrige rapport (Winnem mfl. 2010) dekket året 2009 og ble publisert i Trøndersk Natur 2-2010.

Komitéens sammensetning

LRSKs sammensetning har vært uendret siden publiseringen av årsrapporten for 2009. Sammensetningen er som følger: Andreas Winnem (sekretær), Magne Myklebust, Kjetil Aa. Solbakken og Einar Sæter.

Henvendelser til LRSK

Rapportering av dine observasjoner gjør du nå utelukkende på Artsobservasjoner. Øvrige henvendelser til LRSK går til sekretær Andreas Winnem på e-post: andreas.winnem@gmail.com eller telefon: 97 04 23 13.

Bilde øverst: En mellomskarv (midten) fotografert ved Nedre Leirfoss 20. november 2010 ble første feltobservasjon av denne underarten i Sør-Trøndelag. Formen på den gule, bare huden innenfor nebbet må dokumenteres for sikker identifikasjon av underarten. Foto: Jon Helle.

Råd til observatørene

For generelle råd om hvordan man rapporterer i Artsobservasjoner, henvises det til 2009-rapporten.

En del observasjoner i denne rapporten presenteres bare med kommunenavn eller andre betegnelser på større geografiske områder. Dette er gjort for å beskytte sårbare arter. LRSK vil på det sterkeste oppfordre observatører om å vise stor varsomhet med avspilling av lyd til ropende hornugler, hekkende vendehaler o.l. Likeledes bør kjente overvintrende kvartbekkasiner og vannrikser få være i fred når vinteren er streng. I de fleste tilfeller vil én enkelt lydavspilling eller oppskremming i seg selv ikke få større konsekvenser for fuglene. Det samlede presset på enkeltindivider fra fuglekikkere og fotografer kan imidlertid være stort, særlig nær Trondheim, og det kan derfor godt være nettopp du som uforvarende er årsak til at en vendehals i etableringsfasen skyr territoriet eller en at kvartbekkasin til slutt stryker med i kulda. Observasjoner av sårbare arter bør derfor skjermes når de rapporteres i Artsobservasjoner.

For en del arter som nevnes i denne rapporten, er kun utvalgte observasjoner listet opp. Dette gjelder for eksempel nøttekråke og vintererle.

LRSK oppfordrer alle observatører til å rapportere alle observasjoner av slike arter likevel, selv om ikke alt nevnes i rapporten. Observasjonene vil da være tilgjengelige i Artsobservasjoner. En høy rapporteringsgrad er viktig for å dokumentere forekomsten av en art. På sikt kan Artsobservasjoner dermed være med på å dokumentere bestandsvingninger og endringer i utbredelse, både lokalt og nasjonalt.

Forskjellen på en LRSK-rapport og for eksempel en nettside med fugleobservasjoner, er at LRSK kvalitets-sikrer observasjonsmaterialet før det publiseres i årsrapporten. Alle observasjoner i denne rapporten er å betrakte som godkjente av LRSK, selv om ikke alle er understøttet av dokumentasjon eller en beskrivelse. Funn av arter som står på NSKF's liste, behandles ikke av LRSK, men godkjente funn av NSKF-arter tas likevel med i rapporten for oversiktens skyld.

Hva skal rapporteres?

En fullstendig rapporteringsliste for Sør-Trøndelag finner du ved å gå inn på «Dagens observasjoner» på Artsobservasjoner. I marginen på venstre side velger du «LRSKs funnstatus» og så «Sør-Trøndelag». Trykk så på «Endre utvalg» for å få opp listen for

Sør-Trøndelag. Det er i tillegg ønskelig at det rapporteres observasjoner av arter fra uvanlige lokaliteter, sene og tidlige observasjoner, høye antall, vinterfunn av arter som normalt trekker sydover og funn av rødlistearter med hekkeindikasjoner.

For funn av arter listet i tabell 1, ønsker LRSK å motta bilder, en beskrivelse eller annen dokumentasjon før funnet publiseres. For øvrige arter kreves det normalt ingen dokumentasjon. Observasjoner av arter som ikke står i tabell 1 kan likevel underkjennes dersom momenter ved observasjonen tilsier det. Observatører vil kunne bli bedt om å beskrive funn gjort på ekstreme datoer, på svært uvanlige lokaliteter e.l. Det er ønskelig at alle saker som skal til NSKF sendes via LRSK, slik at komitéen kan ha oversikt over hva som er innsendt og vurdere om rapporten er fullstendig med hensyn på datointervall, observatører mv.

Endringer i rapporteringslistene

Gulbrynsanger tas ut av listen over arter som skal beskrives. Til sammen 85 individer er nå godkjent i fylket frem til 2010, og LRSK anser artens forekomst som en regulær, fåtallig høstgjest på kysten som godt dokumentert. Taffeland fjernes også fra tabell 1, med

unntak av enslige hunner. Hanner har et karakteristisk utseende og er på ingen måte vanskelige å artsbestemme. Begge endringer får virkning fra 1.1.2011. Glente og polarsisik av underarten *hornemanni* skal fra og med 2011 ikke lenger behandles av NSKF og er nye i tabell 1 siden forrige rapport.

Hvordan lage beskrivelser?

Funn av arter som står i tabell 1, blir ikke publisert og inkludert i funnstatistikken uten at funnet er dokumentert med foto eller en beskrivelse av kjennetegn og omstendigheter. Årsaken til at en beskrivelse etterspørres, er ikke at funnet i utgangspunktet betviles. Artene som er listet opp i tabell 1 er genuint sjeldne i fylket, og flere ligner mye på andre, nærstående arter og kan derfor by på identifikasjonsmessige utfordringer. Når en beskrivelse er laget, er også detaljene rundt funnet bevart for ettertiden. Kravet om beskrivelser eller dokumentasjon gjelder alle observatører, også de mest erfarne, og det inkluderer også LRSKs medlemmer, som må beskrive egne funn på lik linje med alle andre.

Når man lager en sak på et funn, er det viktig og få med alle kjennetegn som ble sett som gjorde at fuglen kunne arts-

bestemmes. Skriv gjerne også noen ord om generelt utseende, størrelse og proporsjoner, gjerne sammenlignet med andre arter. Fyller man ut alle punkter i skjemaet som virker relevante for observasjonen, så får man med alt som er vesentlig. For å lage en god beskrivelse er det på ingen måte nødvendig å være spesielt skrivefôr. Kjennetegn og omstendigheter kan godt skrives ned med halve setninger og delvis på stikkordsform om nødvendig. Det er innholdet som er viktig, ikke hvordan setninger er formulert.

Funn av nasjonale sjeldenheter og nye arter for fylket

2010 ble nok et godt år for sjeldenheter i Sør-Trøndelag. Svartglente, stor-skrikørn, blåstjert og svartstrupesteinskvett ble nye arter for fylket. I tillegg presenteres funn av amerikakrikkand, amerikakrikkand x krikkand, brilleand, tereksnipe, blekbrynsanger, gråsisik ua. *rostrata* (2) og polarsisik ua. *hornemanni* (9). En hybrid hvithodepurv x gulspurv fra 2007 er også en førsteregistrering. Alle funnene er godkjent av NSKF. Asiasvartstrupe har nylig blitt gitt artsstatus av AERC-TAC, og denne avgjørelsen tas til følge av NSKF. Asiasvartstrupe blir dermed et nytt tilskudd til Sør-Trøndelags artsliste.

Tabell 1. Observasjoner av følgende arter/underarter skal behandles av LRSK/Sør-Trøndelag og skal dokumenteres med beskrivelse, foto e.l. I tillegg kreves det beskrivelse av arter/underarter som er nye for fylket og for arter som skal godkjennes av NSKF, samt av alle hybrider.

Dvergsvane	Lerkefalk	Snøugle	Gresshoppesanger
Tundragås ua. <i>flavirostris</i>	Myrrikse	Slagugle	Rørsanger
Dverggås	Avosett	Lappugle	Myrsanger
Snøgås	Fjellmyrløper ²	Nattravn	Hauksanger (kun feltobs.)
Ringgås ua. <i>bernicla</i>	Alaskasnipe	Isfugl	Lappsanger
Mandarinand FF ¹	Dobbeltbekkasin ²	Hærfugl	Dvergfluesnapper
Snadderand FF ¹	Polarsvømmesnipe	Trelerke	Tørnskite
Knekkand FF ¹	Polarjo juv.	Tartarpiplerke	Svartkråke
Taffeland FF ¹	Dvergmåke	Lappiplerke	Pirol
Stellerand	Sildemåke ua. <i>graellsii</i> ³	Gulerle ua. <i>flava</i>	Polarsisik ua. <i>hornemanni</i> (fra 2011)
Havlire	Sabinemåke	Linerle ua. <i>yarrellii</i>	Hortulan
Stormsvale	Splitterne	Nattergal	Vierspurv
Glente (fra 2011)	Svartterne	Svartrødstjert	Dvergspurv
Vepsevåk	Polarlomvi	Svartstrupe	
Sivhauk	Skogdue	Steinskvett ua. <i>leucorhoa</i>	
Musvåk	Turteldue	Rødvingetrost ua. <i>coburni</i>	

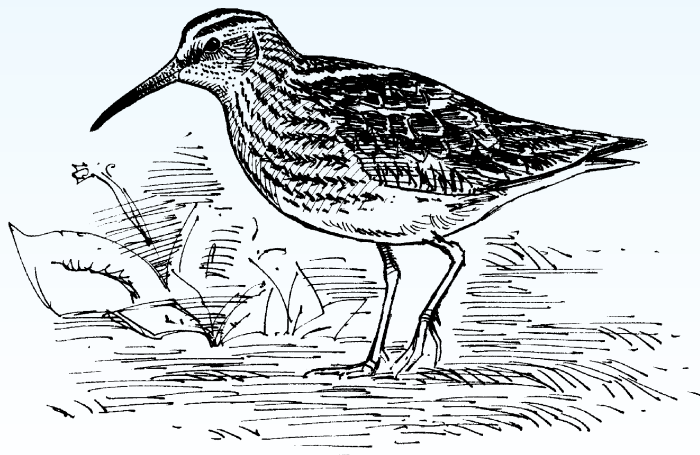
¹Kun enslige FF. ²Gjelder kun observasjoner utenom hekkeområdene. ³Kun dokumenterte fugler behandles.

Forkortelser og tegnforklaring

For en del arter nevnes antall funn for årene 2009 (Winnem mfl. 2010), 2008 (Winnem mfl. 2009a), 2007 (Winnem mfl. 2009b), 2006 (Winnem mfl. 2008a) og 2005 (Winnem mfl. 2008b) i artsomtalen. Referansene til de aktuelle rapportene er ikke tatt med under hver art, men nevnes i stedet her. Som hovedregel er maksimalt fire observatører listet opp for hvert funn. For arter i kategori C, D og E nevnes dette bak artsnavnet. Forklaring på kategoriseringen finnes i NSKFs rapporter, f.eks. Olsen mfl. (2010).

For å begrense størrelsen på årsrapporten, er kommunenavn og uttrykk forkortet i henhold til tabellene under.

Agdenes = A.	Ad. = voksen (adultus)	* = en stjerne bak dato betyr at funnet er belagt med dokumentasjon som for eksempel foto, lydopptak, video eller lignende. Dette angis bare for arter i tabell 1.
Bjugn = B.	Subad. = nesten fullt utfarget voksendrakt	
Frøya = F.	Juv. = flyvedyktig ungfugl i første komplette fjærdrakt (juvenilus)	
Hemne = He.	Pull. = årsunge som enda ikke kan fly (pullus)	< > = Første siffer angir antall individer av arten funnet i fylket til og med 1970, og andre siffer angir antall individer i perioden 1971-2009 (inkludert omtalte funn). Tall er vanligvis bare angitt for arter med færre enn 20 funn i fylket.
Hitra = Hi.	1K = individ i første kalenderår	
Holtålen = Ho.	2K = individ i andre kalenderår	
Klæbu = K.	2K+ = individ i andre kalenderår eller eldre	
Malvik = Ma.	F = hunn (female)	
Meldal = Md.	FF = hunnfarget	
Melhus = Mh.	M = hann (male)	
Midtre Gauldal = MG.	ind. = individ(er)	
Oppdal = Op.	min. = minimum	
Orkdal = Or.	maks. = maksimum	
Osen = Os.	ua. = underart	
Rennebu = Re.	sy. = syngende	
Rissa = Ri.	rm. = fuglen ble ringmerket	
Roan = Ro.	N, Ø, S, V = nord, øst, sør, vest	
Røros = Rø.	pt = på trekk (etterfulgt av himmelretning)	
Selbu = Se.	km = kilometer	
Skaun = Sk.	nm = nautiske mil	
Snillfjord = Sn.	s.st. = samme sted	
Trondheim = Tr.		
Tydal = Ty.		
Ørland = Ø.		
Åfjord = Å.		

Registreringer fra 2010 og nye registreringer fra tidligere år

Knoppsvane *Cygnus olor*

I 2010 ble den første vellykkede hekkingen av knoppsvane registrert i Sør-Trøndelag. Paret ble først observert i Sandnesvågen i Bjugn i februar og mars, før de etter et kort opphold i Skråfjorden i Åfjord innfant seg ved Kroken primo april. Den 30. mai ble en rugende fugl funnet i området, og tre pulli ble registrert 14.7. Dette er tredje år på rad at arten observeres i dette området i hekketiden. Det er ikke usannsynlig at mange funn i Trøndelag stammer fra frittflyvende, tamme fugler i Møre og Romsdal. Antall ind. foregående år: 2009 (5), 2008 (2), 2007 (3), 2006 (7) og 2005 (0).

Alle funn: 1 par fikk frem 3 pull. Sandnesvågen, Bj., Eidem, Skråfjorden, Å. og Kroken, Å. 21.2-31.7 (IHE, HER, SME, TRI, JSØ mfl.).

Dvergsvane *Cygnus columbianus*

Årets observasjon er den første i fylket siden 2006, da ett ind. ble sett i Grandefjæra, Ørland på varttrekket.

Alle funn: 2 ind. Aune, Ø. 21.3-3.4 (ESÆ, MMY mfl.).

Sangsvane *Cygnus cygnus*

Rugende sangsvaner ble registrert på tre lokaliteter i 2010, en forekomst på nivå med de seneste årene. Kun ved Slettestjønnen ble pullus observert. Den ene av fuglene ved Grasvatnet i Roan lå på land og ruget trolig, men avstanden var for stor til å konstatere dette med sikkerhet.

Hekkefunn: 1 rug. par Holtvatna, MG. 25.4-9.7 (AMS, ØSO, ØJS mfl.). 1 par med 1 pull. Slettestjønnen, Re. 30.4-14.9 (TBR, GBA, PWB mfl.). 1 rug. par Langensjøen, Rø. 27.5-11.7 (MVE, TTH, JSU, GAS mfl.).

Andre nevneverdige sommerfunn: 1 ind. Stråsjøen, Se. 21.5-16.7 (PWB, AWI, THA, RJA). Opptil 12 ind. Håsjøen, Rø. 27.5-9.6 (MVE, JSU, PWB). 1 par Grasvatnet, Ro. 2.6 (AWI). Opptil 1 ad. og 2 2K Evsjøen, Se. 3.-29.6 (TRE, Einar Tveten). 5 ad. ptN Hestnes, Hi. 14.6 (RHA). 1 ad. Skrådalsvatnet, Hi. 30.6 (Arnfinn Kjønsvik). 3 ad. Litj-Kvennfjellvatnet, Se. 5.7 (PIV). **Stort antall:** Opptil 261 ad. og 41 2K Aune, Ø. 16.2-1.4 (HER, TRI mfl.).

Sædgås *Anser fabalis*

Anslagsvis ni ind. ble registrert i løpet av året, hvorav seks på våren og tre på etteråret. Fuglen i Rissa antas å være den samme som tilbragte den foregående vinteren i det samme området. Minst tre ind. var innom Gaulosen i løpet av mai, og minst én av disse antas å være av underarten *rossicus*. Antall ind. foregående år: 2009 (5), 2008 (7), 2007 (1), 2006 (25) og 2005 (5).

Alle funn: 1 ad. Strømmen og Djupdalen, Ri. 16.3-8.4 (GBA, ESÆ, ABR). 1 ind. Aune, Grandefjæra og Hoøya, Ø. 21.3-11.4 (MMY, HER, ESÆ, GDY, TRI mfl.). 1 ind. Flønes, Se. 22.3 (TRE). Opptil 3 ind. Gaulosen, Mh. og Tr. 4.5-1.6 (PWB, EBA, HBH mfl.). 1 ind. Gaulosen, Mh. 6.8 (GBA). 1 ind. Vikæra, Nea, Se. 25.9 (JSA). 1 ind. Grandefjæra og Innstrand, Ø. 9.10-15.12 (ORY, HER mfl.).

Kortnebbgås *Anser brachyrhynchus*

Sene høst- og vinterfunn: Opptil 6 ind. Gaulosen, Mh. 3.11 (TON, JHE). 1 ind. Lade idrettsanlegg, Tr. 3.11 (TMØ). 2 ind. Storøya, Se. 4.11 (TRE). 290 ind. Tømraosen, Se. 7.11 (JSA). 1 ind. Grilstadfjæra, Tr. 8.11 (PWB). 2

Tundragås av underarten *flavirostris*, Sula, Frøya 24. september 2010. Et langt, oransje nebb er en viktig karakter for å skille formen fra nominatunderarten *albifrons*.

Foto: Morten Vang/www.fuglefoto.net.

ind. Malvik kirke, Ma. 5.12 (DOB). 1 1K Djupdalen, Ø. 11.-15.12 (HER, GBA).

Tundragås *Anser albifrons*

Årets ti ind. må karakteriseres som en normal forekomst for arten. Tre ind. ble sett på varttrekk, mens syv fugler dukket opp på høsten. Fem fugler var av underarten *albifrons*, én var *flavirostris*, mens fire ind. ikke ble underartsbestemt. To ind. var til stede på Ørlandet fra 28. april til 6. mai. Fuglene på Sula 8. oktober ble sett på direkte trekk forbi øya og regnes ikke som den samme fuglen som ble sett her i september. Antall ind. foregående år: 2009 (8), 2008 (17), 2007 (3), 2006 (8) og 2005 (10).

Alle funn: 1 2K (ua. *albifrons*) Grandefjæra, Ø. 30.3-6.5 (HER, GBA mfl.). 1 2K Grandefjæra, Ø. 28.4-6.5 (GBA, HER, TRI). 1 2K (ua. *albifrons*) Gaulosen, Mh. 8.-11.5 (EKR, KWO, HBH, TKR, EVI mfl.). 1 2K Gaulosen, Mh. 6.8 (GBA). Opptil 1 ad. og 1 2K (ua. *albifrons*) Gaulosen, Mh. 5.-21.9 (TON, JET mfl.). 1 ad. (ua. *flavirostris*) Sula, F. 24.-25.9 (THA, MVA). 1 ad. (ua. *albifrons*) Storøya, Se. 4.10 (TRE). 2 ind. Sula, F. 8.10 (TKR, EBA, KHE, JHE, KWO, TON).

Grågås *Anser anser*

Vinterfunn: 6 ind. Valsneset, B. 1.1 (IHE, KAT). Opptil 8 ind. div. lok., Ø. 7.1-19.2 (HER, TRI, GBA mfl.). 20 ind. Ervika, B. 6.2 (JSØ, Andreas Søraker). Min. 86 ind. div. lok., Ø. 3.-31.12 (GBA, ESÆ, HER mfl.). 2 ind. Kråkvågsvaet, Ø. 14.12 (HER). **Innlandsfunn:** Opptil 13 ind. Storøya og Neadeltaet, Se. 7.4-13.5 (JSA, TRE mfl.). 36 ind. Storøya, Se. 28.8-10.10 (TRE, JSA, TMØ, KVO mfl.). 2 ind. ptV Tusetberget, Re. 30.8 (ESÆ). **Stort antall:** Opptil 3830 ind. Gaulosen, Mh. og Buvika, Sk. 24.8-13.11 (HBH, ESÆ, DOB mfl.).

Stripegås *Anser indicus* E

Kun ett ind. ble sett i 2009, en betydelig lavere forekomst enn de siste årene. Alle funn i fylket stammer fra rømte eller utsatte bestander. Antall ind. foregående år: 2009 (23), 2008 (19), 2007 (23), 2006 (13) og 2005 (32). **Alle funn:** 1 ad. Volløya, Tr. og Gaulosen, Mh. 13.6 (KHE, BEB, SGJ).

Snøgås *Anser caerulescens* D

Alle funn: 2 ind. Grandefjæra, Opphaug og Hovde, Ø. 8.-20.9 (Bernt B. Lein, GDY, TRI, GME, JSØ mfl.).

Ringgås *Branta bernicla*

Kun seks ind. ble sett i 2010, hvorav tre *hrota* og to *bernicla*, mens ett ind. ikke ble underartsbestemt. Ingen flokker med ringgjess på direkte trekk ble registrert på kysten. Et innlandsfunn i Selbu er uvanlig og dreier seg om en fugl som har slått følge med kortnebbgjess. Et januarfunn i Grandefjæra er også verdt å merke seg. 21 ubestemte *branta*-gjess, som trolig var ringgjess, ble sett på direkte trekk på Titran 5.10 (TRE). Antall ind. foregående år: 2009 (295), 2008 (175), 2007 (24), 2006 (85) og 2005 (62).

Alle funn: 2 ind. (ua. *hrota*) Grandefjæra, Ø. 24.1 (AWI, PWB, MMY). 1 ind. (ua. *hrota*) Kråka, Innstrandfjæra, Ø. 3.-18.5 (TRI, HER, GDY). 1 ind. (ua. *bernicla*) Grønningsbukta, Ri. 8.8 (ORY, ABR, Tor G. M. Eriksen). 1 ind. (ua. *bernicla*) Brekstadfjæra og Amfiet, Grandefjæra, Ø. 12.-24.8 (TRI, HER). 1 1K Einan, Øverbygda, Se. 3.-4.10 (GBA, LÅB, TRE).

Hvitkinngås *Branta leucopsis*

Kun 493 hvitkinngjess ble registrert i Sør-Trøndelag i 2010, fordelt på 5 ind. på våren, 3 sommerstid og 485 på høsten. Hele Svalbardbestanden passerer utenfor Trøndelagskysten vår og høst, og årets lave antall skyldes trolig

manglende observatørdekning på de beste trekkdagene. Etter fylkets første hekkefunn i 2008 har det ikke blitt konstatert hekking de påfølgende årene. Det er imidlertid interessant med flere observasjoner i hekketiden, og det blir spennende å følge utviklingen fremover for å se om arten er i ferd med å etablere seg som hekkefugl hos oss, eller om hekkingen i 2008 var et éngangstilfelle.

Funn i hekketiden: 1 ind. Skråfjorden, Å. 30.5 (HER). 2 ind. Bingsholmsråsa, Å. 15.6 (HER, GBA). 1 ind. Gaulosen, Mh. 19.6 (HAO, PWB, HBH, OHO).

Gravand *Tadorna tadorna*

Innlandsfunn: Opptil 2 ind. Flønestangen, Se. 4.-8.5 (MVE, TGI, ØSO, ØJS, SGI).

Andre nevneverdige lokaliteter: 1 ind. Halten, F. 16.5 (NKG, ØGK).

Mandarinand *Aix galericulata* C

To observasjoner ble gjort i 2010. Hannen som ble oppdaget i Buvika i august var i eklipsedrakt. Antall ind. foregående år: 2009 (1), 2008 (2), 2007 (0), 2006 (2) og 2005 (0).

Alle funn: 1 M Krokholøen, Glåmos, Rø. 13.5 (EKR, PWB, TKR). 1 M Buvika, Sk. 29.8-3.9 (KWO, GFI, RES mfl.).

Funn fra tidligere år: 1 M Røros flyplass, Rø. 25.5.2008 (Brit Rennemo).

Brunnakke *Anas penelope*

Kun tre konstaterte hekkefunn foreligger fra Oppdal, Selbu og Trondheim. Anslagsvis 44 ind. ble registrert vinterstid, hvorav 37 i januar og februar og 7 i desember.

Store antall: 300 ind. Litlvatnet, A. 18.9 (PWB, EBA). Opptil 110 ind. Gaulosen, Mh. 18.-19.9 (GBA, SBA, HBH). Opptil 120 ind. Grande-fjæra, Ø. 20.9-30.10 (HER mfl.).

Stort antall vintere: 21 ad. Uthaug til Innstrand-fjæra, Ø. 1.1-28.2 (HER, TRI, MVE).

Snadderand *Anas strepera*

Anslagsvis 12 ind. ble registrert i 2011. Funnbildet på Gaulosen er som vanlig uoversiktlig. Fra det første paret ble observert 28. april, ble arten sett nesten daglig frem til 11. mai med opptil to par. Resten av måneden ble arten ikke påtruffet, før et par igjen ble sett 1.-3. juni. En enslig fugl ble så sett fra 31. juli og inn i august. Denne forekomsten telles som til sammen syv ind.

Hannen i Buvika i januar er den samme som ble sett her før nyttår. Antall ind. foregående år: 2009 (11), 2008 (17), 2007 (7), 2006 (7) og 2005 (2). **Alle funn:** 1 M Buvika, Sk. 2.-5.1 (AWI, OHO mfl.). 2 M Hovsfjæra, Ø. 20.4 (HER, KKO). 1 par Strømmen, Ri. 26.-27.4 (GBA, ESU, ABR). Opptil 2 par Gaulosen, Tr. 28.4-11.5 (TRE, PWB, MMA, TGI, SGI mfl.). 1 par Gaulosen, Mh. 1.-3.6 (KAS, HBH, RES, DOB). 1 ind. Gaulosen, Mh. og Tr. 31.7-12.8 (GBA, HBH, KAS).

Krikkand *Anas crecca*

Til sammen 5 hekkefunn ble konstatert i Oppdal (2), Melhus, Midtre Gauldal og Selbu kommuner. 39 ind. ble registrert vinterstid, 36 av disse i januar og februar, og de resterende 3 i desember.

Store antall: Opptil 206 ind. Gaulosen, Mh. 10.4-11.5 (ESÆ, SBA, GBA mfl.). Opptil 163 ind. Flønestangen, Se. 28.4-6.5 (TRE, JSA mfl.). 239 ind. Garbergosen, Se. 29.4-7.5 (TRE, PWB mfl.). Opptil 132 ind. Vikæra, Nea, Se. 3.-9.5 (TRE, ESÆ, PWB mfl.). Opptil 122 ind. Gaulosen, Mh. 18.9-19.10 (HBH). Opptil 172 ind. Litlvatnet, A. 15.-22.10 (MVE, ESÆ). 119

Mandarinand hann, Buvika, Skaun, 31. august 2010. Hanner i eklipsedrakt er hunnlige, men de avslører seg blant annet gjennom det røde nebbet. Foto: Jon Helle.

ind. Eidsvatnet, B. 30.10 (JSØ, ABR, ORY, JBJ, EBJ). **Stort antall vintere:** 26 ind. Nidelva fra Nidarø til Nedre Leirfoss, Tr. 1.1-27.2 (EBA, SBA, GBA mfl.).

Amerikakrikkand *Anas carolinensis* NSKF <0,14>

Årets observasjon utgjør den 14. i fylket av denne amerikanske gjesten. Arten har opptrådt bortimot årlig de siste årene, og etter 2004 er det kun 2006 som står uten funn.

Alle funn: 1 M Nea ovenfor Teigen bru, Storøya, Se. 6.-7.5 (*TRE, PWB, SNK).

Amerikakrikkand x krikkand *Anas carolinensis* x *A. crecca* NSKF <0,3>

Sist denne hybridkombinasjonen ble påtruffet hos oss var i 2006, da en hann ble sett på Glåmos på Røros 30. april (Olsen mfl. 2008).

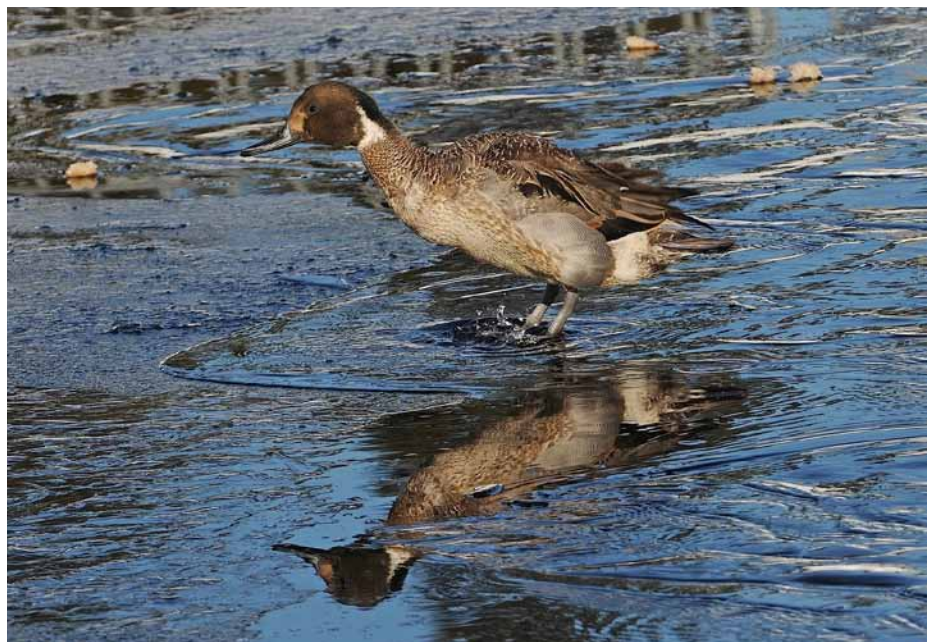
Alle funn: 1 M Laugen, Sk. 5.5 (EKR, FSC).

Stjertand *Anas acuta*

Anslagsvis 94 stjertender ble registrert i 2010. Hele 20 ind. ble sett vinterstid, 26 ind. var på vårtrekk, 5 ind. var sommerfunn, mens 43 fugler ble sett på høsten. Tre ind. i desember er regnet som gjengangere og ikke telt dobbelt. Det kan som vanlig ikke utelukkes at enkelte dobbeltregistreringer forekommer i form av fugler som har forflyttet seg mellom lokaliteter. Verdt å merke seg er en imponerende vinterflokk på hele 10 ind. i Fevåg, Rissa på ettervinteren. Arten ble registrert ved to potensielle hekkelokaliteter, og parring ble observert ved Slettestjønnna. Kun utvalgte observasjoner listes opp. Antall ind. foregående år: 2009 (50), 2008 (41), 2007 (36), 2006 (35) og 2005 (31).

Funn fra hekkeområdene: 2 M og 1 F Slettestjønnna, Re. 13.5-13.8 (PWB, GBA, TBR mfl.). 2 par Molinga, Rø. 22.-31.5 (PWB, THE, TRE). **Vinterfunn:** Opptil 2 M Uthaug og

Ung stjertand hann, Granåsen, Trondheim 5. mars 2010. Fuglen ble oppdaget ved Tanemsbrua 15. desember 2009, før den forflyttet seg til Nedre Leirfoss og videre til Granåsen. Dette ga gode muligheter til å følge utviklingen fra en juvenil til voksen fjærdrakt. På bildet har halsen, buken og mesteparten av ryggen fortsatt umynte, juvenile fjær, mens resten av fuglen har fått adult drakt. Legge merke til det tofargede nebbet, som avslører kjønnnet også på juvenile fugler. Foto: Terje O. Nordvik.

Innstrandfjæra, Ø. 1.1-10.3 (HER, TRI mfl.). 1 2K M Nedre Leirfoss og Granåsen, Tr. 9.1-15.3 (GBA, SBA, THE mfl.). 1 par Brekstadfjæra, Ø. 24.1-28.3 (MMY, AWI, PWB mfl.). Opptil 6 M og 4 F Fevåg, Ri. 28.1-20.3 (ORY mfl.). 1 M Rønningsbukta, B. 7.2 (HER). Opptil 3 M og 1 F Grandefjæra, Ø. 13.-16.2 (HER, GBA, TRI mfl.). 1 M Uthaug, Ø. 3.-18.12 (ESÆ, HER mfl.). 2 M Fevåg, Ri. 30.12 (ORY, ABR, JEI). **Store antall:** Opptil 13 ind. Gaulosen, Mh. 4.7-20.10 (HBH mfl.). Opptil 13 ind. Grandefjæra, Ø. 25.8-30.10 (HER, TRE, MVA mfl.).

Knekkand *Anas querquedula*

Med kun fire registrerte knekkender ble 2010 et labert år for arten. Den lave årssummen er imidlertid ikke unormal og bekrefter bare at arten er den mest fåtallige av de regulære gressandartene hos oss. Antall ind. foregående år: 2009 (11), 2008 (12), 2007 (4), 2006 (10) og 2005 (2). **Alle funn:** 1 M Flønestangen og Storøya, Se. 29.4-9.5 (AWI, MMY mfl.). 1 ad. M Laugen, Sk. 9.-15.5 (AWI, PWB, OHO mfl.). 1 M Gaulosen, Mh. 11.5-7.6 (RES, HBH, ESÆ mfl.). 1 M Litlvatnet, A. 14.5 (WWA).

Skjeand *Anas clypeata*

Anslagsvis 33 ind. ble observert, nok et godt år for arten. Som vanlig er det vanskelig å si med sikkerhet hvor mange ind. som er involvert i vårforekomsten på Gaulosen, men det er antatt å dreie seg om 6 ind. Ingen hekkeindikasjoner ble registrert. Antall ind. foregående år: 2009 (45), 2008 (16), 2007 (21), 2006 (24) og 2005 (14). **Alle funn:** 2 M og 1 F Amfiet, Grandefjæra, Ø. 30.4 (HER). 1 par Fitjan, Se. 3.5 (TMØ). 1 par Grønningsbukta, Ri. 9.-10.5 (NGR, ABR, JBJ). Opptil 2 M Gaulosen, Mh. 9.-24.5 (ESÆ, HBH

mfl.). 1 M Brekstadfjæra, Ø. 13.5 (TRE, MMY). 1 par Eidsvatnet, B. 17.5 (HER, JSØ). 1 M Reksåsvatnet, Mh. 22.-26.5 (ESP, HAO mfl.). 1 M Vaddån, Sk. 26.-27.5 (MVE, RES). 1 par Gaulosen, Mh. 7.6 (ESÆ, EBA, PWB, BES, KAS, TRE). 2 M Gaulosen, Mh. 19.-27.6 (KAS, BES mfl.). 1 ad. M Eidsvatnet, B. 31.8-5.9 (HER, TRI, Martin Ring mfl.). 2 FF Småbåthavna, Grandefjæra, Ø. 5.9 (AWI, SPR, RSA, HÅS). 2 ind. Grønningsbukta, Ri. 5.-23.9 (JBJ, EBJ, ABR mfl.). 2 FF Slettestjønnna, Re. 10.9 (PWB). 1 par Gaulosen, Mh. 20.-21.9 (HBH, TRE, THA). 1 FF Utstrandfjæra, Ø. 21.9 (GDY). 3 FF Eidsvatnet, B. 9.10 (HER, ORY). 1 FF Litlvatnet, A. 15.10 (MVE). 1 FF Buvika, Sk. 24.10 (ESÆ).

Taffeland *Aythya ferina*

Tre ind. ble observert i 2010. Hannen som ble sett på flere lokaliteter i Nidelva fra januar til mars var utvilsomt en av de mest besøkte og fotograferte fugler i Trøndelag dette året. Fra og med 2011 skal kun enslige hunnfugler beskrives. Antall ind. foregående år: 2009 (1), 2008 (2), 2007 (2), 2006 (2) og 2005 (0). **Alle funn:** 1 M Svean, K., Nedre Leirfoss og Nidarø, Tr. 31.1-20.3 (MVA, OHO, Gunnar Kjærstad, HLI mfl.). 1 M Volløya, Tr. 6.5 (MVE). 1 par Litlvatnet, A. 21.-30.5 (RES, PWB, EBA).

Topppand *Aythya fuligula*

14 hekkefunn ble konstatert i Oppdal (5), Røros (4), Melhus (2), Agdenes, Orkdal og Rissa. **Store antall vinter:** Ca. 40 ind. Nidelva, Tr. og K. 1.1-28.2 (PWB, KWO, EBA mfl.). Ca. 40 ind. Nidelva, Tr. og K. 1.-30.12 (PWB, MVA, EBA mfl.).

Bergand *Aythya marila*

Anslagsvis 56 ind. er rapportert i løpet av året, fordelt på 26 ind. på varttrekk og 14 ind. sommerstid, mens 13 ind. var rene høstfunn og 3 ind. ble sett i vintermånedene. Ett hekkefunn ble gjort.

Hekkefunn: 1 F med 3 pull. Veslorkelsjøen, Op. 6.-8.8 (GBA, PWB, SBA). **Andre utvalgte vår- og sommerfunn:** 2 M og 1 F Momyrvatnet, Momyra, Å. 16.5 (Morten I. Wedege). 1 par Skarvatnet, Op. 22.5 (HAO). 5 ind. Åbbårtjønnna og Haugtjønnna, Brekken, Rø. 27.-29.5 (MVE, EKR, TKR). 5 M og 6 F Lauvåstjønnna, Re. 28.5 (ESÆ). 1 F Gaulosen, Mh. 3.-7.6 (ESÆ, TBO, HBH, EBA). 1 M Tjønntjønnna, Or. 27.6 (DOB). 3 M Kvolvtjønnin, Op. 4.7 (Arvid Hindseth). 4 ad. M Unndalsvatnet, Op. 10.7 (MMY). **Vinterfunn:** 1 ind. Tillerbrua, Tr. 20.2 (TKR). 2 FF Buvika, Sk. 13.11-20.12 (DOB, ESÆ).

Ærfugl *Somateria mollissima*

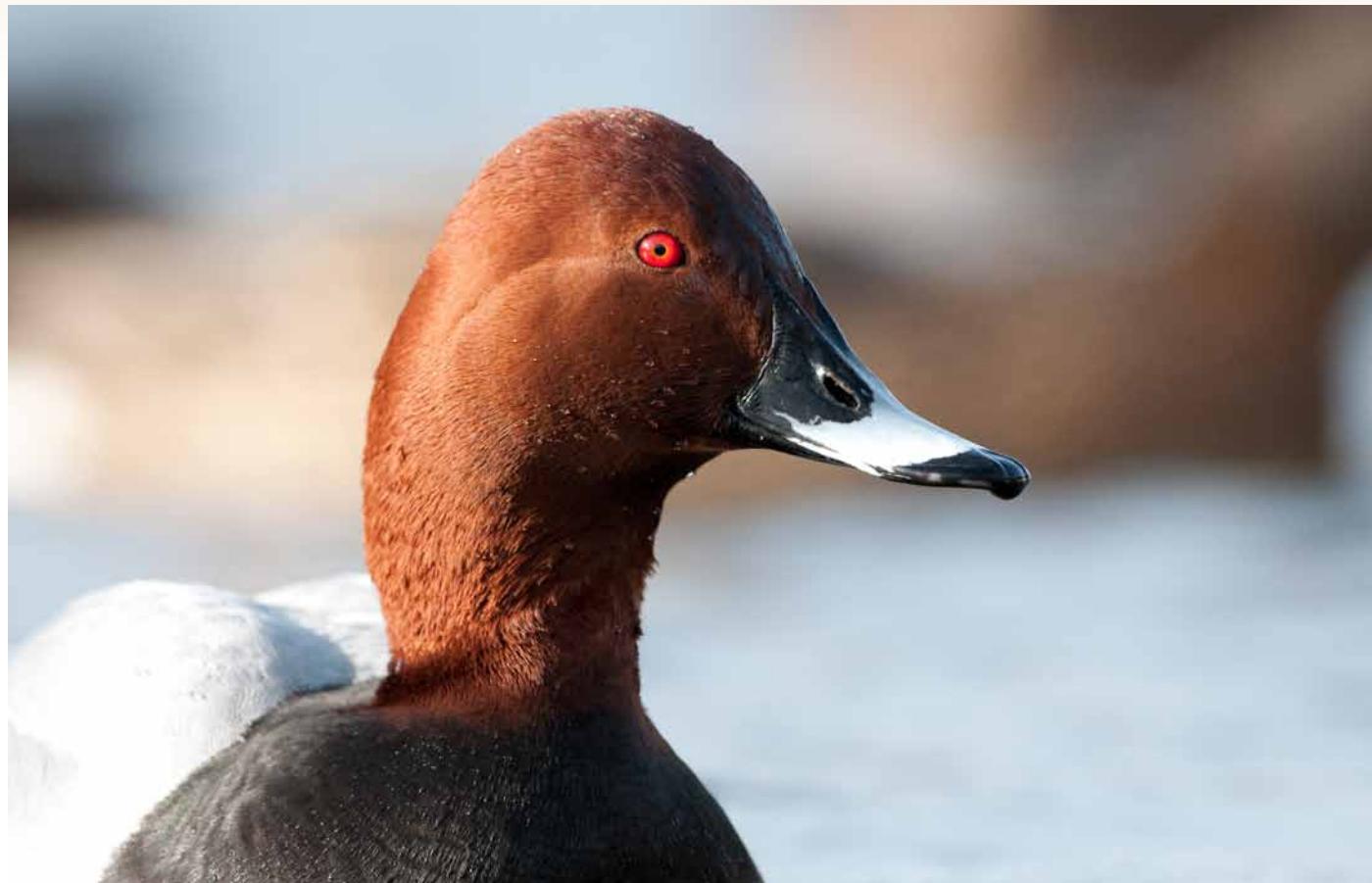
Ingen innlandsfunn ble gjort i 2010.

Store antall: Opptil 2300 ind. Midtsandan, Ma. 3.-20.4 (GBA, ESÆ, THA, TBO mfl.). 1000 ind. Hoøya, Ø. 5.9 (AWI, SPR, RSA, HÅS).

Praktærfugl *Somateria spectabilis*

Etter flere svært labre år fortsatte den positive trenden fra 2009 med med min. 34 registrerte ind. i 2010. Funnene fra Hoøya i juni og september antas å dreie seg om en oversomrende fugl fra forekomsten på vårparten. Sommerfunn er uvanlig. Antall ind. foregående år: 2009 (27), 2008 (7), 2007 (4), 2006 (7) og 2005 (9). **Alle funn:** Min. 1 ad. M, 3 2K M og 12 F Bjugnfjorden, Bj. og Ø. 1.1-14.4 (TRI, HER mfl.). 1 ad. F Bingsholmsråsa 20.1 (GBA).

Taffeland hann, Nedre Leirfoss, Trondheim 6. mars 2010. Denne fuglen holdt til ved ulike lokaliteter i Nidelva i nesten to måneder og var et populært fotoobjekt. Foto: Jon Helle.

Min. 6 2K M og 9 F Hoøya og Grandefjæra, Ø. 24.1-2.5 (MMY, PWB, AWI, THA mfl.). 1 ad. F Midtsandan, Ma. 10.-20.4 (TBO, TRE, FSC, THA mfl.). 1 F Hoøya, Ø. 3.6 (AWI). 1 2K+ F Hoøya, Ø. 18.9 (TRI). 1 F Rørvik, Ri. 23.10 (ESÆ). **Rettelse 2002:** 1 F Kjørsvikbugen, He. 1.-17.3.2002. Lokaliteten ligger i Aure kommune i Møre og Romsdal, og observasjonen skulle derfor ikke vært med i rapporten.

Havelle *Clangula hyemalis*

Fem hekkefunn ble gjort, alle på Oppdal. I tillegg ble arten registrert på ytterligere åtte potensielle hekkelokalteter, fordelt på Oppdal (3), Tydal (3), Midtre Gauldal og Rennebu kommuner. Min. 49 ind. ble sett i ferskvann under vårtrekket i Selbu (19), Røros (9), Trondheim (7), Tydal (5), Klæbu (3), Oppdal (2), Rennebu (2) og Skaun (2), og 16 fugler ble observert i Selbu og 4 i Trondheim på høsten. Disse listes ikke opp.

Hekkefunn: 1 par og 3 1K Stororkelsjøen, Op. 9.6-8.8 (PWB, GBA, SBA, EBA mfl.). 1 M og 1 rug. F Vårstigtjønnin, Op. 10.-23.6 (ORG). 3 F med hhv. 3, 2 og 2 1K Veslorkelsjøen, Op. 6.-8.8 (PWB mfl.). **Andre funn fra potensielle**

hekkelokalteter: 1 par Kameldyrtjønnin, Litjefellet, MG. 6.6 (AMS). 1 par Gjetbekkvika, Kjølén, Ty. 6.6 (TRE). 1 par Nordre Snøfjelltjønnin, Op. 11.6 (OHE). 1 par Sandtjønnin, Ty. 15.6 (TRE). Opptil 8 ind. Unndalsvatnet, Op. 16.6-8.8 (PWB, HMH, MVA, ESÆ mfl.). 1 M Stororkelsjøen, Op. 22.-27.6 (MMA, TAS, ESÆ). 1 F Stortjønnin, Finnsbrekka, Ty. 23.6 (TRE). 5 ind. Finnsjøen og Slåbergstjønnin, Op. 27.6-14.7 (EBA, Frank Grønningseter, TRE). 1 F Skrikdalen, Re. 15.7 (JGR). **Store antall:** Opptil 148 ind. Kyrksæterøra, He. 7.2-28.4 (KTO, AWI mfl.). Opptil 950 ind. Midtsandan, Ma. 3.-20.4 (GBA, TBO mfl.). 104 ind. Kråkvågsvaet, Ø. 14.11 (HER).

Svartand *Melanitta nigra*

Fem hekkefunn ble gjort i Oppdal og ett i Selbu. I tillegg ble arten observert på 5 potensielle hekkelokalteter, fordelt kommunevis på Røros (2), Tydal (2) og Oppdal. Til sammen 140 ind. ble registrert i ferskvannslokaliteter under vårtrekket i Klæbu (42), Orkdal (21), Selbu (18), Tydal (16), Skaun (15), Røros (14), Meldal (6), Åfjord (4), Melhus (2) og Rennebu (2), og to observasjoner ble gjort på høsten i hhv. Melhus (16) og Agdenes (2).

Hekkefunn: 1 M, 4 F og 5 + 5 1K Unndalsvatnet, Op. 16.6-8.8 (IRØ, HRØ, MMY, PWB, THA). 2 F med hhv. 3 og 4 1K Veslorkelsjøen, Op. 18.6-8.8 (IRØ, HRØ, PWB, KWO). 1 F skremt av reir Nautsjøen, Se. 6.7 (AWI). 1 F med 5 pull. Stororkelsjøen 6.8 (GBA, LÅB, SBA, SNB). **Andre funn fra hekkeområdene:** Min. 7 M og 2 F Stororkelsjøen, Op. 9.6-22.7 (IRØ, HRØ, PWB mfl.). 1 F øst for Veslvontjønnin, Op. 11.6 (EBA). 1 par Stortjønnin, Finnsbrekka, Ty. 17.-23.6 (TRE). 1 ind. Langensjøen, Rø. 19.6 (GAS). 7 ind. Rien, Rø. 20.-27.6 (Espen Asakskogen). 1 F Gardkleppsjøen, Ty. 23.6 (TRE). **Stort antall innland:** 42 ind. Selbusjøen vest, K. 16.5 (KWO). **Stort antall:** 100 ind. Valsneset, B. 13.-14.11 (SME, GDY).

Brilleand *Melanitta perspicillata* NSKF <0,12>

Årets funn er det 12. i fylket. Forrige gang arten ble observert hos oss var høsten 2007, da en hann ble sett utenfor Gaulosen i september (Olsen mfl. 2010). Med unntak av en 1K i Gaulosen i desember 2001, har alle våre fugler vært hanner. Hunner og ungfugler er lette å overse da de ikke har like iøynefallende tegninger som hannene, og særlig på avstand kan de være vanskelige å plukke ut i en sjøorreflokk. Det er imidlertid ingen grunn til å tro at hunnfargede fugler aldri skal nå våre farvann. En oppsvulmet nebbprofil, mørk hette

og mangel på hvitt i vingene er viktige kjennetegn å kikke etter hvis man vil saumfare dykkandflokker på jakt etter fylkets neste hunnfargede fugl. **Alle funn:** 1 ad. M Hoøya, Ø. 14.6 (ESÆ).

Sjøorre *Melanitta fusca*

Ni hekkefunn ble konstatert, fordelt på Oppdal (6) og Røros (3) kommuner. I tillegg foreligger det observasjoner fra ytterligere 7 potensielle hekkelokalteter. 38 ind. ble sett i ferskvann under vårtrekket i kommunene Røros (25), Melhus (7), Selbu (3) og Rennebu (3), mens 20 ind. ble registrert på høsten i Orkdal (15), Meldal (4) og Klæbu. Alle ferskvannfunn presenteres.

Hekkefunn: Min. 3 M, 2 F og 1 1K Stororkelsjøen, Op. 21.6-8.8 (Even Johansen, Ole-Kristian Antonsen, GBA, SBA). 4 F med hhv. 6, 6, 4, og 4 1K Veslorkelsjøen, Op. 23.6-8.8 (IRØ, HRØ, PWB). 1 rug. F Finnsjøen, Op. 16.7 (ORG). Min. 4 F og 5 + 5 pull. Havsjøen, Rø. 14.8-3.10 (MMY, TRE, TTH). 1 F med min. 2 pull. Langensjøen, Rø. 14.8 (MMY, TRE). **Andre funn fra potensielle hekkelokalteter:** 2 par Langensjøen, Rø. 27.5-16.6 (MVE, AWI mfl.). Opptil 3 par Mustjønnin, Ty. 3.-10.6 (MHU, OMS, TRE mfl.). 2 ind. Unndalsvatnet, Op. 5.-12.6 (IRØ, AWI, MVE, LRA). 2 par Kameldyrtjønnin, Litjefellet, MG. 6.-23.6 (AMS). 1 M Rien, Rø. 20.-27.6 (Espen Asakskogen). 6 ind. Fjellsjøen, Rø. 23.6 (TTH). 6 ind. Finnsjøen, Op. 23.-27.6 (ORG, EBA). 1 ind. Rambergstjønnin, Rø. 29.6 (TTH). **Andre ferskvannfunn:** 2 M og 1 F Selbusjøen sentralt, Se. 9.5 (JSA). 1 par Kurråsen, Rø. 19.5 (TTH). 3 M og 4 F Broka, Grøtvatnet, Mh. 26.5 (MVE). 1 M og 2 F Lauvåstjønnin, Re. 28.5 (ESÆ). 10 par Havsjøen, Rø. 31.5 (TRE). 1 M og 2 F Haugstjønnin, Brekken, Rø. 31.5 (TRE). 1 ad. M Selbusjøen vest, K. 18.9 (KWO). 15 ind. Gangåsvatnet, Or. 15.10 (GBA). 4 ind. Resvatnet,

Seks fjellryper ble sett på Bosbergheia, Trondheim 1. januar 2010. Foto: Nils Kristian Grønvik.

Md. 17.10 (Svein Dalsegg). **Store antall:** 1000 ind. Midtsandan, Ma. 31.3-20.4 (TBO, GBA, ES,Æ, OHE mfl.).

Lappfiskand *Mergus albellus*

En summering av årets forekomst gir 11 ind., kanskje den høyeste årstotalen i fylket noensinne. Fuglene ved Tjønntjønnna og Gangåsvatnet i Orkdal på høsten er regnet som trolig samme ind. og ikke telt dobbelt. Det er enda ikke gjort hekkfunn hos oss, men arten har en liten men fast hekkebestand i Vikna i Nord-Trøndelag, og det er ikke utenkelig at den vil bli funnet hekkende også i Sør-Trøndelag i løpet av de neste årene. Antall ind. foregående år: 2009 (4), 2008 (8), 2007 (2), 2006 (1) og 2005 (4). **Alle funn:** 1 FF Strømmen, Ri. 6.2 (AWI). 1 ad. M Gammelosen, Or. 7.2 (GFI). 1 M Kyrksæterøra, He. 6.-21.3 (TMO, MFR, KTO, MVA mfl.). 1 par Ånøya syd, Mh. 10.-15.5 (EBA, TGI, ØSO mfl.). 3 FF Tjønntjønnna, Or. 4.9-3.10 (AWI, HMH, MMA mfl.). 1 FF Ånøya, Sk. 4.-18.10 (TBJ, RES, ESP mfl.). 4 FF Gangåsvatnet, Or. 15.10 (GBA). 1 FF Litvatnet, A. 22.10 (ES,Æ).

Fjellrype *Lagopus muta*

Det er ikke uvanlig at fjellrypa trekker ned fra den høyeste fjellheimen vinterstid, men det er særdeles uvanlig at den dukker opp nær Trondheimsfjorden. Årets fugler ble fotografert og er de første LRSK kjenner til i Trondheim i nyere tid. **Nevneverdig lokalitet:** 3 M og 3 F Bosbergeia, Tr. 1.1* (NKG).

Vaktel *Coturnix coturnix*

Etter flere sterke vaktelår ble kun fire fugler hørt i 2010. Antall ind. foregående år: 2009 (15), 2008 (14), 2007 (41), 2006 (2) og 2005 (5). **Alle funn:** 1 sy. Myrallykkja, Ånøya, Mh. 4.7 (TBJ). 1 sy. Tiller, Tr. 9.7 (FSC). 1 sy. Sandbakken, Nes, B. 29.7 (HER). 1 sy. Leirbekken, Grandefjæra, Ø. 22.8 (THA, MVA).

Fasan *Phasianus colchicus* E

Ett funn av to ind. ble gjort i 2010. Alle funn i fylket stammer fra rømte eller utsatte fugler. **Alle funn:** 2 ind. Flatval, F. 30.1 (Kari Taraldsen).

Smålom *Gavia stellata*

Ti hekkinger ble konstatert, fordelt på Meldal (3), Røros (2), Holtålen, Roan, Trondheim, Tydal og Åfjord. I tillegg ble arten registrert på ytterligere 33 potensielle hekkelokaliteter. **Store antall:** 71 ind. Mule, Gaulosen, Tr. 5.5 (DOB). 103 ind. Selbusjøen, Se. 8.5 (JSA).

Storlom *Gavia arctica*

Seks hekkfunn ble konstatert i Orkdal (2), Holtålen, Melhus, Oppdal og Rennebu kommuner. I tillegg ble arten registrert på ytterligere 71 potensielle hekkelokaliteter. Fuglen i Selbu i desember ble funnet forkommen på land og døde i forpleining to dager senere. **Vinterfunn:** Opptil 2 ind. Valsneset, B. 2.1-12.2 (HER, TRI). 1 ind. Hommelvik, Ma. 5.1 (MVE). Opptil 6 ind. Lauvøya og Tårnes, Å. 20.1-16.3 (GBA). Opptil 2 ind. Ytre Bjugnforden, Ø. og Bj. 24.1-24.3 (MMY, AWI, PWB mfl.). 1 ind. Garten, Ø. 28.2 (HER, JSØ). 1 ind. Lysøysundet, B. 3.12 (ESU). 1 1K Grendstad, Selbusjøen, K. 20.12 (Grete Grendstad, KWO). **Nevneverdige lokaliteter:** 2 ind. Sauøya, F. 15.5 (HLI). 1 ind. ptSV Sula, F. 22.5 (ES,Æ). 1 ind. Gjæsingen, F. 24.9 (DOB).

Islom *Gavia immer*

Store antall: Opptil 31 ind. Kråkvågsvaet, Ø. 13.1-28.4 (AWI, RSA, OGI, HER mfl.). 10 ind. Nes, B. 29.4 (ØSO). Opptil 11 ind. Gjæsingen, F. 20.-23.5 (DOB). Opptil 17 ind. Kråkvågsvaet, Ø. 14.9-14.12 (GBA, EBA, HER). **Sommerfunn:** 1 ad. Kråkvågsvaet, Ø. 14.6 (HER, TRI). Opptil 2 ind. Grandefjæra, Ø. 15.-27.6 (GDY, TRI, JSØ).

Gulnebbblom *Gavia adamsii*

Anslagsvis 18 ind. ble sett dette året. Forekomsten i Grandevika og rundt Storfosna i første halvår er vanskelig å tallfeste nøyaktig, men den omfatter min. 5 ind. **Alle funn:** Opptil 5 ind. Kråkvågsvaet og Grandebukta, Ø. 13.1-13.5 (HER, OHE, MMY, TGI mfl.). Opptil 3 ind. Bingsholmsråsa, Å. 3.2-28.4 (GBA, EBA, ABR mfl.). 1 ind. Innstrandfjæra, Ø. 18.2-14.4 (MVE, HER, TRI mfl.). 1 ind. Kyrksæterøra, He. 13.3 (JOB). 1 ind. Valsneset, B. 22.3 (GDY). 1 ind. Sula, F. 25.9 (MVA, THA). 1 ad. ptSV Nes, B. 13.10 (HER). 1 ad. ytre Bjugnforden, B. 17.10 (HER). 3 ad. Grandefjæra, Ø. 30.10 (OHE, TKV). 1 ind. Titran, F. 22.11 (ES,Æ).

Dvergdykker *Tachybaptus ruficollis*

Årets forekomst anslås å dreie seg om 30 ind., noe som er en ny bestenotering for fylket. Registreringer på samme lokalitet både på ettervinteren og på høsten er ikke telt dobbelt. Forekomsten i Nidelva i første halvår er telt som 6 ind. Ingen sommerfunn ble gjort. Antall ind. foregående år: 2009 (22), 2008 (12), 2007 (7), 2006 (12) og 2005 (10). **Alle funn:** 2 ind. Gammelosen, Or. 1.1-7.4 (MMA, RES, HMH mfl.). 2 ind. Buvika, Sk. 1.1-10.4 (BES, KAS mfl.). 1 ind. Valøya, Tr. 1.1-9.3 (MVE mfl.). 2 ind. Nordset og Tillerbrua, Nidelva, Tr. 1.1-17.4 (EBA, SBA, GBA mfl.). 1 ind. Strømmen, Ri. 1.1-20.3 (ORY, ESU, ABR, NGR mfl.). Opptil 3 ind. Svean og Tanem, Nidelva, K. 1.-7.2 (ES,Æ, KWO, THA, EBA mfl.). 1 ind. Kyrksæterøra, He. 6.3-1.4 (TMO, MFR, KTO mfl.). 1 ind. Garten, Ø. 21.3-5.4 (MMY, ES,Æ mfl.). 1 ind. Innstrandfjæra, Ø. 24.3 (PWB, TRE, EBA). 1 ind. Krokhølen, Glåmos, Rø. 27.3-3.4 (EBA, TGI, EKR, ES,Æ,

TKR). 2 ind. Øvre Leirfoss, Tr. 8.-13.4 (MMY, TGI, ØSO, TRE). 1 ind. Krokstadøra, Sn. 8.-10.4 (JØB, MMY, TRE, ES,Æ, THA). 1 ind. Kråkvågsvaet, Ø. 10.4 (AWI, RSA, OGI, JSØ mfl.). 2 ind. Litvatnet, A. 11.-24.4 (MMA, BLY, WWA). 1 ind. Lundesokna, Mh. 1.10 (TON). 2 ind. Grilstadfjæra og Ranheimsfjæra, Tr. 18.10-21.11 (EBA, PWB mfl.). Opptil 4 ind. Gammelosen, Or. 22.10-30.12 (ES,Æ, MMA, RES, HMH mfl.). 1 ind. Litvatnet, Jonsvatnet, Tr. 26.10 (TRE). 1 ind. Nedre Leirfoss, Tr. 11.11-31.12 (KWO, JHE mfl.). 2 ind. Buvika og Børsa, Sk. 13.11-27.12 (DOB, KWO mfl.). 3 ind. Valøya til Tillerbrua, Nidelva, Tr. 13.-21.11 (JET, OHE, TKR mfl.). 1 ind. Klefstadbukta, Tr. 14.11 (PWB). 1 ind. Leangenbukta, Tr. 17.11 (EBA). 1 ind. Titran, F. 22.11 (ES,Æ). Opptil 3 ind. Strømmen, Ri. 5.-30.12 (ABR, JEL, GBA, ORY mfl.). 1 ind. Tanemsbrua, K. 11.12 (EBA). 1 ind. Grøtvågen, He. 22.12 (JOB).

Toppdykker *Podiceps cristatus*

Anslagsvis 7 ind. ble observert i 2010. Antall ind. foregående år: 2009 (6), 2008 (3), 2007 (4), 2006 (6) og 2005 (5). **Alle funn:** 2 ind. Innstrandfjæra, Ø. 25.2-5.3 (TRI, JSØ, HER, GDY). 1 ind. Kyrksæterøra, He. 9.-23.3 (HAO, KTO, Einar Lernes). 1 ind. Gaulosen, Mh. 21.3 (BLY). 1 ind. Valsneset, B. 19.4 (SME). 1 ind. Hasselvika, Ri. 25.4 (JEL). 1 ind. Gaulosen, Mh. 7.6 (EKR, TKR).

Gråstrupedykker *Podiceps grisegena*

Innlandsfunn er svært uvanlig. Årets observasjon fra Ånøya utgjør det første funnet i ferskvann i fylket siden januar 2003, da en fugl ble sett ved Kroken på Røros. **Sommerfunn:** 2 ad. Grandefjæra, Ø. 3.6-25.8 (AWI, TRI mfl.). **Innlandsfunn:** 1 1K Ånøya syd, Mh. 3.-12.10 (TBJ, ESP, PWB). **Funn fra Trondheimsfjorden:** 1 ind. Bråleiret, Gaulosen, Tr. 31.5 (PWB).

Hornedykker *Podiceps auritus*

Til sammen 14 par ble konstatert hekkende på 13 lokaliteter, fordelt på Melhus (3), Røros (3), Selbu (2), Klæbu, Malvik, Orkdal, Rennebu og Rissa. I tillegg ble arten registrert i hekketid på

Med anslagsvis 30 ind. ble 2010 et rekordår for dvergdykker i fylket. Dette individet ble fotografert ved Gammelosen, Orkanger 4. april 2010. Foto: Georg Bangjord.

Fiskeørn, Litjvatnet, Sandstad, Hitra 6. mai 2009.
Et forholdsvis velmarkert brystbånd antyder at fuglen
kan være en hunn. Fuglen utgjør det første kjente
funnet fra Hitra. Foto: Arvid Bredesen.

ytterligere 18 lokaliteter i Røros (4), Malvik (2), Melhus (2), Oppdal (2), Selbu (2), Skaun (2), Hemne, Meldal, Midtre Gauldal og Tydal kommuner. Arten ble dermed observert på 31 mulige hekkelokaliteter i 2010. Tilsvarende tall for 2009 var 28. På flere av lokalitetene med konstatert hekking har flere par vært til stede, og det er sannsynlig at flere par har gått til hekking. Eksempelvis er min. 11 par rapportert ved Reksåsvatnet, Melhus i mai, men kun ett par er rapportert som konstatert hekkende. Ved rapportering av en art som horndykker er det ønskelig at antall konstaterte hekkinger synliggjøres, f.eks. i kommentarfeltet. Årets hekkesesong ved Reksåsvatnet ble for øvrig spolert av høy vannstand i følge en hytteeier (Kari Skauge via MMY). Hekkefunnet i Målsjøen er det første kjente i Klæbu.

Utvalgte funn i hekketid: 5 ind. Ånøya syd, Mh. 13.-15.5 (HMH, ESP mfl.). Opptil 6 ad. og 2 1K Lauvåstjønnan, Re. 28.5-7.8 (ESÆ). 1 par med reir Skjersjøen, Hølonda, Mh. 2.6 (TRE). 1 ind. Dalsvatnet, Storlidalen, Op. 14.6 (Harald Jære). 1 par med reir Målsjøen, K. 23.6 (MVA). **Stort antall hekketid:** Opptil 11 par Reksåsvatnet, Mh. 12.5-3.8 (HMH, MVE mfl.). **Stort antall vartrekk:** Opptil 21 ind. Gaulosen, Mh. 24.4-17.5 (HBH mfl.). **Nevneverdig lokalitet:** 1 ind. Krokstadøra, Sn. 1.5* (JØB).

Grålire *Puffinus griseus*

Ingen grålirer ble sett i fylket i 2010, noe manglende vestlige vinder på høsten nok må ta en stor del av skylden for. Forrige år arten var helt fraværende hos oss var 1999.

Havsvale *Hydrobates pelagicus*

Individet på Hitra ble funnet forkommet på en brønnbåt ved Marine Harvest på Ulvan 4. november. Fuglen ble holdt i forvaring og sluppet

samme sted tre dager senere.

Alle funn: 1 ad. rm. Stabben, Titran, F. 27.8 (MMY, TRE, THA). 1 ind. Ulvan, Ulvøya, Hi. 4.11 (Harald Berre mfl.).

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Arten opptrer regelmessig i Nidelva, og funn herfra nevnes ikke.

Utvalgte innlandsfunn: 2 ind. Kjøsnes, Vikvarvet, Se. 16.5 (TMØ). 10 ind. Resvatnet, Md. 14.8 (Svein Dalsegg). 5 ind. Neadeltaet og Kvellohauget, Se. 9.-30.9 (ESÆ, JSA, TRE). 1 ind. ptV Naustdalen ved Gjeviltvatnet, Op. 24.10 (NKG). 1 ad. Kjøsnes, Vikvarvet, Se. 28.11 (TMØ).

Mellomskarv *Phalacrocorax carbo sinensis* <0,3>

Ny underart for Sør-Trøndelag! Fylkets to første funn av storskarv av underarten *sinensis* ble gjort i 2009. Den første fuglen ble funnet som skjelett i fjæra i Ørland i juni, mens neste individ druknet i et fiskegarn i Snillfjord i august. Begge var ringmerket som pulli på Øra i Østfold i henholdsvis 2006 og 2009 (Alf Tore Mjøs, Museum Stavanger in litt.). Vår første feltobservasjon kom året etter, da en adult fugl ble fotografert ved Nedre Leirfoss i Trondheim i november. Det er sannsynlig at formen opptrer noe mer regelmessig hos oss enn den beskjedne funnmassen antyder.

Alle funn: Ad. Nedre Leirfoss, Tr. 20.11 (JHE). **Funn fra tidligere år:** 3K Bruholmen, Ø. 21.5.2009 (Berit Langdahl Andresen via Museum Stavanger). 1K Kongsvoll, Sn. 29.8.2009 (Tore Sjøholt via Museum Stavanger).

Svartglente *Milvus migrans* NSKF <0,1>

Første funn i fylket! Det var imidlertid ikke veldig overraskende at vi omsider skulle få et funn i Sør-Trøndelag, tatt i betraktning at funnmassen har vært økende i Norge det siste tiåret. Nær

halvparten av alle godkjente funn i landet er gjort etter år 2000, og det virker derfor sannsynlig at flere svartglenter vil besøke oss også i årene som kommer.

Alle funn: 1 2K+ Kjøsnes, Vikvarvet, Se. 26.8* (TMØ).

Havørn *Haliaeetus albicilla*

Stort antall: 50 ind. Sula, F. 4.10 (BOT, SAO).

Sivhauk *Circus aeruginosus*

Etter rekordforekomsten i 2009 ble 2010 et normalår med kun ett funn. Antall ind. foregående år: 2009 (6), 2008 (1), 2007 (1), 2006 (0) og 2005 (1).

Alle funn: 1 2K+ M Hofstad, Mh. 11.5 (Ole A. Forseth).

Myrhauk *Circus cyaneus*

14 myrhauker ble registrert på 7 ulike lokaliteter på Oppdal (6) og Røros i hekketiden i 2010. I tillegg ble ytterligere en fugl sett på fjellet i september. Trolig dreier flere av observasjonene seg om streiffugler. Ingen hekkefunn ble konstatert, men ved én lokalitet i Oppdal virker det svært sannsynlig at arten gjorde hekkeforsøk. **Vårtrekk:** 1 ad. M ptØ Hoøya, Grandefjæra, Ø. 25.4 (AWI).

Hønehauk *Accipiter gentilis*

I 2010 ble 94 lokaliteter kontrollert i regi av Prosjekt hønehauk i Sør-Trøndelag. Arten ble registrert på 59 lokaliteter, og hekking ble påvist på 50 av disse. Minimum 109 unger ble registrert, og 10 av dem ble ringmerket. Fire nye lokaliteter ble funnet, tre i Midtre Gauldal og en i Holtålen, og det ble konstatert hekking på en lokalitet i Meldal hvor forrige registrerte hekking var i 1992 (RJA).

Musvåk *Buteo buteo*

Kun én musvåk ble observert i fylket i 2010. Antall ind. foregående år: 2009 (4), 2008 (9), 2007 (3), 2006 (1) og 2005 (3).
Alle funn: 1 ind. Gomo, Ri. 16.5 (OGI).

Storskrikørn *Aquila clanga* NSKF <0,1>

Første funn i Sør-Trøndelag! Norges andre storskrikørn turnerte Midt-Norge i begynnelsen av juni. Fuglen ble ringmerket som reirunge i Estland sommeren 2007, og den fikk samtidig en satellittsender montert på ryggen. Det gjorde det mulig å følge fuglens bevegelser fra dag til dag. Til tross for at Tønn, som ørnen ble døpt av de estiske forskerne, ble registrert i 17 kommuner i fire fylker, ble den aldri observert i norsk luftrom! Tønn ankom Sør-Trøndelag via Femundsmarka på Røros 6. juni. Neste natt tilbrakte fuglen nær Håsjøen i Røros. Påfølgende dag gikk ferden vestover, og etter en kort visitt i Hedmark, overnattet Tønn ved Fagerhaugen nord for Oppdal. 8. juni tok ørnen en svipptur nordover til Rennebu, før den igjen fløy mot syd og endte opp i et område med kulturmark vest for Oppdal sentrum. Her tilbrakte den hele neste dag. 10. juni dro Tønn vestover til Møre og Romsdal, før neste natt ble tilbrakt ved Heim i Hemne. 11. juni ble fuglen registrert i Snillfjord, Rissa, Åfjord, Roan og Osen kommuner, før den forsvant ut av vårt luftrom for denne gang. På turen fra Snillfjord til Rissa har den med stor sannsynlighet krysset Agdenes. Funnet er svært spesielt da det er første gang et funn av en sjeldenhet er godkjent av NSKF kun på grunnlag av plott fra en satellittsender og uten at fuglen har blitt observert i norsk territorium.
Alle funn: 1 3K div. lok., Rø., Op., Re., He., Sn., Ri., Åf., Ro. og Os. 6.-11.6.

Fiskeørn *Pandion haliaetus*

Ingen hekkefunn ble konstatert i 2010. Ved to lokaliteter i hhv. Skaun/Melhus og Meldal ble arten sett gjentatte ganger gjennom sommeren, og det er sannsynlig at det var uoppdagete aktive reir her. Ved den tradisjonelle hekkeplassen i Meldal er imidlertid arten ikke rapportert dette året. Arten er i tillegg observert ved potensielle

Vannrikse, Litlvatnet, Agdenes 14. desember. Arten overvintrer regelmessig hos oss i lite antall og klarer seg så lenge den finner åpent ferskvann med kantvegetasjon.

Foto: Georg Bangjord.

hekkeplasser ved 5 lokaliteter, fordelt på Midtre Gauldal, Melhus, Røros, Selbu og Skaun kommuner. 7 funn er vurdert å dreie seg om fugler på vortrekk, mens 6 ind. ble registrert på høsten. Totalt omfatter årets forekomst minst 22 ind. Fuglen som ble fotografert på Hitra i 2009 er første kjente funn i kommunen.

Funn fra tidligere år: 1 ind. Litlvatnet, Sandstad, Hi. 6.5.2009* (Arvid Bredesen). 1 ind. Krokstadøra, Sn. 30.8.2009* (Lars Otto Eide).

Tårnfalk *Falco tinnunculus*

Fuglen i Malvik i januar ble funnet forkommen inne i et hus og ble tatt i forvaring.
Vinterfunn: 1 3K+ M Malvik, Ma. 8.1 (Tom Roger Østerås). 1 ind. Ilhaugen, Buvika, Sk. 27.12 (Markus Kristoffer Dreyer).

Dvergfalk *Falco columbarius*

Hele 13 overvintrende dvergfalker ble registrert i 2010, hvorav 9 på nyåret og 4 i desember.
Overvintrende ind.: 1 ad. M Innstrand, Ø. 14.1 (HER). 1 ad. F Døsvika, Ø. 16.1 (TRI). 1 M Graneggen, Byneset, Tr. 6.2 (TBJ). 1 ind. Storfosna, Ø. 9.-14.2 (HER, LNO). 1 ind. Nypan, Leinstrand, Tr. 12.2 (PWB). 1 M Amfiet, Grandefjæra, Ø. 16.2-19.3 (GBA, HER). 1 ind. Ilhaugen, Buvika, Sk. 14.3 (MMA). 1 M Midtsandan, Ma. 19.3 (TRE). 1 ind. Tunga, Tr. 24.3 (RES). 1 ind. Husvika, Nordskag, F. 9.12 (RES). 1 ad. M Kvelløhaugen, Se. 12.12 (JSA). 1 ad. M Flystripeveien, Ø. 25.12 (HER). 1 ind. Djupfest, Nes, B. 30.12 (HER).

Lerkefalk *Falco subbuteo* <0,9>

Sør-Trøndelags niende lerkefalk ble observert på Lade i Trondheim i august. Forrige funn ble gjort ved Vikaengene i Selbu 9. mai 2009.

Alle funn: 1 1K Ladehammeren, Tr. 19.8 (OHE, RAH).

Jaktfalk *Falco rusticolus*

Tre hekkefunn er rapportert i Oppdal, og arten er observert i ytterligere min. 5 territorier i kommunen. Ved til sammen 11 andre potensielle hekkelokaliteter foreligger det registreringer, fordelt på Tydal (3), Rennebu (2), Sebu (2),

Åfjord (2), Meldal og Røros. Gode bilder viser at 3K-fuglen som ble sett ved ulike lokaliteter i Trondheim på nyåret er den samme som ble sett på Gaulosen 20. desember 2009. Mye tyder også på at det var samme fugl som tilbrakte høsten 2009 på Ørin i Verdal, Nord-Trøndelag (Sørhuus mfl. 2010).

Funn utenfor hekkeområdene: 1 ind. Kråkvågsvaet, Ø. 13.1 (HER). 1 3K Leangenbukta, Grilstadfjæra og Bratsberg, Tr. 5.2-3.3 (TRE, PWB, EBA, KLA, LKL mfl.). 1 2K Aune og Grandefjæra, Ø. 16.2-24.3 (GBA, HER, EBA, MVE mfl.). 1 2K Flønestangen, Se. 4.5 (MVE). 1 2K funnet død Husøya, Halten, F. 19.5 (GBA, HER). 1 ind. Hårstadengene, Se. 9.9 (ESÆ). 1 1K Gaulosen, Mh. 2.10 (HBH, TON, JHE, JET). 1 1K Kvelløhaugen, Se. 2.10 (JSA). 1 ind. Heimdal, Tr. 5.11 (KAS). 1 ad. Djupdalen, Ø. 2.12 (JNI, WDI, HER, NVA).

Vandrefalk *Falco peregrinus*

I 2010 ble det påvist 22 hekkinger i Sør-Trøndelag, hvorav 4 er lokaliteter som ikke var kjent fra før. Det er sannsynlig at det har vært hekking på minst tre av disse fire nye også tidligere år. I tillegg til påviste hekkinger, var det 15 lokaliteter med sannsynlig hekking. Det er nå minimum 41 aktive vandrefalklokaler i Sør-Trøndelag (LNO). I desember ble det gjort 9 observasjoner av vandrefalk langs fjorden i Trondheim. Disse er slått sammen under, men det er ikke usannsynlig at flere fugler kan ha vært involvert.

Vinterfunn: 1 ind. Bingsholmsråsa, Å. 3.2 (GBA, EBA). 1 ind. Valsneset, B. 27.2 (GDY). 1 ind. Grandefjæra, Ø. 27.2 (TRI). 1 ind. Ilsvika til Grilstadfjæra, Tr. 1.-29.12 (Geir Ove Hagen, DOB, PWB mfl.).

Vannrikse *Rallus aquaticus*

8 ind. ble sett i 2010, alle fra oktober til januar. Årstotalen er noe lavere enn normalt, noe mye snø og kulde ved inngangen til året nok må ta skylden for. Antall ind. foregående år: 2009 (14), 2008 (13), 2007 (3), 2006 (15) og 2005 (17).
Alle funn: 2 ind. Nordgjerdselva, Litlvatnet, A. 24.1 (AWI, PWB, MMY). 1 ind. ferske spor Kråkvågsvaet, Ø. 29.1 (HER, GBA). 1 ind. Byakjela, Or. 1.-4.10 (HMH, MMA, EBA). 1 ind. Ånøya syd, Mh. 6.-16.10 (TBJ, THA). 1 ind. Låen, Se. 28.10-4.11 (TRE). 1 ind. Titran, F. 22.11 (ESÆ). 1 ind. Nordgjerdselva, Litlvatnet 14.12 (GBA).

Åkerrikse *Crex crex*

Ingen åkerrikser ble hørt i Sør-Trøndelag i 2010. Man må helt tilbake til 1995 for å finne forrige år arten var helt fraværende.

Sivhøne *Gallinula chloropus*

Tre fugler ble sett i løpet av året. Et sommerfunn er uvanlig. Antall ind. foregående år: 2009 (1), 2008 (1), 2007 (1), 2006 (2) og 2005 (1).
Alle funn: 1 ind. Nedre Leirfoss, Tr. 21.-27.4 (THA, ESÆ, MMY mfl.). 1 sy. Hofstad, Mh. 13.-26.6 (ESP, RES). 1 ind. Tindvedkrattet, Grande, Ø. 20.-23.10 (PWB, HER, TRI).

Sothøne *Fulica atra*

Anslagsvis 10 ind. ble sett i løpet av året. Fuglene på Litlvatnet i mai regnes som nye ind. da arten ikke ble registrert på lokaliteten mellom 13. april og 14. mai. Antall ind. foregående år: 2009 (12), 2008 (15), 2007 (8), 2006 (10) og 2005 (6).
Alle funn: 1 ind. Øvre Leirfoss, Tr. 6.-21.4 (EKR, FSC, PWB, EBA). 2 ind. Gaulosen og Volløya, Mh. og Tr. 8.-28.4 (GBA, TKR, KWO).

Sivhøne Nedre Leirfoss, Trondheim 27. april 2010. Fuglen hadde tilhold på lokaliteten i en uke, og mange fuglekikkere fikk dermed mulighet til å oppleve fuglen. Foto: Morten Vang/www.fuglefoto.net.

1 ind. Litvatnet, A. 11.-13.4 (WWA, TGI, OHE, MMY, GBA). 1 ind. Stordalsvatnet, Å. 12.4 (MVE). 2 ind. Litvatnet, A. 14.-25.5 (WWA, PWB, RES). 1 ad. Reksåsvatnet, Mh. 16.8 (MMY). 1 ind. Ånøya syd, Mh. 12.-17.11 (MMA, TBJ, KWO). 1 ind. Øvre Leirfoss, Tr. 23.11-11.12 (TON, EBA, TRE).

Trane *Grus grus*

Fuglen på Frøya utgjør trolig det første dokumenterte funnet i kommunen.

Store antall vår: 58 ind. Horg, Mh. 16.4 (PWB). Opptil 106 ind. Storøya og Øverbygda, Se. 16.4-8.5 (JSA, GBA, ESÆ mfl.). 60 ind. Floan, Rø. 7.5 (TTH). **Store antall høst:** Opptil 515 ind. Re og Muan, Md. 24.8-14.9 (Sven Olav Nordsteien, GBA, RES mfl.). Opptil 174 ind. Lundamo, Mh. 27.8-24.9 (KWO, PWB, HÅS, ESÆ, GAS). Opptil 218 ind. Storøya og Øverbygda, Se. 28.8-20.9 (TRE, JSA mfl.). 51 ind. Askjem, Stadsbygd, Ri. 27.9 (NGR). **Nevneverdig lokalitet:** 1 ind. Stølan, Svellingen, F. 21.4* (Björg Støen).

Ung sandløper Gaulosen, Melhus 2. september 2010. Arten opptrer overraskende fåtallig hos oss sammenlignet med kystfylker lenger sør, og årets ti individer utgjør en over gjennomsnittlig forekomst. Foto: Per Willy Bøe.

Tjeld *Haematopus ostralegus*

Anslagsvis 17 ind. ble registrert vinterstid, fordelt på 11 ind. i perioden 1.1-15.2 og 6 ind. i desember. Uthaug i Ørland kommune har de siste vintrene hatt regelmessig tilhold av tjeld. **Vinterfunn:** 3 ind. Uthaug, Ø. 1.1-14.2 (TRI, HER). 2 ind. Valsneset, B. 23.1 (IHE, KAT). 1 ind. Fevåg, Ri. 6.2 (ESU, ABR). 4 ind. ptN Valsneset, B. 12.2 (HER). 1 ind. Bingsholmsråsa, Å. 15.2 (GBA, ABR). 2 ind. Uthaug havn, Ø. 15.-18.12 (GBA, HER). 2 ind. Buvika, Sk. 20.12 (ESÆ). 2 ind. Grønningsbukta, Ri. 26.12 (NGR). **Nevneverdige innlandsfunn:** 2 ind. Driva, Op. 3.-16.5 (PWB). 2 ind. Stølen, Op. 5.6 (MVE).

Dverglo *Charadrius dubius*

Det ble registrert dverglo i hekketid på 7 potensielle hekkelokaliteter i Melhus (4), Midtre Gauldal, Orkdal og Trondheim kommuner. Blant disse ble parene i Midtre Gauldal konstatert hekkende. I tillegg ble min. 6 ind. sett under vårtrekket og min. 6 ind. også på høsten. Et funn

fra Røros er svært uvanlig og trolig kun den andre observasjonen i kommunen.

Vårtrekk: Opptil 5 ind. Gaulosen, Mh. 28.-29.4 (TRE, KAS, BES mfl.). 1 ad. Nidarø, Tr. 21.5 (Sissel Bjørstad Skille). **Høsttrekk:** 1 1K Feragen nord, Rø. 22.7* (ØSO, Sissel Soelberg, ØJS). Opptil 3 1K Gaulosen, Mh. 31.7-3.8 (KAS, ESÆ). 1 ind. Gjølmefjæra, Or. 13.8 (RES). 1 ind. Stavsengen, Tr. 4.9 (THE).

Sandlo *Charadrius hiaticula*

Sene høst- og vinterfunn: 1 ind. Kråkvågsvaet, Ø. 13.1 (HER). 2 ind. Kråkvågsvaet, Ø. 14.11 (HER). **Store antall:** 114 ind. Gaulosen, Mh. 24.5 (ESÆ). Opptil 350 ind. Grandefjæra, Ø. 4.-23.8 (HER, GBA mfl.). Opptil 210 ind. Brekstadfjæra og Hovsfjæra, Ø. 15.-26.8 (THA, MVA mfl.).

Boltit *Charadrius morinellus*

Ved 10 lokaliteter ble det registrert boltit på potensielle hekkelokaliteter dette året. I tillegg ble ett ind. registrert i lavlandet på Oppdal, og det ble gjort tre funn av fugler på vårtrekk. To av disse var fra Fosen, noe som er svært uvanlig. Totalt ble 24 ad. og 4 pull. registrert.

Vårtrekk: 1 ind. Raudmyråsen, Stadsbygd, Ri. 16.5* (Ronald Haarberg). 4 ind. Storøya, Se. 30.5 (GBA). 1 ind. Amundalen, Å. 7.-9.6 (Svein Amundal). **Funn fra hekkeområdene:** 1 ind. Vollfjellet, Haldalen, Ho. 29.5 (DOB). 2 par Søndre Knutshø, Op. 8.6 (Sven Andersen, Henning Andersen). 1 sy. Søndre Snøfjelltjørn, Op. 11.6 (PWB). Min. 3 ad. Slåbergstjønnin, Op. 13.6-14.7 (AWI, MVE, LRA, MMA, TRE). 1 ind. Vinstradalen bomstasjon, Op. 22.6 (MMA). 2 ind. Ålmflåin, Op. 27.6-10.7 (HMH, PWB, TAS, ESÆ). 2 ind. Killingdalsgruva 4.7 (TTH). 1 rug. Fossådalsvatnet, Op. 10.7 (Bård Kyrkjedelen). 1 va. M Forollhogna, MG. 11.7 (THA, MMY). 1 ad. med 4 pull. Brattfonnhøa, Op. 5.8 (GBA, LÅB, SBA, SNB). 1 ind. Takstenfjellet, Re. 28.8 (JET). **Funn fra tidligere år:** 3 ind. Blåøret, Op. 21.6.2008 (HLI).

Heilo *Pluvialis apricaria*

Stort antall: 1100 ind. div. lok., Se. 10.5 (GBA).

Svarthalespove i Buvika, Skaun 12. mai 2010. Denne fuglen ble oppdaget 9. mai og var én av 14 fugler som ble sett på vårtrekk i 2010. Foto: Georg Bangjord.

Tundralo *Pluvialis squatarola*

Vinterfunn: 1 ind. Grandefjæra, Ø. 24.1-16.2 (PWB, MMY, AWI mfl.). **Vårfunn:** 1 ind. Brekstadfjæra, Ø. 31.5 (HER). **Store antall høst:** Opptil 24 ind. Grandefjæra, Ø. 13.9-30.10 (LNO, FSC, HER mfl.).

Vipe *Vanellus vanellus*

Det foreligger ingen vinterfunn fra 2010. De første individene på vårtrekk ankom 19.3 dette året, med en solid økning i antall funn dagen etter. **Store antall:** 144 ind. Garbergosen, Se. 16.4 (ESÆ). 152 ind. Storøya og Hårstadengene, Se. 16.-22.4 (ESÆ, TBO, DOB, GBA mfl.). 300 ind. div. lok., Se. 18.4 (GBA).

Polarsnipe *Calidris canutus*

Vårtrekk: 2 ind. Melstein, B. 3.4 (NKG). 6 ind. Kråkvågsvaet, Ø. 28.4 (GBA). 3 ind. Brekstadfjæra, Ø. 28.5-1.6 (HER, HÅS, JSØ mfl.). **Store antall:** Opptil 370 ind. Grandefjæra, Ø. 18.-27.8 (GBA, ESÆ, HER mfl.). **Innlandsfunn:** 2 ind. Haverneset, Neadeltaet, Se. 9.-10.9 (ESÆ, JSA).

Sandløper *Calidris alba*

10 ind. ble sett i løpet av året. Antall ind. foregående år: 2009 (8), 2008 (7), 2007 (1), 2006 (3) og 2005 (6).

Alle funn: 1 ad. Bingsholmsråsa, Å. 20.5 (HER). 1 ad. Brekstadfjæra, Ø. 2.8 (HER). 1 ind. Småbåthavna, Grandefjæra, Ø. 17.8 (TRI, JSØ, HER mfl.). 1 1K Gaulosen, Mh. 28.8-4.9 (HBH, TON mfl.). 1 1K Brekstadfjæra, Ø. 28.8-5.9 (OMS, TKO, TRI, HER mfl.). 2 1K Innstrandfjæra, Ø. 29.8 (AVA). 1 1K Midtsandan, Ma. 29.8 (PSH). 1 ind. Karlsøya, Tarva, B. 11.9 (TKV, OHE, RAH). 1 ind. Melstein, B. 18.9 (NKG).

Dvergsnipe *Calidris minuta*

Sommerfunn: 1 ad. Småbåthavna, Grandefjæra, Ø. 20.6 (MMY, AWI). **Nevneverdig lokalitet:** 1 ind. Heia, Titran, F. 29.8 (TRE, THA, MMY).

Temmincksnipe *Calidris temminckii*

Forekomsten på Gaulosen er som vanlig vanskelig å vurdere, da arten benytter området både som hekkeplass og rasteplass under trekket. Fra første registrering ble gjort 13. mai steg antallet gradvis frem til 27.5, da 13 ind. ble sett på Gaulosen og Volløya. Gjennom sommeren ble fire ind., derav tre spillende hanner, registrert på Gaulosen, og tre ind. var også høyeste notering på høsten. Siste observasjon ble gjort så seint som 18. september. Ved Gjølmesfjæra i Orkdal ble arten observert jevnlig gjennom sommeren, og to fugler ble registrert spillende. Det er derfor nærliggende å tro at arten gjorde hekketiden på ni lokaliteter med til sammen 30 ad. ind., fordelt på Melhus (1/4), Orkdal (1/2), Oppdal (6/19) og Tydal (1/5). Trekkere er forsøkt luket ut. Ved Stororkelsjøen, Oppdal ble et reir funnet, og en 1K ble sett i august.

Vårtrekk: 10 ind. Volløya, Gaulosen, Mh. 14.5-8.6 (AWI, MVE, ESÆ mfl.). 6 ind. Grønningbukta, Ri. 21.-24.5 (NGR, GDY, ABR, JSØ mfl.). Opptil 12 ind. Molinga, Rø. 22.-29.5 (PWB, THE, TKR, MVE, EKR). 3 ind. Grilstad massetipp, Grilstadfjæra, Tr. 22.-31.5 (EBA, EVI, JET, OHE mfl.). **Høsttrekk:** 1 ind. Storøya, Se. 20.6 (JSA). 1 ind. Essandsjøen, Ty. 10.8 (TMØ). 11 ind. Grønningbukta, Ri. 6.-8.8 (ORY, ABR, NGR). 3 ind. Grilstadfjæra, Tr. 6.-21.8 (EBA, PWB, THA mfl.). 3 ind. Grandefjæra, Ø. 17.-27.8 (OHE, PWB, EBA mfl.). 6 ind. Værebukta, Tr. 25.8 (Rune Zakariassen). 1 ind. Kråkvågsvaet, Ø. 28.8

(HER). 4 ind. Utstrandfjæra, Ø. 29.8 (AVA). 1 ind. Leangenbukta, Tr. 2.9 (JET). 1 ind. Gaulosen, Mh. 18.9 (HBH).

Fjæreplytt *Calidris maritima*

Funn fra hekkeområdene: 1 va. ad. Forollhogna, MG. 11.7 (MMY, THA).

Myrsnipe *Calidris alpina*

Fra 17 lokaliteter er det rapportert til sammen 43 ind. med hekkeindikasjon, fordelt på Holtålen (3/6), Oppdal (8/25), Røros (1/1), Selbu (1/1), Tydal (3/9) og Ørland (1/1). Vinterstid ble anslagsvis 27 ind. sett i Ørland i januar og februar, mens min. 5 ind. hadde tilhold her i desember. **Store antall innland:** Opptil 80 ind. Molinga og Kurråsen, Rø. 13.-29.5 (THE, MVE, PWB mfl.). **Store antall høst:** Opptil 500 ind. Grandefjæra, Ø. 22.8-9.10 (HER mfl.).

Fjellmyrløper *Limicola falcinellus*

8 ind. ble registrert på tre ulike hekkeplasser i Tydal (4), Selbu (2) og Røros (2). På høsttrekket ble 9 ind. sett, mens arten var fraværende under vårtrekket. **Høsttrekk:** 1 1K Grilstadfjæra, Tr. 8.8 (TVA, THA, MVA, EBA). Opptil 3 1K og 1 1K+ Grandefjæra, Ø. 17.-28.8 (HER, GDY, TRI, JSØ, TRE mfl.). 3 1K Brekstadfjæra og Hovsfjæra, Ø. 17.-29.8 (PWB, OHE, EBA, GBA mfl.). 1 ind. Grønningbukta, Ri. 18.-23.8 (GBA, ABR, Ebbe Brødreskift, NGR mfl.).

Brushane *Philomachus pugnax*

Kun tre potensielle hekke lokaliteter hadde registreringer av brushane i 2010. Ørland hadde som vanlig en god forekomst under høsttrekket. Høyeste dagsantall samlet for kommunen var 690 ind. 17.8 (PWB, EBA, OHE). **Funn fra hekkeområdene:** 3 sy. M Sletttestjøna, Re. 21.5-16.6 (TBR, GBA, ONO mfl.). Opptil 7 M, 4 F og 3 1K Molinga, Rø. 22.5-29.7 (PWB, AWI, MVE mfl.). 2 sy. M Gjetbekkvika, Ty. 6.-10.6 (TRE, ESÆ, THA, MMY). **Store antall:** Opptil 500 ind. Grandefjæra, Ø. 28.7-30.8 (PWB, EBA, OHE mfl.). Opptil 110 ind. Brekstadfjæra og Hovsfjæra, Ø. 2.-28.8 (GBA, ORY, ABR). Opptil 145 ind. Innstrandfjæra til Uthaug, Ø. 15.-26.8 (MMY, AWI mfl.).

Kvartbekkasin *Lymnocyptes minimus*

14 ind. er rapportert dette året, fordelt på to i januar, ett vanlig aprilfunn og 8 funn av 11 ind. på høsten. Tre observasjoner fra Trondheim (2) og Selbu presenteres ikke med funndetaljer. Overvintrende individer er sårbare for forstyrrelser i kuldeperioder, og LRSK oppfordrer observatører til å unngå å støkke opp kjente individer unødige. **Utvalgte funn:** 1 ind. Osbekken, Nes, B. 12.1 (HER). 1 ind. Valsneset, B. 22.4 (GDY). 2 ind. Grilstadfjæra, Tr. 24.9-20.10 (PWB, EBA). 1 ind. Sula, F. 25.9 (MVA, THA). 1 ind. Husøya, Halten, F. 28.-29.9 (GBA, HER, EBA). 1 ind. Valøya, Tr. 20.10 (NKG). 2 ind. Grandefjæra, Ø. 30.10 (OHE, TKV). 1 ind. Hovsfjæra, Ø. 30.10 (KWO, TON, TKR, EKR).

Enkeltebekkasin *Gallinago gallinago*

Vinterstid er fire fugler rapportert, hvorav tre i Trondheim i januar og én i Ørland i desember. Funnene i Trondheim presenteres ikke med nærmere funnomstendigheter da arten er sårbare for forstyrrelser vinterstid. **Utvalgt vinterfunn:** 1 ind. Godsbecken, Storfosna, Ø. 14.12 (GBA).

Terek snipe, Amfiet, Grandefjæra, Ørlandet 11. juni 2010. Et dokumentasjonsfoto av en sjelden fugl kan ha stor verdi selv om fotokvaliteten ikke er helt topp. Årets fugl ble dokumentert med mobiltelefon gjennom teleskop. Bildet viser den karakteristiske kroppformen til en terek snipe med korte bein og et langt nebb, samt en grå og hvit fjædrakt med en svart rand på skuldrene, som er nok til å dokumentere arten. Funnet er det andre i fylket. Foto: Torgeir Ring.

Dobbeltbekkasin *Gallinago media*

40 ind er rapportert fra til sammen 15 lokaliteter, fordelt på Holtålen (4/9), Tydal (4/8), Oppdal (3/11), Røros (2/4), Meldal (1/7) og Selbu (1/1). Arten er vanligere på egnede lokaliteter i fjellet enn funnmassen tilsier.

Rugde *Scolopax rusticola*

Vinterfunn: 1 ind. funnet død Osbekken, Nes, B. 18.2 (HER, MVE).

Svarthalespove *Limosa limosa*

Anslagsvis 19 ind. ble sett i 2010, som dermed ble et godt år for arten. 14 ind. var fugler på vartrekk, mens fem ble sett på høsten. Ni av fuglene er angitt å være av underarten *islandica*, men det er sannsynlig at de aller fleste funn hos oss dreier seg om denne formen. Antall ind. foregående år: 2009 (6), 2008 (3), 2007 (9), 2006 (12) og 2005 (18).

Alle funn: 1 ind. Buvika, Sk. og Gaulosen, Mh. 9.-14.5 (ØSO, TGI, GFI, JEL mfl.). 1 ind. Brekstadfjæra, Ø. 9.-13.5 (HER, GDY, TRI, JSØ mfl.). 4 ind. Botngårdsfjæra, B. 12.-13.5 (OGI, GBA, TBO, MMY, TRE). 5 ind. (ua. *islandica*) Kråkvågsvaet, Ø. 21.-31.5 (HER). 1 ind. (ua. *islandica*) Brekstadfjæra og Hovsfjæra, Ø. 11.-16.6 (TRE, AWI, FSC, TRI, HÅS). 2 ad. (ua. *islandica*) Gaulosen, Mh. 14.6 (HBH). 1 1K Utstrandfjæra, Ø. 22.8-5.9 (THA, MVA, SME, GDY mfl.). 1 ind. Amfiet, Grandefjæra, Ø. 23.8 (HER). 1 ind. Gaulosen, Mh. 17.9 (KWO, HBH, OHO, PWB). 1 1K (ua. *islandica*) Amfiet, Grandefjæra, Ø. 22.9 (NKG). 1 ind. Småbåthavna, Grandefjæra, Ø. 9.10 (ORY).

Lappspove *Limosa lapponica*

Kun én lappspove ble sett vinterstid i 2010.

Vinterfunn: 1 ind. Beian og Kvitsandfjæra, Ø. 26.-28.2 (GDY, JSØ, TRI, HER).

Småspove *Numenius phaeopus*

Tidlig vartrekk: 1 ind. Stavsengan, Tr. 23.4 (OHE, TOH). 1 ind. Elveng, B. 24.4 (GDY).

1 ind. Kuøra, Gaulosen, Tr. 24.4 (ESÆ). 1 ind. Amfiet, Grandefjæra, Ø. 26.4 (HER). 1 ind. Halten, F. 27.4 (HER). **Stort antall:** 20 ind. Brøttemsjordene, K. 11.5 (KWO).

Storspove *Numenius arquata*

Anslagsvis 77 ind. ble registrert vinterstid, hvorav 68 på nyåret og 9 i desember. Et vinterfunn fra Trondheimsfjorden er uvanlig. Antall overvintrende ind. foregående år: 2009 (128), 2008 (50), 2007 (42), 2006 (102) og 2005 (13).

Vinterfunn: 1 ind. Malvikbukta, Ma. 1.1 (SFB). 2 ind. Innstrandfjæra, Ø. 4.1-11.3 (HER, ESU, TRI). Opptil 25 ind. Grandefjæra, Ø. 9.1-15.3 (EYT, HER, GBA). Opptil 18 ind. Kråkvågsvaet og Storfosna, Ø. 13.1-14.2 (HER, GBA, LNO). 20 ind. Tarva, B. 10.2 (OFR). 1 ind. Valsneset, B. 14.2 (SME). 1 ind. Leite, Nes, B. 18.2 (HER, MVE). 1 ind. Uthaug havn, Ø. 2.-3.12 (JNL, NVA, HER, WDI, ESÆ). 8 ind. Kråkvågsvaet, Ø. 14.12 (GBA, HER). **Stort antall:** Opptil 123 ind. Flønestangen, Se. 10.4-3.5 (TBO, DOB, JSA mfl.).

Sotsnipe *Tringa erythropus*

Anslagsvis 26 ind. ble sett på høsttrekk i 2010, noe som er en forekomst godt over gjennomsnittet. Antall ind. foregående år: 2009 (10), 2008 (14), 2007 (11), 2006 (6) og 2005 (38).

Alle funn: Min. 7 ind. Bråleiret, Gaulosen, Tr. 26.7-17.9 (PWB, TRE, HBH mfl.). Min. 11 ind. Grandefjæra, Ø. 30.7-18.9 (HER, GDY, ESÆ mfl.). 2 1K Grønningsbukta, Ri. 5.8 (ABR, EBJ, JBJ, NGR, ESU). 1 1K Værebukta, Tr. 9.-12.8 (ØSO, RES). 2 ind. Gjølfmesfjæra, Or. 11.-17.8 (MMA, RES). 1 ind. Midtsandan, Ma. 12.8 (PSH). 1 ind. Gjæsingen, F. 17.8 (DOB). 1 1K Innstrand, Ø. 21.8 (GDY).

Rødstilk *Tringa totanus*

Anslagsvis 51 ind. er involvert i årets vinterforekomst. 35 av disse ble sett i januar og februar i Ørland (32), Bjugn (2) og Agdenes, mens 16 ind. ble sett i Ørland i desember. Vår vinterbestand av

rødstilk tilhører trolig den islandske underarten *robusta*, men disse lar seg ikke enkelt bestemme i felt.

Store antall vår: Opptil 91 ind. Buvika, Sk. 9.-14.5 (TGI, ESÆ mfl.). Opptil 112 ind. Gaulosen, Mh. 10.-18.5 (TRE, EBA, ESÆ mfl.). Opptil 102 ind. Gjølfmesfjæra, Or. 13.-18.5 (MMA, HMH). **Store antall høst:** Opptil 98 ind. Leangenbukta, Tr. 4.-8.8 (TON, EBA, TVA, MVA). Opptil 100 ind. Kløholmen, Grandefjæra, Ø. 12.-22.8 (GBA, HER mfl.).

Gluttsnipe *Tringa nebularia*

Stort antall: Opptil 60 ind. Gaulosen, Mh. 9.-13.5 (KAS, KWO, HBH, ESÆ mfl.).

Skogsnipe *Tringa ochropus*

Nevneverdig lokalitet: 1 ind. Sauøya, F. 15.5 (HLI).

Grønnstilk *Tringa glareola*

Fuglen på Halten ble sett i aktivt fluktspill. **Nevneverdig lokalitet:** 1 ind. Halten, F. 19.5 (GBA, HER).

Terek snipe *Xenus cinereus* NSKF <0,2>

En terek snipe ble oppdaget ved det nye fugletårnet sentralt i Grandefjæra på formiddagen 11. juni. Den ble ikke sett senere på dagen, til tross for iherdig ettersøk. Funnet er det andre i fylket. Det første funnet ble gjort i Gaulosen 27. juni 1998 (Høiland mfl. 2001).

Alle funn: 1 ad. Amfiet, Grandefjæra, Ø. 11.6* (*GDY, HER, TRI, Stian B. Ring).

Strandsnipe *Actitis hypoleucos*

Tidlig vartrekk: 1 ind. Songosen, Gangåsvatnet, Or. 27.4 (ESÆ). 1 ind. Kroppanbrua, Tr. 27.4 (TKR). 1 ind. Tanemsbrua, K. 27.4 (MVA). 1 ind. Gjølfmesfjæra, Or. 27.-29.4 (MMA, GBA).

Svømmesnipe *Phalaropus lobatus*

Ved 18 potensielle hekkelokaliteter er det registrert til sammen 93 svømmesnipen fordelt på Oppdal (6/49), Tydal (4/9), Røros (3/11), Rennebu (2/14), Selbu (2/8) og Midtre Gauldal (1/2). I tillegg er antatte fugler på vartrekk rapportert med 4 ind. fra 2 lokaliteter i Tydal og 16 ind. fra 5 lokaliteter i Røros. I lavlandet ble 2 ind. sett på våren og 4 på høsten.

Vartrekk: 1 par Gaulosen, Mh. 11.6 (THE).

Høsttrekk: Min. 1 1K Grønningsbukta, Ri. 18.7-18.8 (ABR, NGR). 2 ind. Småbåthavna, Grandefjæra, Ø. 17.8 (EBA, OHE, PWB). 1 1K Uthaug havn, Ø. 29.8 (AVA).

Polarjo *Stercorarius pomarinus*

Funn fra Trondheimsfjorden er uvanlig.

Alle funn: 1 ad. ptN Sula, F. 23.5 (ESÆ). 1 ad. Munkholmen, Tr. 17.7 (TGI).

Fjelljo *Stercorarius longicaudus*

2010 var et godt smågnagerår i fjellet, noe som førte med seg flere registreringer av fjelljo enn normalt. Et moderat anslag fra hekkeområdene gir 18 lokaliteter med til sammen 45 ad. og 2 juv., fordelt på Oppdal (7/20), Tydal (3/7), Holtålen (2/7), Midtre Gauldal (2/7), Selbu (2/4) og Rennebu (2/2). Ni hekkinger ble konstatert i form av reirfunn eller varslende adulte individer i Oppdal (3), Holtålen (2), Selbu (2) og Tydal (2). I tillegg ble 4 ind. sett på kysten i mai og juni.

Kystfunn: 1 ad. Flakkfjorden, Ri. 16.5 (Aage Storsve). 1 ind. ptN Mausundvær, F. 21.5 (ESÆ, TAS). 1 ind. Grandvika, Ø. 27.5 (HER). 1 ind. Kyrksæterøra, He. 15.6 (JOB).

Svømmesnipe hunn, Molinga, Røros 9. juni 2010. Svømmesniper har omvendte kjønnsroller, og hunner er derfor finere i fargene enn hanner. Foto: Per Willy Bøe.

Storjo *Stercorarius skua*

2010 ble et dårlig år for arten i fylket med kun fire ind. i april, mai og juni. Antall funn foregående år: 2009 (12), 2008 (6), 2007 (3), 2006 (11), 2005 (23), 2004 (45).
Alle funn: 1 ind. Frohavet, F. 16.4 (NKG). 1 ind. ptNØ Sula, F. 22.5 (ESÆ). 1 ind. ptNØ Titran, F. 30.5 (PSR, MMY). 1 ind. Ulvøya, Hi. 27.6 (TKR).

Dvergmåke *Hydrocoloeus minutus*

Fire ind. ble sett i 2010, en forekomst på det jevne. Antall ind. foregående år: 2009 (12), 2008 (2), 2007 (6), 2006 (0) og 2005 (2).
Alle funn: 1 2K Gaulosen, Mh. 29.5-7.6 (HBH mfl.). 1 ad. Gjølmesfjæra, Or. 15.7 (MMA). 1 1K Gaulosen, Mh. 20.8 (TON, HBH). 1 1K Gaulosen, Mh. 9.10 (HBH).

Hetemåke *Larus ridibundus*

Konstaterte hekkfunn: 61 ind. Munkholmen, Tr. 4.4 (GBA). Opptil 41 ind. (min. 12 reir) Slettestjønnen, Re. 13.5-16.6 (PWB, AWI, ESÆ mfl.). Opptil 40 ind. Reksåsvatnet, Mh. 22.5-12.6 (HAO, TRE mfl.). 35 ind. (flere reir) Lauvåstjønnen, Re. 28.5 (ESÆ). 56 1K Flatholmskjæret, Muruvika, Ma. 12.7 (TRE). **Stort antall vinter:** Opptil 70 ind. Trolla til Ranheimsfjæra, Tr. 1.1-28.2 (MFR, TMO, DOB mfl.). **Store antall vår:** 285 ind. Grilstadfjæra, Tr. 14.3 (TBO). Opptil 1500 ind. Midtsanden, Ma. 31.3-23.4 (OHE, EBA, ESÆ mfl.). Opptil 400 ind. Gaulosen, Mh. 28.4-18.5 (BES, KAS mfl.).

Fiskemåke *Larus canus*

Store antall: Opptil 2500 ind. Midtsanden, Ma. 18.-19.4 (OHE, RAH, TOH mfl.). Opptil 1200 ind. Neadeltaet, Se. 2.-6.5 (JSA, GBA, TRE).

Sildemåke *Larus fuscus*

Konstaterte hekkfunn: 5 ad. (2 reir) Lyngøya, Bingsholmsråsa, Å. 30.5 (HER). 27 ad. (18 reir) og 5 pull. Flatøyan, Tromsa, F. 27.6 (HER, TRI, Magne Werkland). 86 ad. (40 reir) Store Flatøya, Finnværet, F. 28.6 (HER, TRI, Magne Werkland). 156 ad. og 10 pull. Været, B. 29.6 (HER). 10 ad. og 1 pull. Bingsholmsråsa 21.7-8.8 (HER). **Stort antall:** 118 ad. Storflatholmen, Melstein, B.

29.6 (HER). **Tidlig vårtrekk:** 1 ind. Orkanger havn, Orkanger, Or. 24.3 (MMA). 1 ind. Brattøra, Tr. 24.3 (HMH). 2 ind. Grandefjæra, Ø. 28.3 (TMO, MFR). **Andre nevneverdige funn:** 1 ad. (ua. *graellsii/heuglini*) Grønningbukta, Ri. 4.6* (TON).

Gråmåke *Larus argentatus*

Innlandsfunn: 1 ad. Neadeltaet, Se. 20.-24.4 (MMY, AWI, PWB mfl.). 1 ind. Selbu, Se. 24.5 (Jan Torheim). 5 ind. Vognillan, Op. 26.9 (NKG).

Grønlandsmåke *Larus glaucooides*

Tre grønlandsmåker er rapportert. Fuglen i Hemne var svært bleket i fjærdrakten og er rapportert både som 2K og 3K. Gode bilder viser en hvitaktig iris, noe som tilsier at fuglen bør være en 3K. Antall ind. foregående år: 2009 (9), 2008 (5), 2007 (16), 2006 (9) og 2005 (13).
Alle funn: 1 3K Kyrksæterøra, He. 7.3-23.4 (KTO, RES, HAO, MVA mfl.). 1 ad. ptSV Slettringen, Titran, F. 4.10 (ØAA, ETH, MMY). 1 ad. Høvringen, Tr. 13.-15.11 (PWB, EBA, TRE). **Rettelse 2002:** 1 2K Kjørsvikbugen, He. 17.3.2002. Lokaliteten ligger i Aure kommune i Møre og Romsdal, og observasjonen skulle derfor ikke vært med i rapporten.

Polarmåke *Larus hyperboreus*

Kun to ind. ble sett dette året, som dermed ble et av de svakeste for hvite måker på lang tid. Den adulte fuglen i Lysøysund er en gjenganger som har overvintret på lokaliteten i flere år. Antall ind. foregående år: 2009 (13), 2008 (10), 2007 (5), 2006 (14) og 2005 (18).

Alle funn: 1 ad. Lysøysundet, B. 3.1 (HER). 1 2K/3K Garten, Ø. 23.9 (TRI, GDY).

Krykkje *Rissa tridactyla*

Hekkefunn: 215 ind. og 92 okkuperte reir Halten, F. 27.4-29.9 (HER, GBA mfl.).
Innlandsfunn: 1 1K Ånøya syd, Mh. 3.-4.8 (TBJ).

Svarterne *Chlidonias niger* <1,6>

Årets fugl ble sett i Gaulosen 19. juni, og mange trønderske ornitologer fikk sitt første møte med

arten i fylket. Forrige funn hos oss ble gjort i juni 2005, da et ind. ble sett i Froan.

Alle funn: 1 ad. Gaulosen, Mh. 19.6* (*HBH mfl.).

Lomvi *Uria aalge*

Lomvi er én av bare fem norske fuglearter som er rødlistet i kategorien kritisk truet, og arten er ikke lenger noe vanlig syn i den trønderske skjærgården. Anslagsvis kun 112 ind. ble sett i 2010, fordelt på Trondheim (45), Ørland (19), Bjugn (18), Åfjord (15), Rissa (7), Frøya (5), Hitra (2) og Orkdal. LRSK oppfordrer observatører til å rapportere alle funn av arten.

Stort antall: 28 ind. Grilstadfjæra, Tr. 14.2 (GBA, SBA, EBA mfl.).

Polarlomvi *Uria lomvia* <0,9>

Fylkets niende polarlomvi ble fotografert ved Uthaug i desember. Vår forrige observasjon ble gjort i Bjugnforden 4. januar 2004 (Solbakken mfl. 2007a).

Alle funn: 1 ind. Uthaug havn, Ø. 2.12* (JNI, WDI, HER, NVA).

Alke *Alca torda*

Stort antall: 150 ind. Paradisberga, Nes, B. 18.2 (HER, MVE).

Teist *Cepphus grylle*

Store antall: Opptil 372 ind. Halten, F. 27.4-18.7 (GBA, HER mfl.). 395 ind. Kunna, F. 28.4 (GBA, HER). Opptil 100 ind. Allmenningen, Ro. 25.7-14.8 (ESU).

Alkekonge *Alle alle*

Alkekonge er en utpreget marin art, men stormer seinhøstes kan noen ganger føre arten inn over land. Forrige gang arten ble registrert i ferksvann i fylket var i 2007, da to ind. ble sett i Jonsvatnet, Trondheim.

Ferskvannsfunn: 1 ind. Gangåsvatnet, Or. 19.10 (MVE).

Lunde *Fratercula arctica*

Store antall: 150 ind. Melstein, B. 11.4 (NKG, ØGK). 75 ind. Halten, F. 27.4-18.7 (GBA, HER mfl.). **Nevneverdig lokalitet:** 1 2K Imsterfjorden, Sn. 7.6 (MVE, LRA).

Skogdue *Columba oenas*

Det ble registrert to skogduer i Sør-Trøndelag i 2010. Vi fikk det første vinterfunnet i fylket, da en skogdue valgte å tilbringe en snau måned vinterstid i Kjell Larssens hage på Charlottenlund i Trondheim. Antall ind. foregående år: 2009 (1), 2008 (1), 2007 (1), 2006 (3), 2005 (0) og 2004 (1).

Alle funn: 1 ind. Charlottenlund, Tr. 9.1-1.2* (*KLA mfl.). 1 ind. Sommervold, Soknedal, MG. 14.4 (ESÆ).

Ringdue *Columba palumbus*

Store antall vinter: Opptil 28 ind. Ringve og Lade, Tr. 1.1-27.2 (EBA, SBA, GBA mfl.). Opptil 21 ind. Charlottenlund, Tr. 3.1-11.2 (KLA mfl.). Opptil 18 ind. Gløshaugen, Tr. 10.1-26.2 (MVE, JET, TON mfl.). Opptil 16 ind. Sverresborg, Tr. 29.1-15.2 (HLL, TKR).

Tyrkerdue *Streptopelia decacotus*

Det ble registrert 22 ind. i Sør-Trøndelag i 2010. Antall ind. foregående år: 2009 (27), 2008 (22), 2007 (29), 2006 (20), 2005 (15) og 2004 (15).
Alle funn: 1 par Kammen til Storler, Leinstrand, Tr. 6.1-8.9 (KAS, BES, HMH). 1 ind. Sverresborg, Tr. 15.1 (TKR). 2 ind. Sistranda, F. 23.1

(RHA). 1 ind. Dybdalsveien, Nardo, Tr. 29.1 (OHE, RAH). 1 ind. Ranheim kirke, Tr. 30.1-19.3 (Randi Wold, LKL, EBA mfl.). 1 ind. Luvegen, Oppdal, Op. 14.2 (PWB). 2 ind. Kongsveien, Heimdal, Tr. 29.3-25.4 (JEL, ESÆ, TON mfl.). 2 ind. Lundåsen, Tr. 5.-20.5 (BEB, SGJ). 1 ind. Halten, F. 10.5 (RHA). 1 ind. Rosten, Heimdal, Tr. 14.5 (Geir Sverre Grimsby, Benjamin Grimsby). 1 ind. Titran, F. 28.5 (PSR). 2 ind. Tillermarka, Tr. 7.6 (TKR). 1 ind. Angelltrøa, Tr. 8.6-28.9 (TON, PSR). 1 par Kattem, Tr. 4.7 (TON). 2 ind. Moholt kirkegård, Tr. 6.9 (Magnar Skaret). **Tillegg tidligere år:** 1 ind. Grønning, Stadsbygd, Ri. 25.7.2008. Årstotalen for dette året blir dermed 22 ind.

Turteldue *Streptopelia turtur*

Årets to individer utgjør en normal forekomst. Høstfunn er også typisk for artens opptreden hos oss. Det forrige vårfunnet i fylket var i 2006. Antall ind. foregående år: 2009 (2), 2008 (3), 2007 (2), 2006 (3) og 2005 (2). **Alle funn:** 1 ind. Sula, F. 24.9* (THA, MVA). 1 IK Grønbacken, Ø. 30.10* (*TRI, HER, MVE, JSØ mfl.).

Hubro *Bubo bubo*

Det ble registrert aktivitet i 28 revirer i 2010. Med aktivitet menes at fugl er sett eller hørt eller at sportegn er funnet. En god del av disse er nok ikke etablerte par, men enslige ungfugler. Det ble registrert hekking eller hekkforsøk i syv av revirene. Hvor mange unger som eventuelt kom på vingene vites ikke, da prosjektet har valgt ikke å forstyrre fuglene i hekketida. I hele 14 kommuner ble det ikke registrert aktivitet av fugl. Dette gjelder spesielt kommuner uten kystlinje (MVE).

Haukugle *Surnia ulula*

Det ble et meget godt år for haukugle i fylket i 2010. Hele 59 ind. ble registrert, av disse er 22 unger fra hekkfunn. Det foreligger ni hekkfunn, med følgende kommunefordeling: Tydal (2), Holtålen, Malvik, Meldal, Orkdal, Røros, Selbu og Skaun. I tillegg til disse konstaterte hekkfunnene ble parring observert hos et par i Trondheim kommune. Nærmere omstendigheter rundt disse funnene presenteres ikke. **Øvrige funn:** 1 ind. Stikkillen, Rø. 26.2 (Geir Otto Holmås). 1 sy. M Rundhaugen, Ma. 22.3 (Henrik Brøseth). 1 ind. Storlidalen, Op. 1.4 (NN via PWB). 1 ind. Myrmoen, Rø. 1.4-22.5 (EKR, TKR, PWB). 1 ind. Martavollen, Rø. 3.4 (FSC). 1 ind. Stadsbygd, Rissa 6.-7.4 (ESU, ABR). 1 ind. Aunknippan, Innbygda, Se. 24.-30.4 (JSA). 1 sy. M Jervskogen, Ma. 13.5 (SNK). 1 sy. M Storslindvatnet, Se. 20.5 (SNK). 1 ind. Seterdalen, Gressli, Ty. 22.5 (TMØ). 1 sy. M Svanemsfjellet, He. 25.5 (KTO). 1 ind. Nordgardstjønnna-Åmot, Md. 30.5 (RES). 1 ind. Galåen, Rø. 6.6 (Gisle Galåen). 1 ind. Fjellsjølia, Rø. 12.9 (NN via TTH). 2 ind. Haltdalen, Ho. 13.9 (Torgrim Volden). 1 ind. Ånegga sør, Re. 25.9 (NVA). 1 sy. M Vikvarvet, Se. 15.10 (KVO). 1 ind. Tya bru, Ty. 4.11 (TRE). 1 ind. Ljøsnåvollen, Rø. 15.11 (GBA). 1 ind. Saks-vikvollen, Tr. 28.11 (KAS, BES). 1 ind. Gammelmyra, Rø. 17.12 (GBA, LÅB).

Spurveugle *Glaucidium passerinum*

Det er rapportert 20 spurveugler på 19 lokaliteter i hekketid, fordelt på Trondheim (11), Meldal (2), Rissa (2), Hitra, Klæbu, Oppdal, Rennebu og Selbu kommuner. I andre halvår er det registrert 18 spurveugler på 18 lokaliteter, fordelt på Trondheim (5), Orkdal (3), Hemne, Hitra, Klæbu, Malvik, Meldal, Melhus, Midtre Gauldal,

Skogdue, Charlottenlund, Trondheim 10. januar 2010. Fuglen tilbrakte nesten en måned ved en fôringsplass og utgjør den første observasjonen i fylket vinterstid. Foto: Emil Krokan.

Rissa, Roan og Selbu kommuner. Arten er nok langt mer tallrik enn hva antall registrerte individer på Artsobservasjoner tilsier. På strekningen Smistad-Rønningen i Leinstrandsmarka i Trondheim er syngende hanner registrert på fem forskjellige lokaliteter om våren, og det kan godt være forskjellige individer det er snakk om. Denne forekomsten sier noe om hvor vanlig arten kan være i egnet skogsterrang i Sør-Trøndelag. **Nevneverdige funn:** 1 ind. Kjørsefjellet, He. 29.8 (Magne Enoksen). 1 ind. Slakken, Ri. 24.9 (JBJ). 1 ind. Ballsnes, Hi. 27.10 (ESO).

Hornugle *Asio otus*

Det ble registrert 35 ind. i 2010, og av disse er 11 adulte og 14 dununger fra ni hekkfunn. Dermed

ble 2010 et oppgangsåret etter det magre året 2009. Hekkefunnene har følgende kommunefordeling: Melhus (2), Orkdal (2), Bjugn, Selbu, Skaun, Trondheim og Åfjord. I tillegg er arten registrert i hekketid ved ytterligere 4 lokaliteter i Selbu (2), Oppdal og Orkdal. Funnet på Titran er det første for lokaliteten.

Øvrige funn: 1 ind. funnet død Rotvoll, Tr. 4.3 (NN via OFR). 1 ind. Floan, Rø. 24.9 (TTH). 1 ind. ptNØ Kjervågsund, Titran, F. 2.10 (ESÆ). 1 ind. Haugen, Kyrksæterøra, He. 11.-12.11 (Magne Enoksen).

Jordugle *Asio flammeus*

Det ble registrert 41 jordugler i fylket i 2010. I funnmassen foreligger to konstaterte hekkfunn fra Selbu, med tre dununger produsert i hver

En god forekomst av smågnagere resulterte i ni konstaterte hekkfunn av haukugle i 2010. Kull oppdages gjerne på ungenes karakteristiske, hese tiggelyder. Foto: Magne Myklebust.

hekking. Ved en lokalitet i Røros kommune utførte et par avledningsmanøver, noe som også betraktes som et konstatert hekkefunn i henhold til det gamle Atlasprosjektets kategorisering. Det foreligger for øvrig en rekke observasjoner fra hekketida, og 2010 var et betraktelig bedre år for arten enn det magre året 2009. Kommunefordeling (antall ind.): Selbu (12), Oppdal (10), Røros (6), Rennebu (3), Tydal (3), Trondheim (2), Bjugn, Frøya, Meldal, Midtre Gauldal og Rissa. **Vinterfunn:** 2 ind. Hilmo, Ty. 4.12 (TMØ).

Perleugle *Aegolius funereus*

Det er rapportert 39 perleugler i fylket i 2010. Kommunefordeling: Meldal (8), Selbu (8), Midtre Gauldal (4), Røros (4), Klæbu (3), Melhus (3), Holtålen (2), Malvik (2), Trondheim (2), Oppdal, Tydal og Åfjord. 37 av 39 ind. er registrert i hekketida, og 31 av disse er syngende hanner. Det er rapportert fire hekkefunn, ett hver i kommunene Klæbu, Midtre Gauldal, Oppdal og Selbu.

Isfugl *Alcedo atthis* <0,7>

Årets fugl er den syvende i fylket. Den ble oppdaget på den karakteristiske, skarpe lokkelyden og ble observert flygende langs elvekanten forbi fugletårnet og videre utover fjorden. **Alle funn:** 1 ind. Gaulosen, Tr. 15.5 (HBH).

Tre hekkefunn av jordugle ble konstatert i 2010, og flere observasjoner enn normalt ble gjort i hekketiden. Denne er fotografert i Selbu. Foto: Erik Bangjord.

Spurveugle fra Oddatunet, Jonsvatnet, Trondheim 16. mars 2010.

Arten er rapportert fra 19 lokaliteter i hekketiden i 2010. Foto: Georg Bangjord.

Hærfugl *Upupa epops*

Ett funn foreligger fra 2010. Arten opptrer overraskende regelmessig i fylket, og man må helt tilbake til 2000 for å finne forrige år uten registreringer. Antall ind. foregående år: 2009 (2), 2008 (1), 2007 (3), 2006 (6) og 2005 (1). **Alle funn:** 1 ind. Fannrem, Or. 16.6 (Ann-Kristin Almli Kjelstad).

Vendehals *Jynx torquilla*

Det ble gjort fem hekkefunn av vendehals i fylket i 2010. Av disse er to fra Trondheim, mens Oppdal, Meldal og Rissa har ett hver. Et par ble også sett under parring i Røros kommune. I tillegg til disse funnene er syngende hanner registrert i Klæbu, Rennebu og Skaun. **Høsttrekk:** 1 ind. Skjetlein, Leinstrand, Tr. 12.9 (TON).

Gråspett *Picus canus*

Det ble registrert 113 gråspetter på 93 lokaliteter i Sør-Trøndelag i 2010, med følgende kommunefordeling (antall ind.): Oppdal (14), Bjugn (13), Snillfjord (12), Hitra (11), Meldal (7), Trondheim (7), Midtre Gauldal (6), Rissa (5), Selbu (5), Åfjord (5), Klæbu (4), Rennebu (4), Ørland (4), Agdenes (3), Holtålen (3), Frøya (2), Hemne (2), Røros (2), Melhus, Osen, Roan og Orkdal. Forekomsten i 2010 utgjør en økning i forhold til 2009, som hadde 82 ind. på 66 lokaliteter. Er arten på framgang hos oss, eller kan forskjellen forklares ved økt bruk av Artsobservasjoner? Det kan kanskje også være en kombinasjon av disse to forklaringsmodellene. Definerer vi artens hekketid til å være perioden fra ultimo februar til ultimo juli, så er det registrert 59 ind. på 52 lokaliteter i hekketid i 2010. For gråspett er 48 % av funnmassen i 2010 gjort utenfor hekketid. Til sammenligning er 22 % av funnmassen for dvergspett i 2010 gjort utenfor hekketid.

Grønnspekk *Picus viridis*

Det ble registrert 104 grønnspekk på 79 lokaliteter i Sør-Trøndelag i 2010, med følgende

kommunefordeling (antall ind.): Oppdal (17), Meldal (13), Rissa (12), Snillfjord (11), Trondheim (9), Hemne (7), Roan (6), Melhus (4), Orkdal (4), Bjugn (3), Klæbu (3), Agdenes (2), Midtre Gauldal (2), Osen (2), Rennebu (2), Selbu (2), Åfjord (2), Hitra, Malvik og Skaun. Til sammenligning ble det registrert 65 grønnspetter på 56 lokaliteter i 2009. Arten er i sterk framgang i fylket, og har på få år fått skikkelig forfeste bl.a. i Trondheim og på Fosen. Fortsetter framgangen i dette tempoet, vil vi snart få et år hvor det registreres flere grønnspetter enn gråspetter i fylket. I den sammenheng er det interessant å merke seg at det er registrert flere grønnspetter enn gråspetter i hekketid i 2010 i Sør-Trøndelag. Definerer vi artens hekketid til å være perioden fra ultimo februar til ultimo juli, så er det registrert 76 ind. på 61 lokaliteter i hekketid i 2010. Til sammenligning ble arten registrert på 33 og 25 lokaliteter i hekketid i årene 2009 og 2008. For grønnspetten er 27 % av funnmassen i 2010 gjort utenfor hekketid. Det tilsvarende tall for gråspett er 48 %.

Nevneverdig funn: 1 ind. Ramnåsheia, Hi. 17.10 (ESO).

Vendehals er en fåtallig hekkefugl i Sør-Trøndelag, og arten ble registrert på ni lokaliteter i hekketiden i 2010. Foto: Morten Venås.

Svartspett *Dryocopus martius*

Det ble registrert 112 svartspetter på 89 lokaliteter i fylket i 2010, med følgende kommunefordeling (antall ind.): Trondheim (31), Rissa (13), Malvik (10), Klæbu (8), Melhus (8), Selbu (8), Holtålen (7), Meldal (6), Midtre Gauldal (6), Oppdal (4), Skaun (4), Bjugn (2), Orkdal (2), Hemne, Osen og Rennebu. Til sammenligning ble det registrert 78 svartspetter på 67 lokaliteter i 2009. Definerer vi artens hekketid til å være perioden fra ultimo februar til ultimo juli, så er det registrert 71 ind. på 61 lokaliteter i hekketid i 2010. Til sammenligning ble det registrert 48 ind. på 43 lokaliteter i hekketid i 2009. For svartspett er 37 % av funnmassen i 2010 gjort utenfor hekketid. Tilsvarende tall for grønnspett og gråspett er hhv. 27 og 48 %.

Hvittryggspett hann, Smidalen, Agdenes 25. mai 2010. Færre hvittryggspetter ble registrert i 2010 enn året før. En snørisk vår gjorde spetteleiene mindre fremkommelige enn normalt i mars, noe som kan ha bidratt til nedgangen i antall registreringer. Foto: Per Willy Bøe.

Hvittryggspett *Dendrocopos leucotos*

Det ble registrert 28 hvittryggspetter på 16 lokaliteter i fylket i 2010, med følgende kommunefordeling (antall ind.): Snillfjord (13), Hemne (9), Agdenes (2), Bjugn, Meldal, Oppdal og Trondheim. Til sammenligning ble det registrert 34 hvittryggspetter på 23 lokaliteter i Sør-Trøndelag i 2009. Av de spetteartene LRSK sammenfatter, er hvittryggspetten den eneste med en nedgang på antall individer og lokaliteter mellom 2009 og 2010. Definerer vi artens hekketid til å være perioden fra ultimo februar til ultimo juli, så er det registrert 24 ind. på 15 lokaliteter i hekketid i 2010. Det tilsvarende tallet for 2009 er 32 ind. på 22 lokaliteter i hekketid. I de to årene 2009 og 2010 er hhv. 6 og 14 % av funnmassen registrert utenfor hekketid.

Dette er det suverent laveste tallet for de spetteartene som LRSK sammenfatter forekomsten av.

Alle funn: 1 sy. Engan, Op. 10.3 (Jan Ove Gjershaug). 3 ind. Vinjelia, He. 21.3-5.4 (GBA, SBA, HER, TRI). 1 par hekket Smidalen, A. 29.3-30.5 (TMO, MFR, ESÆ, PWB). 1 par ved reir Sengsdalen, He. 31.3 (AWI). 1 par Robergslia, He. 2.4 (KTO). 2 ind. Berg, Sn. 3.-5.4 (*JØB, EKR, FSC, MVA). 3 ind. Norddalsvatnet, Sn. 5.-10.4 (TMO, MMY, TRE, ESÆ, THA). 1 F Eldalen, Resdalen, Md. 8.4 (ONO, MMA). 1 M Sunde, Sn. 24.4 (MVE, LRA). 1 M Tømmerholan og Teksdalsvatnet, B. 8.-18.5 (IHE, KAT). 1 ind. Vessesetra, He. 15.5 (TMO, MFR). 1 F Krokstadøra, Sn. 24.5 (TMO). 2 ind. Breidvik, Sn. 24.5 (TMO). 1 ad. M Aunet, Valslagvågen, Sn. 24.5 (Roger Wingan). 1 sy. Hunnes, Rovatnet, He. 23.6 (HAO, JOB). 1 F Gjeddtjørna, Tr. 4.9* (Eva Tilseth). 2 ind. Berg, Sn. 30.9-2.12 (JØB). 1 ind. Krokstadøra, Sn. 10.10 (PWB).

Dvergspett *Dendrocopos minor*

Det ble registrert 94 dvergspetter på 80 lokaliteter i Sør-Trøndelag i 2010, med følgende kommunefordeling (antall ind.): Trondheim (17), Meldal (13), Oppdal (11), Hemne (8), Selbu (8), Snillfjord (6), Melhus (5), Midtre Gauldal (4), Orkdal (4), Rennebu (4), Røros (4), Bjugn (2), Klæbu (2), Rissa (2), Skaun (2), Agdenes og Holtålen. Forekomsten i 2010 utgjør en sterk økning i forhold til 2009, som hadde 32 ind. på 29 lokaliteter. Er arten på framgang hos oss, eller kan forskjellen forklares ved økt bruk av Artsobservasjoner? Det kan kanskje også være en kombinasjon av disse to forklaringsmodellene. Definerer vi artens hekketid til å være perioden fra ultimo februar til ultimo juli, så er det registrert 73 ind. på 61 lokaliteter i hekketid i 2010.

Tretåspett *Picoides tridactylus*

Det ble registrert 59 tretåspetter på 49 lokaliteter i fylket i 2010, med følgende kommunefordeling (antall ind.): Trondheim (15), Holtålen (6), Meldal (5), Rennebu (5), Røros (5), Rissa (4), Selbu (4), Malvik (3), Midtre Gauldal (3), Orkdal (2), Agdenes, Frøya, Hitra, Klæbu, Melhus, Oppdal og Skaun. Til sammenligning ble det

En 1K blåstjert ble ringmerket på Sula, Frøya 9. oktober 2010, og Sør-Trøndelag fikk dermed et nytt, men ikke helt uventet, tilskudd til artslisten. Landet opplevde denne høsten en influks av blåstjert med hele 15 rapporterte individer. Oransje flanker og en velmarkert hvit strupe er gode kjennetegn å se etter for å artsbestemme en blåstjert i felt.
Foto: Erik Bangjord.

registrert 46 ind. på 41 lokaliteter i 2009. Definerer vi artens hekketid til å være perioden fra ultimo februar til ultimo juli, så er det registrert 23 ind. på 17 lokaliteter i hekketid i 2010. Til sammenligning ble det registrert 32 ind. på 27 lokaliteter i hekketid i 2009. For tretåspett er hele 61 % av funnmassen i 2010 gjort utenfor hekketid. Dette er et betydelig høyere tall enn for de andre spetteartene. Det tilsvarende tallet for 2009 var på 30 % for tretåspett. Funnet på Titran er kun det andre på lokaliteten.
Nevneverdige funn: 1 ind. Titran, F. 26.9 (AKO, TRE). 1 ind. Ramnåsheia, Hi. 17.10 (ESO).

Sanglerke *Alauda arvensis*
Vinterfunn: 1 ind. Tärnesodden, Å. 15.2 (GBA, ABR).

Fjellerke *Eremophila alpestris*
Det ble registrert kun 11 ind. i 2010, alle fra Oppdal kommune. I de foregående årene ble det registrert 17 ind. i 2009, 22 ind. i 2008 og 15 ind. i 2007. Ålmflåin var godt besøkt også dette året, men kun 2 ind. er under pari.
Alle funn: Opptil 7 ind. Slåbergstjønnin, Op. 5.-27.6 (AWI, MVE, LRA mfl.). 2 ind. Ålmflåin, Op. 22.6-10.7 (MMA, HMH, ESÆ mfl.). 1 M Finnshø, Op. 7.6 (EBA). 1 sy. M Sprenbekktjønnna, Op. 14.7 (TRE).

Sandsvale *Riparia riparia*
Tidlig vårfunn: 2 ind. Gaulosen, Mh. 28.-30.4 (TRE, ESÆ, KAS mfl.). **Sent høstfunn:** I en koloni med 7 par i Aunhaugen, He. ble det registrert fugler i perioden 17.5-4.10 (Jørulf Vullum).

Låvesvale *Hirundo rustica*
Sene høstfunn: 3 ind. Grilstadfjæra til Rotvoll, Tr. 15.-19.10 (TRE, EBA, OHE mfl.). 2 ind. Fugletårnet, Gaulosen, Tr. 24.10 (IHE, KAT).

Taksvale *Delichon urbicum*
Stort antall: 50 ind. Skansen, Tr. 3.9 (ESÆ).

Tartarpiplerke *Anthus richardi*
I 2010 ble ingen tartarpiplerker registrert i Sør-Trøndelag. Arten har vært årvisst siden 1996, som var forrige år uten funn.

Heiplierke *Anthus pratensis*
To harde vintre satte en effektiv stopper for vinterfunn av heiplierke.
Store antall: 400 ind. Novola, Ho. 12.9 (THA). 200 ind. ptS Amfiet, Grandefjæra, Ø. 13.9 (LNO).

Lappiplierke *Anthus cervinus* <1,13>
Det foreligger to høstfunn fra 2010. Arten har en østlig trekkrute, og registreres bare unntaksvis av trønderske ornitologer på høsttrekket. Årets funn er nr. 13 og 14 i fylket, og funnet fra Gaulosen er det første for denne godt besøkte lokaliteten. Av de 14 funnene er 4 fra våren og 10 fra høsten, med følgende månedsfordeling: april, mai (3), august (3) og september (7). Årene 1999 og 2010 har to funn hver, ellers er det bare enkeltfunn de øvrige år. Halten (2) og Grandefjæra (3) er de eneste lokalitetene som har mer enn ett funn.
Eldre funn: 1 ind. Lade, Tr. 16.8.1966, 1 ind. Grilstadfjæra, Tr. 10.9.1975, 1 ind. Straumen, Ri. 24.5.1977, 1 ind. Grande sør, Ø. 20.8.1987, 1 ind. Tiller, Tr. 30.4.1988, 1 M Halten, F. 28.-29.5.1988, 1 1K Grønningsbukta, Ri. 4.9.1994, 1 ind. Halten, F. 22.5.1999, 1 1K Fillingsnes, F. 10.9.1999, 1 1K Titran, F. 29.9.2000, 1 ind. Grandefjæra, Ø. 10.9.2003 og 1 ind. Songosen, Gagnåsvatnet, Or. 24.8.2008.
Alle funn: 1 ind. Amfiet, Grandefjæra, Ø. 9.9 (GBA). 1 ind. ptSØ Gaulosen, Tr. 29.9 (HBH).

Gulerle *Motacilla flava*
Sent høstfunn: 1 ind. Titran, F. 9.-10.10 (MMY, PSR, TGI mfl.).

Vintererle *Motacilla cinerea*
Det ble registrert beskjedne 51 vintererler i Sør-Trøndelag i 2010, med følgende kommunefordeling: Trondheim (20), Klæbu (7), Skaun (5), Meldal (4), Midtre Gauldal (3), Rennebu (3), Orkdal (3), Melhus (2), Hemne, Åfjord, Tydal og Malvik. Dette er en markant nedgang fra 80 ind. året før. Det ble rapportert få hekkefunn, og pulli er ikke rapportert i det hele tatt. Adulte fugler med mat for unger er imidlertid rapportert fra fire lokaliteter. Reinsborg & Bangjord (2007) oppsummerte forekomsten av vintererle i Trøndelag. 14 lokaliteter med observasjoner fra hekketida (mars-august) er nye i forhold til Reinsborg & Bangjord (2007).

Nye lokaliteter: 1 ind. Svalan, Å. 2.4 (THA). 1 M Sandvikbekken, Midtsandan, Ma. 4.4 (MVE). 1 F Tillerbrua, Tr. 6.4 (TRE). 2 ind. Muan, Md. 10.4 (JGR). 1 ind. Flå-Slipran, Re. 10.4 (ONO). 1 par Tanemsbrua, K. 17.4-2.5 (ESÆ, KWO, MVA mfl.). 1 par og 1 1K Byakjela, Or. 25.4-3.6 (HMH, MMA). 1 ind. Brøttem, K. 5.5 (MVA). 1 ind. Havdøl, Mh. 6.5 (KWO, GBA). 1 par Svartdalsætrin, Re. 8.5 (JGR). 1 ind. Lødøljaosen, Ty. 3.6 (OMS, MHU mfl.). 1 ind. Kårøydalen, He. 30.7 (JOB). 3 1K Holtvatna, MG. 2.-4.8 (TGI, ØSO, JEL). 1 FF Ånøya syd, Mh. 23.-29.8 (TBJ). **Vinterfunn:** 1 ind. Øvre Leirfoss, Tr. 1.-2.1 (EBA, SBA, GBA).

Funn fra tidligere år: 1 ind. Mobrua, Ty. 14.7.2009 (Morten Günther, Andreas Günther). **Korreksjon 2009:** Antall vintererler i Trondheim justeres fra 47 til 45 ind. for 2009. Med tillegget fra Tydal (over) blir årstotalen for fylket i dette året på 80 ind.

Linerle *Motacilla alba*
Januarfuglen fra Støren overvintret inne i en låve, hvor den hadde tilhold siden starten av en streng kuldeperiode.
Sene høst- og vinterfunn: 1 ind. Nygård, Støren, MG. 6.1 (Eivind Nygård). 1 ind. Rødberg, Ri. 3.11 (ESU).

Svartryggerle *Motacilla alba yarrellii*
To svartryggerler ble sett i 2010, begge voksne hanner.
Alle funn: 1 ad. M Lauvøya, Å. 12.4 (MVE). 1 ad. M Vinjeøra, He. 29.4 (JOB).

Sidensvans *Bombicilla garrulus*
Det foreligger ingen funn i hekketiden i 2010. Det første høstfunnet var 1 ind. Sula, F. 25.9 (MVA, THA).
Sent vårfunn: 27 ind. Fitjan, Se. 6.5 (TRE).
Store antall: 500 ind. Orkanger, Or. 16.10 (MMA). 500 ind. Industriveien, Heimdal, Tr. 16.10 (MMY). 800 ind. ptS Ramnåsheia, Hi. 17.10 (ESO). 800 ind. ptSV Ramnåsheia, Hi. 20.10 (ESO). 900 ind. Ugla, Byåsen, Tr. 25.10 (ESÆ).

Jernspurv *Prunella modularis*
Sent høstfunn: 1 ind. Børsa, Sk. 21.11 (ESÆ).

Rødstrupe *Erithacus rubecula*
I vintermånedene januar, februar og desember er det rapportert om 70 rødstruper i Sør-Trøndelag. Av disse er 53 ind. fra januar, 5 ind. fra februar og kun 12 fra desember. Av de 53 ind. registrert i januar, er 7 ind. også rapportert fra samme lokalitet i februar. De 5 ind. angitt fra februar i totalsummen er nye individer. Det kan nevnes at 34 ind. er rapportert fra 30.-31. januar i forbindelse med Hagefugltellingen. Det tilsvarende tallet for tellingen året før (24.-25. januar 2009) var 33 individer. En kraftig økning i antall

deltakere i Hagefugltellingen mellom disse to årene har altså ikke medført en markant økning i antall rapporterte rødstruper. To harde vintre på rad har nok gjort sitt innhogg i bestanden, noe som også reflekteres i at antall rødstruper i de tre vintermånedene ble redusert fra 114 ind. i 2009 til 70 ind. i 2010. Kommunedeling: Trondheim (39), Frøya (6), Hitra (6), Malvik (4), Ørland (3), Orkdal (2), Hemne (2), Melhus (2), Selbu (1), Rissa (1), Bjugn (1), Åfjord (1), Meldal (1) og Skaun (1).

Innlandsfunn vinter: 1 ind. Kjosnes, Vikvarvet, Se. 2.-3.1 (TMØ). 1 ind. Meldal, Md. 30.1 (Gunnar Erik Berg). **Korreksjon 2009:** Det riktige antall rødstruper i desember 2009 er 20, ikke 16 som angitt i forrige rapport (Winnem mfl. 2011). Det gir en årstotal for 2009 på 114 ind. vinterstid.

Blåstrupe *Luscinia svecica*

Oktoberfunnet ved Litlvatnet er et svært sent funn i fylket for arten, trolig det seneste noen-sinne.

Sent høstfunn: 1 ind. Nordgjerdselva, Litlvatnet, A. 22.10 (ESÆ).

Blåstjert *Tarsiger cyanurus* NSKF <0,1>

Ny art for Sør-Trøndelag! En stolt ansamling Sula-satsere kunne notere seg et etterlenget fylkesgull i oktober.

Alle funn: 1 1K FF rm. Sula, F. 9.10* (*KHE, TKR, EKR, ESP, KWO, EBA, JHE).

Svartrødstjert *Phoenicurus ochruros* <3,19>

Det ble søkt etter arten på Røros også i 2010, da det året før ble registrert et hekkefunn samt en 2K M i Røros sentrum. Det ble imidlertid ikke gjort noen registreringer av arten på Røros i 2010. **Alle funn:** 1 FF Volløya, Gaulosen, Mh. 2.6 (TRE).

Steinskvett *Oenanthe oenanthe*

Sent høstfunn: 1 ind. Grilstadfjæra, Tr. 6.11 (JET).

Svartstrupesteinskvett *Oenanthe pleschanka* NSKF <0,1>

Ny art for Sør-Trøndelag! Et høyst uventet funn, og høstens andre fylkesgull etter funnet av en blåstjert på Sula 17 dager tidligere.

Alle funn: 1 1K F Kråkvågsvaet, Ø. 26.10* (HER).

Duetrost, Jervan, Trondheim 12. april 2010. Arten har vist en klart stigende trend i forekomsten de siste årene. Foto: Erik Bangjord.

Ung hunn svartstrupesteinskvett, Kråkvågsvaet, Ørland 26. oktober 2010. Funnet var det første i fylket, og svartstrupesteinskvett ble dermed den fjerde nye fylkesarten i 2010. Arten hekker nærmest oss ved Svartehavet. Foto: Hans Einar Ring.

Ringtrost *Turdus torquatus*

Store antall: 11 ind. Tillermarka, Tr. 4.5 (EKR, FSC). 14 ind. Leirsletta, Tr. 5.5 (PWB). 9 ind. Lundåsen, Tr. 6.5 (THA). 30 ind. Åmotsdalen, Op. 10.-15.6 (PWB).

Rødvingetrost *Turdus iliacus*

Etter to år med sterke vinterforekomster, ble de tre individene vinterstid i 2010 en solid nedtur. Tallene for de foregående år er 40 ind. i 2009, 27 ind. i 2008 og 9 ind. i 2007. De svake tallene vinterstid i 2010 reflekterer trolig to strenge vintre på rad (2009/10 samt 2010/11).

Vinterfunn: 1 ind. Nidarø, Tr. 4.1 (HÅS). 1 ind. Lauvøya, Å. 4.2 (HER). 1 ind. Buvika, Sk. 2.12 (MMA). **Store antall:** 700 ind. Orkanger, Or. 16.10 (MMA). 1000 ind. ptSV Ramnåsheia, Hi. 20.10 (ESO).

Duetrost *Turdus viscivorus*

Det ble registrert 102 duetroster i Sør-Trøndelag i 2010. Dermed fortsetter den sterke forekomsten i fylket. Kun 2009 er hårfint foran med sine 105 ind. (se korreksjon). Nytt av året er den sterke

forekomsten i Trondheim kommune, i all hovedsak i april måned. Spesielt gjelder dette på østsida av Jonsvatnet. Her ble arten registrert både på Øydalen, Nedre Jervan og Øvre Jervan. På sistnevnte lokalitet ble opptil 9 ind. registrert samtidig, og det var også den største flokken i fylket i 2010. Kommunedeling (antall ind.): Trondheim (20), Holtålen (18), Meldal (10), Orkdal (8), Selbu (8), Klæbu (7), Midtre Gauldal (6), Bjugn (5), Skaun (4), Malvik (3), Røros (3), Frøya (2), Rennebu (2), Oppdal (2), Åfjord (2), Melhus og Snillfjord. To høstfunn fra Frøya er spesielt. Arten er ikke vanlig på ytterkysten, og det kan gå mange år mellom hvert funn der. **Hekkefunn:** 1 ind. med mat til unger Mologna, Rø. 29.6 (AWI).

Andre nevneverdige funn: 1 ind. Stabben, Titran, F. 8.10 (HMH). 1 ind. Sula, F. 10.10 (JHE, EKR, KHE mfl.).

Korreksjon 2009: Antall individer i Røros og Meldal er justert til hhv. 17 og 6. Dette gir en årstotal på 105 individer.

Gresshoppesanger *Locustella naevia* <3,12>

Det ble gjort to funn av arten i Sør-Trøndelag i 2010, og dette er de første funnene siden 2006. Fuglen som ble ringmerket på Titran i oktober utgjør første funn for denne godt undersøkte kystlokaliteten på vestsjippa av Frøya. **Alle funn:** 1 sy. M Svanem, Hellandsjøen, He. 24.5-18.7 (Atle Karlstrøm, KTO, MMY, HAO mfl.). 1 1K rm. Heia, Titran, F. 5.-6.10 (EBA, ETH, ØAA mfl.).

Sivsanger *Acrocephalus schoenobaenus*

Det er rapportert 77 ind. i 2010, som var en svakere forekomst enn 107 ind. i 2009. Som vanlig er det Ørland og Bjugn kommuner som har de største bestandene. Det er rapportert 32 ind. i perioden 27.5-7.9 fra Ørland, og 26 ind. i perioden 5.6-30.8 fra Bjugn. Av fuglene fra sistnevnte kommune er 22 ind. rm. Nes 9.-30.8. For få år siden hadde områdene rundt Litlvatnet og Storvatnet i Agdenes en bra bestand av sivsanger, men slik er det ikke lenger. Kun 1 ind. i Agdenes i 2010 er bemerkelsesverdig svakt. Seks ind. i Trondheim er fra strandsonen mellom Leangenbukta og Være, men Leinstrandsområdet (inkl. Stavsengan) hadde ikke registreringer av

sivsanger i 2010. Kommunefordeling (antall ind.): Ørland (32), Bjugn (26), Trondheim (6), Hemne (3), Orkdal (2), Roan (2), Rissa (2), Selbu (2), Agdenes og Snillfjord.

Myrsanger *Acrocephalus palustris* <0,22>

Det ble gjort ett funn av myrsanger i 2010. Av totalt 22 funn er 16 sommerfunn og 6 høstfunn. De seks høstfunnene er alle 1K-fugler som er ringmerket. Fire av dem er fra Nes i Bjugn, mens Sula og Titran i Frøya kommune har ett ind. hver. Fem av høstfunnene er gjort i september, mens ett er fra august måned. Man må tilbake til 2004 for å finne et år uten funn av arten i fylket.

Alle funn: 1 1K rm. Nes, B. 16.8 (HER, GDY).

Rørsanger *Acrocephalus scirpaceus* <0,6>

Det ble gjort ett funn av rørsanger i 2010. Dette er funn nr. 6 i Sør-Trøndelag. Samtlige fugler har blitt ringmerket i perioden juli til oktober. Det er fire funn i oktober og ett hver i juli og august. Titran og Nes i Bjugn har to funn hver, og funnet på Stavsengan i Trondheim i 1998 var det første for fylket. Syngende fugler i mai-juni er enda ikke registrert. Årets fugl på Sula var ny art for lokaliteten og funn nr. 3 for kommunen.

Alle funn: 1 1K rm. Sula, F. 7.-8.10* (*KHE, TKR, EBA mfl.).

Gulsanger *Hippolais icterina*

Sent høstfunn: 1 1K Bekkasinveien, Kattem, Tr. 8.10 (THA, ESÆ).

Hauksanger *Sylvia nisoria* <0,141>

Med 19 ind. ble 2010 et nytt godt år for hauksanger i Sør-Trøndelag. Kun rekordåret 2002 med 31 ind. overgår 2010. Det er t.o.m. 2010 registrert 141 ind. av hauksanger i fylket. Årene mellom de to toppårene kunne by på følgende forekomst: 2009 (17), 2008 (6), 2007 (15), 2006 (8), 2005 (14), 2004 (8) og 2003 (10). Som vanlig var det i nettene til Hans Einar Ring på Nes i Bjugn at det var flest hauksangere å finne også i 2010. De to fuglene fra Titran ble ikke ringmerket der, men en av dem var ringmerket fra før. Dessverre unnslopp den nettene. To funn i Trondheim og ett funn fra fergekaia på Rørvik i Rissa er spesielt.

Alle funn: 11 1K rm. Nes, B. 14.8-9.10 (HER, GDY, GBA mfl.). 1 1K Riddervoldsgate 17, Singsaker, Tr. 15.8 (JSU). 1 1K Rørvik, Ri. 12.9 (OHE). 2 1K Sula, F. 24.-25.9 (THA, MVA). 1 1K med ring Titran, F. 7.10 (MMY, JEL). 1 1K Stabben og skolen, Titran, F. 8.-10.10 (TRE, PWB, PSR mfl.). 1 1K rm. Sula, F. 8.10 (KHE, JHE, EBA mfl.). 1 1K rm. Kammen, Leinstrand, Tr. 8.10 (KAS, BES, ESÆ).

Møller *Sylvia curruca*

Om våren og sommeren er 40 ind. registrert i perioden 16.5-24.7, mens 31 ind. er registrert om høsten i perioden 1.8-2.10. Tilsvarende tall for de foregående år: 2009 (53/22), 2008 (39/15) og 2007 (13/32). Kommunefordeling: Bjugn (23), Trondheim (11), Melhus (9), Frøya (6), Malvik (4), Oppdal (4), Midtre Gauldal (3), Orkdal (2), Åfjord (2), Holtålen (2), Hemne, Hitra, Klæbu, Røros og Tydal.

Nevneverdige funn: 5 ind. (trolig et kull) Øyamelen, Gaulosen, Mh. 8.8 (THA). 18 ind. rm. Nes, B. 4.8-8.9 (HER, GBA, JSØ mfl.)

Tornsanger *Sylvia communis*

Tidlig vårfunn: 1 M Kong Øysteins havn, A. 8.5 (Jon Lurås).

Ung gresshoppesanger, Titran, Frøya 6. oktober 2010. Fuglen ble innfanget for ringmerking ved dammen ytterst på Heia. Funnet var det første av arten på Titran. Foto: Magne Myklebust.

Sør-Trøndelags sjettede rørsanger ble fanget for ringmerking på Sula, Frøya 7. oktober 2010. Foto: Erik Bangjord.

Rørsangere har gjerne en kryptisk opptreden på høsttrekk og er vanskelige å se godt i felt. Denne fuglen gjorde et kort unntak til ære for fotografen. Samme fugl som over. Foto: Erik Bangjord.

Gulbrynsanger, Sula, Frøya 10. oktober 2010. Syv gulbrynsangere ble registrert i Sør-Trøndelag dette året, og fire av disse ble sett på Sula. Foto: Jon Helle.

Munk *Sylvia atricapilla*

Det ble registrert to ind. i april 2010, trolig en mer normal aprilforekomst enn i 2009. Da ble det registrert hele 15 ind. i perioden 25.-30.4.

Vinterstid og senhøstes ble det registrert fire ind. i januar og 14 ind. i november.

Vinterfunn: 1 M Myrvang, Vestrått, Ø. 1.1 (HER, TRI). 1 F Naustanbergan, Ma. 1.-2.1 (SFB). 2 ind. Ringve botaniske hage, Tr. 1.-4.1 (GBA, EBA, SBA mfl.). **Tidlig vårtrekk:** 1 M Leangenbukta, Tr. 27.4 (TBO). 1 M Halten, F. 27.4 (GBA, HER).

Gulbrynsanger *Phylloscopus inornatus* <0,85>

Med syv ind. bekrefter arten sin status som en regulær, fåtallig høstgjest. Verdt å merke seg ved årets forekomst er at to av funnene er gjort i Trondheim. Titran var uten funn i 2010. Gulbrynsanger fjernes fra listen over arter det kreves beskrivelse av fra 2011. Antall ind. foregående år: 2009 (4), 2008 (6), 2007 (10), 2006 (14) og 2005 (15).

Alle funn: 1 ind. Bekkasinveien, Kattem, Tr. 18.9* (THA mfl.). 2 ind. Sula, F. 24.9* (THA, MVA). 1 ind. Sula, F. 2.-3.10* (BOT, SAO). 1 ind. Kammen, Leinstrand, Tr. 3.10 (KAS). 1 1K rm. Merkefeltet, Nes, B. 7.10* (HER, GDY). 1 ind. Sula, F. 10.10* (*EKR, KHE, JHE mfl.).

Blekbrynsanger *Phylloscopus humei* NSKF <0,3>

En blekbrynsanger ble sett på Sula første helgen i oktober og ble dermed et ikke helt uventet nytt tilskudd til lokalitetens artsliste. Funnet er det tredje i Sør-Trøndelag og det tidligste i landet noensinne. De to første observasjonene i fylket ble gjort på Kattem, Trondheim 4.11.2003 og Nes, Bjugn 13.-14.10.2009.

Alle funn: 1 ind. Sula, F. 2.10 (BOT).

Bøksanger *Phylloscopus sibilatrix*

Med hele 13 ind. registrert i Sør-Trøndelag, ble 2010 et meget godt år for arten. 12 ind. ble registrert i hekketid, og av disse var 11 syngende hanner. Antall ind. foregående år: 2009 (5), 2008 (6), 2007 (2), 2006 (6), 2005 (2) og 2004 (6).

Alle funn: Opptil 2 sy. Breidvik, Sn. 21.-24.5 (TMO). 1 sy. Reksåsvatnet, Mh. 24.5 (TRE, ESP, Øystein Hegge). 1 sy. Leneselva, Rovatnet,

He. 1.6 (JOB). 1 sy. Varsmoen, Md. 1.-11.6 (MRE). Opptil 2 ind. (1 sy.) Reinskloster, Ri. 10.-20.6 (OGI, NGR, ABR mfl.). 1 sy. Storsten, Md. 14.6 (JGR). 1 sy. Sundet, Rø. 20.6 (TTH). 1 sy. Dragvoll, Tr. 21.-30.6 (Harald Førdedal, AWI, JEL mfl.). 1 sy. Kjerkvollsvollen, Mosjøen, Ty. 24.6 (Ingebrigt Kirkvold). 1 sy. Tangalomene, Reberg, Re. 28.6 (JGR). 1 1K rm. Titran, F. 29.9 (MMY, Magdalene Langset, ESÆ).

Gransanger *Phylloscopus collybita*

Tidlig vårfunn: 1 sy. Øvre Leirfoss, Tr. 31.3 (JET). **Sent høstfunn:** 1 ind. rm. Nes, B. 3.11 (HER).

Løvsanger *Phylloscopus trochilus*

Sene høstfunn: 1 ind. Midtsandan, Ma. 1.10 (PSH). 1 ind. Sula, F. 3.10 (BOT, SAO).

Syngende bøksanger, Dragvoll, Trondheim 25. juni 2010. Med 13 registrerte individer ble 2010 et svært godt år for arten. Foto: Erik Bangjord.

Dvergfuesnapper *Ficedula parva* <0,16>

Det ble registrert én dvergfuesnapper i 2010, og funnet er nr. 16 i Sør-Trøndelag. Funnfordeling fra tidligere år: 2007 (1), 2006 (2), 2005 (3), 2004 (5), 2003 (3) og 1995 (1). Førstefunnet i fylket var en voksen hann som ble funnet død utenfor inngangsdøra til Stephen Barstow på Naustanbergan, Malvik 25.5.1995. Så skulle det gå åtte år til neste funn, en 1K som ble ringmerket på Titran, Frøya 27.9.2003. Den sistnevnte fuglen innledet en imponerende rekke med høstfunn av 14 ind. i Frøya kommune i årene 2003-2007. Med funnet fra 2010 er det 15 funn/ind. fra Frøya, og de fordeler seg med 9 (8 rm.) fra Titran, 5 (2 rm.) fra Sula og 1 fra Halten. Funnene fra Frøya er 1K-fugler med unntak av en voksen hann fra Sula i 2003, en 2K+ (trolig 2K hann) fra Titran i 2004 og årets funn som var en feltobservasjon som ikke ga grunnlag for aldersbestemmelse.

Alle funn: 1 FF Kjervågsund, Titran, F. 1.10 (ØAA, MMY, MMA).

Svarthvit fuesnapper *Ficedula hypoleuca*

Sene høstfunn: Opptil 3 ind. Titran, F. 1.-2.10 (ØAA, TGI, MMY mfl.). 1 ind. Sula, F. 9.10 (EKR, KHE, JHE mfl.).

Stjertmeis *Aegithalos caudatus*

Det ble registrert 396 ind. på 73 lokaliteter i 2010, med følgende kommunefordeling (antall ind./lokaliteter): Trondheim (93/20), Oppdal (57/4), Hemne (43/8), Snillfjord (38/7), Meldal (29/3), Skaun (17/3), Malvik (14/3), Selbu (14/2), Bjugn (12/3), Melhus (12/3), Orkdal (12/3), Rennebu (11/2), Hitra (9/2), Rissa (9/3), Agdenes (8/3), Tydal (7/1), Røros (6/1), Holtålen (3/1) og Ørland (2/1). Kommuner uten registreringer av stjertmeis i 2010 er Frøya, Klæbu, Midtre Gauldal, Osen, Roan og Åfjord. I hekketiden (1. mars - 30. juni) ble 121 ind. registrert på 33 lokaliteter. Forekomsten i hekketiden (ant. ind.) utgjør kun 31 % av funnmassen. Kommunefordeling (antall ind./lokaliteter) for funn i hekketiden: Trondheim (28/7), Hemne (26/6), Snillfjord (18/6), Oppdal

(11/2), Agdenes (8/3), Skaun (7/1), Melhus (6/1), Rennebu (4/1), Bjugn (3/1), Meldal (2/1), Orkdal (2/1), Rissa (2/1), Selbu (2/1) og Ørland (2/1). Følgende kommuner hadde funn av stjertmeis kun utenfor hekketid: Hitra, Holtålen, Malvik, Røros og Tydal.

Lappmeis *Poecile cinctus*

Det ble registrert 20 lappmeiser i Sør-Trøndelag i 2010, noe som er et solid antall for fylket. 19 ind. ble registrert i Femundsmarka i Røros, men langt mer oppsiktsvekkende var ungfuglen som havnet i fangstnettene på Nes i Bjugn i oktober! Antall ind. foregående år: 2009 (4), 2008 (5) og 2007 (2). Det ble lett mye etter lappmeis på Røros i 2010, noe som forklarer det relativt høye antallet individer. Fem ind. ved Røstberget i august dreier seg trolig om et kull.

Funn fra Femundsmarka, Røros: 7 ind. Mugga 28.2-3.4 (MVE, ESP, MMA mfl.). 1 ind. vest for Mugga 28.3 (EBA). 1 ind. Langmyrbua 30.3-2.4 (EBA, PWB). 2 ind. øst for Røstneset 3.4 (TGI, ESÆ). 3 ind. Koltjønnå 3.4 (TGI, ESÆ). 5 ind. Røstberget 14.8 (MMY, TRE). Øvrige funn: 1 1K rm. Nes, B. 29.10* (HER, TRI, JSØ mfl.).

Spettmeis *Sitta europaea*

Stort antall: 30 ind. Vinjelia, He. 3.4 (HER, TRI).

Trekryper *Certhia familiaris*

Nevneverdige funn: 8 ind. rm. Titran, F. 26.9-8.10 (TRE, AWI, ESÆ mfl.). 1 ind. Sula, F. 6.-10.10 (TKR, EBA, KHE mfl.).

Pirol *Oriolus oriolus* <0,2>

To år etter førstefunnet for fylket i Hommelvik, kommer et nytt overraskende funn fra kanten av Strindmarka i Trondheim i 2010! Observatøren var heldigvis så våken at han fikk tatt et opptak av sangen til pirolen. Begge våre funn har vært av syngende fugler sommerstid, men med høstfunn blant annet på Røst og Utsira de siste årene virker det like sannsynlig at vår neste fugl skal dukke opp en septemberdag på Sula eller Titran.

Alle funn: 1 sy. Tomset, Strindmarka, Tr. 7.6* (PWB).

Tørnskatte *Lanius collurio*

Det ble registrert 2 ind. i fylket i 2010. Dette er det samme antallet som i 2009, og begge årene betraktes som normalår med tanke på antall. Litt spesielt var det med forekomsten i 2010 at begge funnene var fra hekketid. Antall ind. foregående år: 2009 (2), 2008 (1), 2007 (5), 2006 (2) og 2005 (2).

Alle funn: 1 ad. F Haugen, Haltdalen, Ho. 29.-30.5 (THE). 1 sy. M Åmotsdalen, Op. 14.6 (OHE).

Varsler *Lanius excubitor*

I løpet av året ble 68 ind. registrert, men det er ikke rapportert hekkefunn. Til sammenligning ble det i rekordåret 2008 registrert 111 individer, derav fem hekkefunn. I 2009 er det rapportert 91 individer, derav tre hekkefunn. Årets observasjoner fordeler seg kommunevis på Trondheim (13), Selbu (10), Bjugn (5), Hemne (5), Midtre Gauldal (4), Rissa (4), Hitra (3), Klæbu (3), Meldal (3), Malvik (2), Melhus (2), Osen (2), Røros (2), Snillfjord (2), Tydal (2), Holtålen, Oppdal, Orkdal, Rennebu, Skaun og Ørland. I årets forekomst er 24 ind. rapportert fra første halvår, mens 44 ind. er rapportert i andre halvår. **Nevneverdig funn:** 1 par Øystre Geilvatnet, Os. 1.6 (AWI). **Tillegg:** Årstotalen for 2008 justeres

Lappmeis, Røstberget, Røros 14. august 2010. Furuskogene i Femundsmarka på Røros buser fylkets eneste kjente hekkebestand av arten. Foto: Magne Myklebust.

Ung lappmeis, Nes, Bjugn 29. oktober 2010. Kystfunn er særdeles uvanlig, og denne fuglen var den første for lokaliteten. Foto: Hans Einar Ring.

opp til 111 ind. etter at to funn av enkeltindivider er rapportert etter publisering av 2008-rapporten.

Nøttekråke *Nucifraga caryocatactes*

Høstens telling av fugler på hamstringstrekk i Trondheim resulterte i 260 nøttekråker i løpet av én time, og disse betraktes av observatørene som min. 145 forskjellige individer.

Store antall: Min. 145 ind. div.lok. Tr. 30.8 (GBA, LNO, OFR, Arne Bretten). **Funn utenfor Trondheim, Klæbu, Malvik, Melhus, Skaun og Orkdal:** 1 ind. Vikvarvet, Se. 29.1 (KVO). 1 ind. Kvellohaugen, Mebonden og Haverneset, Se. 17.4-21.9 (JSA, ESÆ, TRE). 1 ind. Soknedal, MG. 5.8 (Odd Erling Ree). 1 ind. Støren, MG. 7.8 (Arne Engås). 1 ind. Langenglia, Løkken, Md. 12.8 (B. Løseth). 1 ind. Sølbergskakkan, Md. 24.8 (Sven Olav Nordsteien). 1 ind. Heggøya, Løkken, Md. 30.8 (Anne Lauritsen). Opptil 3 ind. Stadsbygd, Ri. 8.-16.9 (NGR, JBJ, EBJ mfl.).

Opptil 4 ind. Øverbygda, Se. 9.-14.9 (TMØ). 1 ind. Låen, Se. 12.9 (JSA). 1 ind. øvre Skaudalen, Ri. 13.9 (Torill Kornberg). 1 ind. Kyrksæterøra, He. 23.9-20.11 (JOB, Steinar Væge). **Hekkefunn utenfor Trondheim:** 1 ad. matet 1 juv. Orkanger, Or. 10.7 (MMA). 2 ad. matet 1 juv. Fannrem, Or. 24.7 (HMH, Kari Wormdal).

Kaie *Corvus monedula*

Kystfunn: 1 ind. prN Valsneset, B. 12.2 (HER). 2 ind. Eidsvatnet, B. 20.4 (GDY, KKO). 2 ind. Grønningsbukta, Ri. 23.4 (NGR, JBJ, ABR mfl.). 3 ind. Grøtvågen, He. 4.5 (JOB). 1 ind. Halten, F. 16.5 (NKG, ØGK). 3 ind. Krokstadøra, Sn. 28.5 (JØB). 1 ind. Brekstadfjæra, Ø. 28.8 (OMS, TKO mfl.). 1 ind. Televerket antenner, Grandefjæra, Ø. 17.10 (HER). 1 ind. Berg, Sn. 13.12 (JØB). Opptil 3 ind. Stadsbygd, Ri. 13.-30.12 (JBJ, EBJ, NGR). 1 ind. Myrhaugen, Holla, He. 25.12 (Arnt J. Schou). 1 ind. Fevåg, Ri. 30.12

(ORY, ABR, JEI). **Nevneverdige innlandsfunn:** 5 ind. Driva, Op. 29.-30.3 (PWB, Ingebrigt E. Bøe). 1 ind. Haldalen, Ho. 3.4 (DOB). 25 ind. Hol, Re. 7.4 (ONO). 5 ind. Stannan, Re. 7.4-13.6 (ONO, Tor Ålbu, Øystein Ålbu mfl.). 2 ind. Stugudalen, Ty. 25.4-9.5 (ESÆ, OHE). 38 ind. Voll, Re. 7.6-3.7 (HMH, Magnar Klingan, RES mfl.). 12 ind. Meldal, Md. 10.10 (HAO).

Kornkråke *Corvus frugilegus*

Det ble registrert 47 kornkråker utenfor hekkeområdene i Tr. i 2010. Kommunefordeling: Malvik (36), Rissa (4), Rennebu (2), Selbu (2), Hemne, Orkdal og Oppdal. I Malvik kommune har arten vært relativt vanlig i fjordnære områder vest for Storsand siden sist på 1970-tallet (Bangjord 1994). På Fosenhalvøya foreligger det i 2010 kun funn fra Rissa. På kysten sør for Trondheimsfjorden er det kun Hemne som har funn av arten.

Funn utenfor Trondheim og Malvik: 1 ind. Strømmen og Kvithyll, Ri. 1.1-7.2 (ORY, ABR, ESU mfl.). 1 ind. Oppdal, Op. 25.-28.2 (Mats Ulfsnes). 1 ind. Kyrksæterøra, He. 8.-16.3 (Helge Bjørkøyli, JOB). 1 ad. og 1 2K Storøya, Se. 10.4 (JSA). 1 2K Gjølmesfjæra, Or. 26.4 (HMH, MMA, RES mfl.). 1 2K Halvspannet, Botn, Ri. 15.-16.5 (ORY). 2 ind. Tangalommene, Reberg, Re. 24.5 (JGR). 2 ind. Leinslia, Ri. 26.5 (NKG, ABR).

Ravn *Corvus corax*

Store antall: 50 ind. Holtvatna, MG. 11.4 (AMS).

Stær *Sturnus vulgaris*

I januar og februar 2010 var forekomsten av stær i Ørland på et omtrentlig tilsvarende nivå som de tre årene forut. Siste halvdel av oktober samt november 2010 var svært kalde, og store mengder stær forlot fylket i denne perioden. Den siste dagen med et firesifret antall stær i Ørland om høsten var 30. oktober. I desember ble maksnoteringen i Ørland beskjedne 110 individer, og det er mange år siden det var så lite stær i kommunen

Polarsisik av underarten hornemanni, Sula, Frøya 24. september 2010. Fra 2011 behandles ikke underarten lenger av NSKF, og LRSK-ene overtar dermed ansvaret for denne formen. Foto: Morten Vang/www.fuglefoto.net.

To gråsisiker av underarten rostrata, Titran, Frøya 1. oktober 2010. Stor størrelse, en mørk fjærdrakt med kraftig streking på bryst og flanker og et kraftig nebb, ofte med konvekse nebbrygg, er viktige kjennetegn å legge merke til. Underarten hekker på Grønland og Baffinøya i Canada. Foto: Magne Myklebust.

i desember måned. Utenfor Ørland kommune er det registrert 375 ind. vinterstid, derav 337 ind. i januar og februar, samt beskjedne 38 ind. i desember. Kommunefordeling (antall ind.): Rissa (175), Bjugn (53), Åfjord (43), Frøya (20), Hemne (20), Agdenes (17), Trondheim (16), Roan (15), Malvik (9) og Hitra (7). **Vinterfunn Ørland:** Opptil 450 ind. Ø. (fastlandet) 1.1-28.2 (HER, EYT, TRI mfl.). Opptil 205 ind. Kråkvågsvaet, Ø. 13.1-9.2 (HER, GBA). 15 ind. Godsbekken, Storfosna, Ø. 29.1 (GBA). Opptil 110 ind. Ø. (fastlandet) 2.-31.12 (HER, EYT mfl.). 34 ind. Kråkvågsvaet, Ø. 14.12 (HER, GBA).

Pilfink *Passer montanus*

Artens ekspansjon fortsetter. På Fosen har pilfinken fått skikkelig fotfeste i Rissa kommune, med hele 48 ind. på 11 lokaliteter i første halvår, og 59 ind. på 10 lokaliteter i andre halvår. I andre kommuner på Fosenhalvøya er det en mer beskjedne forekomst (antall ind.): Ørland (30),

Bjugn (8) og Roan (1). I Ørland kommune er det Brekstad, Opphaug og Grande som hadde pilfink dette året, mens det mangler funn på Uthaug og Innstrand. Her er arten rapportert tidligere. I Fosen-kommunene Osen og Åfjord er det ikke rapportert pilfink i 2010. Andre kommuner uten funn i fylket dette året er Holtålen, Rennebu, Snillfjord, Frøya og Hitra. Funnet i Tydal er det første i kommunen.

Nevneverdige funn: 1 ind. Kiran, Ro. 30.1 (Ellen Torp). 1 ind. Lensvik, A. 21.3 (ESÆ, MMY). 1 ind. Ingdalen, A. 9.5 (AWI, PWB). 1 ad. Kyrksæterøra, He. 19.10 (KTO). 2 ind. Lernes, He. 22.10 (Andor Heim). 15 ind. Patrusli, Stugusjøen, Ty. 7.11-20.1.2011 (Atle O. Aas).

Bokfink *Fringilla coelebs*

I rapporteringsperioden 1.12-15.3 er det rapportert om 117 bokfinker i Sør-Trøndelag. Av disse er 71 ind. fra januar, 10 ind. fra februar, 1 ind. fra første halvdel av mars og 35 ind. fra desember. Kommunefordeling: Trondheim (56), Rissa (12), Malvik (9), Melhus (7), Skaun (7), Selbu (6), Ørland (5), Snillfjord (4), Meldal (3), Frøya (2), Hitra (2), Orkdal (2), Bjugn og Oppdal. Av 72 kjønnsbestemte individer var 59 hanner og 13 hunner.

Innlandsfunn vinter: 1 FF Morsetåkrene, Øverbygda, Se. 3.1 (JSA). 1 ind. Jerpstad, Å, Md. 31.1 (Erik Fossmo). Opptil 5 ind. Kvellohaugen, Se. 4.-30.12 (JSA). 1 M Brennan, Oppdal, Op. 4.-11.12 (PWB, Ingebrigt E. Bøe). 2 ind. Storås, Md. 23.12 (JGR).

Bjørkefink *Fringilla montifringilla*

Sør-Trøndelag fikk en svært svak vinterforekomst av bjørkefink i 2010. Det ble registrert beskjedne 43 individer, av disse er 32 fra januar, 6 fra februar, 1 fra mars og 4 fra desember.

Vinterfunn: 1 M Lundåsen, Tr. 1.1-7.3 (BEB, SGJ). 1 F Brøttem, K. 23.1-28.3 (MVA, TVA). 1 ind. Flakk, Tr. 30.1 (TKR, KWO). 4 ind. Berg, Sn. 30.1 (JØB). 11 ind. Ladehammeren, Tr. 30.1 (Anne Kathrine Gårdvik). 1 ind. Saksvik, Ma. 30.1 (Øyvind Vikhammermo). 2 ind. Botngård, B. 30.1 (Bente H. Nygaard). 1 ind. Hasselvika, Ri. 31.1 (Bjørn Slettom). 8 ind. Fauskangrenda, Jøssund, B. 31.1 (Wenche Schjølberg). 2 ind. Eggkleiva, Laugen, Sk. 31.1 (Per Aage Estenstad). 3 ind. Lohove, Tr. 1.-7.2 (Beth Theting). 1 M Hestads Minde og Ole Laulosveg, Heimdal, Tr. 7.2-28.3 (OHO). 1 M Kattem, Tr. 13.2 (TON). 1 ind. Ranheim kirke, Tr. 23.2 (Kjell Thore Leinhardt). 1 M Stokkanhaugen, Tr. 19.3 (Reidar

Hindrum). 1 M Lundåsen, Tr. 1.-30.12 (BEB, SGJ). 1 M Kvellohaugen, Se. 9.-30.12 (JSA). 1 ind. Brekstad, Ø. 15.12 (Odd Rafafelsen). 1 ind. Linesøya, Å. 27.12 2010-2.1.2011 (Marit Hansen).

Stillits *Carduelis carduelis*

Det ble registrert 71 ind. i 2010, noe som er en sterk forekomst. Kun rekordåret 2008 er bedre. Forekomsten fra og med 2004 er som følger (ant. ind. i parentes): 2004 (8), 2005 (23), 2006 (9), 2007 (16), 2008 (77) og 2009 (28). Den svake forekomsten i andre halvår 2009 ga utslag også for starten av 2010. Kun 17 av 71 ind. i 2010 er observert i første halvår. En flokk på 30 ind. i Malvik 24.11 er den største flokken noensinne i fylket.

Alle funn: 7 ind. Grønningsbukta, Ri. 28.1-20.3 (GBA, ABR, ESU). 4 ind. Melandsjø, Hi. 30.1 (Åse-Britt Endestad, Lillian Hopsø). 4 ind. Grilstadfjæra, Tr. 14.2-21.3 (THE, SBA, GBA mfl.). 1 ind. Furulia, Støren, MG. 25.2 (Arnold Lund). 1 ind. Saupstadbrinken, Tr. 21.5 (ETH). 1 ind. Kvellohaugen, Se. 8.10 (JSA). Min. 9 ind. Leangenbukta, Grilstadfjæra, Ranheimsfjæra og Nyhavna, Tr. 14.10-12.12 (EBA, PWB, TRE mfl.). 4 ind. Grønningsbukta, Ri. 22.10-14.11 (GBA, ABR). 1 ind. Dolmøya, Hi. 26.10 (GBA). 1 ind. Fugletårnet, Gaulosen, Tr. 3.11 (TON). 1 ind. Østby, Ås, Ty. 6.-7.11 (Lis Lunden). Opptil 30 ind. Malvik-Midtsandan, Ma. 24.11-19.12 (SFB, DOB, PSH mfl.). 1 ind. Berg, Sn. 29.11 (JØB). 1 ind. Kråkvågsvaet, Ø. 14.12 (GBA). 1 ind. Brevika, Ri. 25.12 (Lars Kristian Brevik). 4 ind. Linesøya, Å. 28.12 (Per Jordhøy).

Tornirisk *Carduelis cannabina*

I 2010 fikk vi en markant nedgang i antall tornirisk registrert i fylket. Av 126 ind. ble 117 registrert i Ørland kommune. De tilsvarende tall for fylket vs. Ørland for årene 2008 og 2009 er hhv. 176/137 og 200/150. For Ørland er det gjort en antallsvurdering for de ulike lokalitetene som er identisk mellom årene 2008, 2009 og 2010. I forbindelse med denne prosessen har LRSK justert ned tallene for 2008 og 2009 med hhv. 10 og 9 individer. 2 ind. ved Amfiet, Grandefjæra 8.4 (GBA, HER) er et tidlig vårfunn, og det er for øvrig samme ankomstdato for kommunen som i 2009. 26 ind. Snekkerverkstedet 15.8 (MMY, AWI) er det høyeste antallet i fylket i 2010. Arten finnes også på Storfosna, med 6 ind. ved Kråkvågsvaet 24.7 (MMY, EBA, PWB) som høyeste antall.

Funn utenfor Ørland: Opptil 2 ind. Sandbakken, Nes, B. 18.5-16.6 (HER). 1 F Halsen, Or. 23.5 (Ingrid Husdal Lind). 1 sy. M Kammen, Leinstrand, Tr. 30.5 (KAS). 1 ad. M Grilstadfjæra, Tr. 9.8 (PWB). 1 rm. Nes, B. 30.8 (HER). 1 ad. M Titran, F. 26.9 (ESÆ, AKO, MMY mfl.). 1 FF Titran, F. 27.9 (AWI, TRE, MMY mfl.). 1 ind. Sula, F. 7.10 (TKR, EBA, KHE mfl.).

Bergirisk *Carduelis flavirostris*

Ved hekkeområdene i fjellet ble arten registrert på 11 lokaliteter i Oppdal (8), Klæbu, Rennebu og Selbu.

Vinterfunn: 1 ad. Stokkanhaugen, Tr. 6.2 (Reidar Hindrum). 1 ind. Grilstadfjæra og Ranheimsfjæra, Tr. 14.2 (TON, TMO, OHO). 6 ind. Husvika, Nordskog, F. 9.12 (RES). 4 ind. Titran, F. 9.12 (RES). 7 ind. Grilstadfjæra, Tr. 12.-25.12 (EBA, DOB, PWB). **Store antall:** 130 ind. Gjølmesfjæra, Or. 20.4 (MMA). 100 ind. Amfiet, Grandefjæra, Ø. 26.9 (HÅS). 157 ind. Kråkvågsvaet, Ø. 30.9 (HER). 150 ind. Nyhusan,

Båndkorsnebb foretrekker lerkekongler, og lokaliteter med lerketrær er således gode steder å lete etter arten. Denne hunnen er fotografert ved Ringve, Trondheim 5. januar 2010. Foto: Georg Bangjord.

Op. 16.10 (Bård G. Stokke). 150 ind. Grilstadfjæra, Tr. 24.10 (EVI).

Gråsisik, underarten *rostrata* *Carduelis flammea rostrata* NSKF <0,6>

To gråsisiker av den grønlandske underarten *rostrata* ble fanget og ringmerket i Lundskogen på Titran i oktober. Fra før er det godkjent kun 10 ind. av denne formen i Norge, hvorav fire er fra Frøya kommune. Underarten *rostrata* forekommer trolig noe mer regelmessig langs vestkysten på høsten enn den beskjedne funnmassen antyder. Viktige kjennetegn å se etter og dokumentere når man har en mulig *rostrata* foran seg, er stor størrelse, en mørk og kraftig streket drakt, ikke ulikt en brunsisik, og et kraftig nebb, ofte med en tydelig konveks nebbrygg. Det er ingen ulempe om fuglen kan studeres i hånd, noe som illustreres av at 5 av våre 6 fugler har blitt ringmerket. Tidligere funn i fylket: 1 ind. rm. Titran 12.10.2003, 1 ind. Titran 25.9.2005, 1 ind. rm. Titran 30.9-1.10.2005 og 1 ind. rm. Sula 1.10.2005.

Alle funn: 2 1K rm. Lundskogen, Titran, F. 1.10* (ØAA, MMY, ESÆ mfl.).

Brunsisik *Carduelis cabaret*

Kun ringmerkede individer presenteres. Det ble ringmerket 217 brunsisiker i Sør-Trøndelag i 2010. Til sammenligning ble det ringmerket 158 ind. i 2009, 383 ind. i 2008 og 207 ind. i 2007. For Titran var merketallet ny årsrekord. I 2010 hadde Nes toppdagen 7.10 med 25 individer, mens Titran hadde toppen dagen etter med 58 individer.

Ringmerkede ind.: 115 rm. Nes, B. 10.8-29.10 (HER, JSØ, ABR mfl.). 97 rm. Titran, F. 26.9-9.10 (ESÆ, MMY, AWI mfl.). 5 rm. Kammen, Leinstrand, Tr. 10.-24.10 (KAS, BES).

Polarsisik *Carduelis hornemanni*

Funn av polarsisik av underarten *hornemanni* skal behandles av NSKF og presenteres i egen omtale. Det ble registrert 45 ind. i 2010, hvorav 4 ble bestemt til underarten *exilipes*, mens 41 ind. ikke ble bestemt til underart. Antall ind. foregående år: 2009 (59), 2008 (43), 2007 (16), 2006 (79), 2005 (5) og 2004 (36).

Alle funn: 1 2K+ M Kilvatnet, Jonsvatnet, Tr. 1.1 (Arild Espelien). 1 F Tomset, Strindmarka, Tr. 15.2 (PWB). 1 M (ua. *exilipes*) Tomset, Strindmarka, Tr. 16.-20.2 (PWB). 1 M (ua. *exilipes*) Ringve, Tr. 18.2 (TRE). 1 M Oddatunet, Jonsvatnet, Tr. 24.2 (GBA). 1 ind. Innerdalen, Re. 14.3 (Geir Ove Hagen, Thore Henriksen). 2 ind. Brøttem, K. 27.3-4.4 (MVA, TVA). 1 ind. Storsand, Selbusjøen, K. 29.3 (ESÆ, KWO). 1 M Forbregd, Op. 29.3 (PWB). 1 M Haldtdalen, Ho. 3.4 (DOB). 1 F Vorpa, A. 14.4 (TON). 1 ind. Hånesåsen, Rø. 25.4 (TRI). 1 ind. Bellsvika, He. 20.9 (TBJ). 10 ind. rm. Nes, B. 24.9-10.10 (HER, GDY). 2 ind. (ua. *exilipes*) Halten, F. 27.-28.9 (GBA, HER, EBA). 3 ind. Strand, A. 15.10 (MVE). 1 M Tangen, Kilvatnet, Jonsvatnet, Tr. 21.10-27.12 (Arild Espelien, Marte Espelien, Maja Espelien). 3 ind. Litvatnet, A. 22.10 (ESÆ). 1 ind. Orkanger havn, Or. 25.10 (MMA). 2 ind. Kråkvågsvaet, Ø. 26.10 (HER). 1 ind. Brennan, Op. 6.11-4.12 (PWB). 1 ind. Tomset, Strindmarka, Tr. 27.11 (PWB). 1 ind. Ila, Tr. 5.12 (Ingvar Måge). 1 M Dyrborgskogen, Tr. 25.12 (NKG). 1 F Lundåsen, Tr. 27.12 (BEB, SGJ). 1 M Lundåsen, Tr. 29.12 (SGJ, BEB). 1 ad. F Nidarø, Tr. 30.12 (Sissel Bjørstad Skille). 2 ad. M Stubban, Tr. 31.12 (Morten I. Wedege).

Polarsisik, underarten *hornemanni* *Carduelis hornemanni hornemanni* NSKF <0,27>

NSKF har pr. dags dato godkjent 3 funn av 9 ind. av denne vestlige underarten av polarsisik fra

Sør-Trøndelag i 2010. Underarten går ut av NSKFs rapporteringsliste fra og med 1. januar 2011.

Alle funn: 7 ind. Sula, F. 24.-25.9* (THA, MVA). 1 ind. Halten, F. 27.-28.9* (GBA, HER, EBA). 1 1K rm. Lundskogen, Titran, F. 28.9* (AWI, MMY, ESÆ mfl.).

Båndkorsnebb *Loxia leucoptera*

Det ble registrert 16 ind. av båndkorsnebb i Sør-Trøndelag i 2010. Arten har en svært variabel forekomst i fylket, og kan utenom invasjonår (som 2008) ha en beskjeden forekomst og faktisk enkelte år mangle helt. Funn fra foregående år: 2009 (21), 2008 (200), 2007 (3), 2006 (13), 2005 (0) og 2004 (7).

Alle funn: 3 F Ringve, Tr. 1.1-6.2 (MMY, ESÆ, EBA mfl.). 2M og 1 F Blussuvoll skole, Tr. 7.-9.1 (AWI, GBA, SBA). 2 ind. Saupstadingen, Tr. 9.1 (MMY). 2 M Storhaugen, Storfosna, Ø. 13.1 (HER). 2 ind. Haugen, Dolmøya 24.2 (RHA). 4 ind. Saupstad, Tr. 6.3 (JEL, Roger Berg).

Grankorsnebb *Loxia curvirostra*

Stort antall: 142 ind. Kjølén, Haldalen, Ho. 16.10 (DOB).

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*

Det ble registrert 9 ind. i 2010, 8 fra mai-juni og ett høstfunn av en 1K fra september. Et interessant fenomen fra siste halvdel av mai var registreringene av tre voksne hanner på føringsplasser, hvorav de to funnene fra Rissa er dokumenterte med bilder. Også fuglen fra Sistranda hadde tilhold på en føringsplass. I artens «stronghold» i fylket, Buvika i Skaun, ble to hanner registrert. Antall ind. foregående år: 2009 (6), 2008 (6), 2007 (10), 2006 (10), 2005 (12) og 2004 (7).

Alle funn: 1 sy. ad. M Kattem, Tr. 17.-18.5 (THA, ESÆ, PWB). 1 ad. M Gomo, Sør-Moldalen, Ri. 18.-19.5* (OGI). 1 sy. M Klefstadbukta, Tr. 23.5 (TBO). 1 sy. ad. M Vigda, Mh. 23.5-27.6 (ESP, TRE). 1 ad. M Kvitlandkryset, Ri. 24.-31.5* (Torill Kornberg). 1 ad. M Sistranda, F. 25.5 (Reidar Ervik). 1 sy. ad. M Nerbekken, Buvika, Sk. 30.5 (ESP). 1 sy. 2K M Olderøya, Orkanger, Or. 10.-16.6 (MMA, HMH, RES mfl.). 1 1K Halten, F. 27.9 (GBA, EBA, HER).

Konglebit *Pinicola enucleator*

En større invasjon traff fylket fra 20. oktober og varte ut året. 516 ind. ble registrert i Sør-Trøndelag i 2010. Det har vært tett mellom invasjonene av konglebit de siste årene. Den sterke forekomsten i 2010 følger etter en mindre invasjon høsten 2008 og en nesten like stor invasjon høsten 2006. Det ble registrert hele 256 ind. i Trondheim i perioden 20.10-30.12.2010. Kommunefordeling: Trondheim (256), Bjugn (41), Orkdal (36), Melhus (32), Rissa (26), Snillfjord (20), Selbu (19), Røros (16), Tydal (15), Meldal (15), Hemne (14), Malvik (11), Holtålen (10), Oppdal (4) og Klæbu (1). Kun én enslig observasjon ble gjort første halvår.

Observasjon fra første halvår: 1 ind. Svean, K. 6.2 (HER, TRI).

Kjernebit *Coccothraustes coccothraustes*

Det ble registrert 166 ind. i fylket i 2010, en forekomst som er på omtrent samme nivå som 157 ind. (se korreksjon) i 2009. Kommunefordeling 2010: Trondheim (93), Melhus (20), Orkdal (10), Meldal (9), Midtre Gauldal (5), Skaun (5), Malvik (4), Oppdal (4), Rissa (4), Rennebu (3),

Hann hvithodespurv x gulspurv, Hellandsjøen, Hemne 9. april 2007. Fuglen ser ved første øyekast ut som en hvithodespurv, men et tydelig gulskjær på ytterfanene av håndsvingfjærene avslører at fuglen har gulspurgener i seg. Den er imidlertid neppe en førstegenerasjonshybrid, og slektskapet med gulspurv kan godt ligge flere generasjoner bakover i tid. Foto: Espen Lie Dahl.

Hemne (2), Snillfjord (2), Klæbu (2), Holtålen, Røros og Åfjord. Til tross for den sterke forekomsten i 2010, så falt merketallene på Stavsgangen, Tr. og føringsstallene fra Gimse, Mh. ytterligere i forhold til 2008 og 2009. På Stavsgangen ble 23 ind. rm. 24.4-10.8 (JEL, Roger Berg, OHE, TOH mfl.). De tilsvarende merketallene for 2008 og 2009 er hhv. 62 og 36 ind. På Gimse ble opptil 8 ind. registrert 30.1-27.5 (ESP, Joralf Rindli). De tilsvarende tallene for 2008 og 2009 er hhv. 40 og 14 ind.

Andre nevneverdige funn: 1 ind. Ålen, Ho. 23.1 (Morten Løfsnæs). 1 sy. M Frønes, Årnes, Å. 11.4 (MVE). 1 M Vinjeøra, He. 13.4 (JOB). 1 ind. Rismoen, Rø. 4.5 (Arne A. Tønset). 2 ind. Berg, Sn. 1.6 (JØB). 2 ad. matet 2 pull. Nordvika, Løkken, Md. 1.6-1.8 (Jorunn Løseth). 1 ind. Brekka, Kyrksæterøra, He. 8.11 (Ann Lisbeth Torland). 2 ind. Tanem, K. 17.12 (Steinar Barstad). **Korreksjon 2009:** Antall ind. i Orkdal rettes fra 16 til 15, det gir en ny årssum på 157 ind. i fylket.

Lappspurv *Calcarius lapponicus*

Forekomsten av lappspurv på ytterkysten var høsten 2010 godt over gjennomsnittet.

Kystfunn: 1 ind. Halten, F. 27.4 (GBA). Opptil 6 ind. Sula, F. 24.9-10.10 (THA, MVA, BOT mfl.). 6 ind. Gjæsingen, F. 25.9 (DOB). Opptil 8 ind. Titran, F. 25.9-8.10 (AWI, MMY, TRE mfl.). 27 ind. ptSV Gjæsingen, F. 26.9 (DOB). 19 ind. Halten, F. 28.-29.9 (GBA, HER, EBA). Opptil 3 ind. (1 1K F rm.). Nes, B. 30.9-9.10 (HER, GDY, JSØ). 1 ind. Bingsholmsråsa, Å. 21.10 (HER). 2 ind. Grandefjæra, Ø. 30.10 (OHE, TKV).

Snøspurv *Plectrophenax nivalis*

Det var en meget sterk vinterforekomst i 2010, spesielt i januar-februar med 350 ind. I desember rapporteres kun seks ind.

Vinterfunn: Opptil 45 ind. Trinestua, Nes, B. 9.-12.1 (HER). Opptil 45 ind. Granegggen, Byneset, Tr. 10.-31.1 (TBJ). Opptil 81 ind.

Bingsholmsråsa, Å. 20.1-15.2 (GBA, EBA, ABR). 3 ind. Kråkvågsvaet, Ø. 29.1 (GBA). 3 ind. Brøttem, K. 6.2 (MVA). Opptil 120 ind. Grande, Grandefjæra og Austrått, Ø. 6.-28.2 (OHE, TKV, RAH mfl.). 20 ind. Leiraosen, Hasselvika, Ri. 22.2 (ORY). 15 ind. Galåen, Rø. 24.2 (Gisle Galåen). 1 ind. Øyamelen, Gaulosen, Mh. 26.2 (Tor-Odd Vist). 17 ind. Storsand, Ma. 27.2 (DOB). 2 ind. Djupdalen, Ø. 23.12 (HER, Strian B. Ring). 4 ind. Beian, Ø. 24.12 (EYT). **Stort antall høsttrekk:** 116 ind. ptSV Gjæsingen, F. 24.9 (DOB).

Hvithodespurv x gulspurv *Emberiza leucocephalos* x *E. citrinella* NSKF <0,1>

En hvithodespurv ble funnet av Knut Hellandsjø på en føringsplass i Hellandsjøen i Hemne 8. april 2007. Hvithodespurv hybridiserer med gulspurv i det vestlige Sibir, hvor artene hekker side om side. Hemne-fuglen viste tydelige gule ytterfaner på håndsvingfjærene, noe som indikerer innblanding av gulspurgener, og fuglen ble følgelig godkjent av NSKF som en hybrid. Verken rene hvithodespurver eller hybrider har vært registrert tidligere i Sør-Trøndelag. **Funn fra tidligere år:** 1 2K+ M Hellandsjøen, He. 8.-10.4.2007* (*KHE mfl.).

Hortulan *Emberiza hortulana*

Det foreligger ett funn av arten i 2010. Det er syv år siden forrige funn, og det må sies at arten er en riktig sjeldenhet i Sør-Trøndelag. Årets funn er kun nr. 7 i fylket etter 1970. De øvrige funn etter 1970 er 1 M Buvika, Sk. 10.7.1983 (Størkersen mfl. 1984), 1 par Halten, F. 28.-29.5.1988 (LRSK Sør-Trøndelag 1989), 1K Kjervågsund, Titran, F. 26.9.1998 (Størkersen mfl. 1999), 1 sy. M Byakjela, Or. 12.6.1999 (Størkersen mfl. 2000), 1 1K Stabben, Titran, F. 27.-28.9.2003, 1 1K M rm. Heia, Titran, F. 8.10.2003. Det som sannsynligvis er samme fugl som Heia-individet ble sett på Daløya, F. 11.10.2003 (Solbakken mfl. 2007b).

Alle funn: 1 ind. Sula, F. 24.-25.9 (THA, MVA).

Observatører

ABR	Alfred Brødreskift	JGR	Jørgen Grefstad	PWB	Per Willy Bøe
AKO	Anne Kolstad	JNI	Johan Nilsson	RAH	Ragnhild Hannaas
AMS	Anne Margrethe Sveian	JOB	Jan Ove Bratset	RSA	Rolf Sandven
AVA	Arne Vanebo	JSA	Jostein Sandvik	RES	Roger Espen
AWI	Andreas Winnem	JSU	Jon Suul	RJA	Runar Jacobsson
BEB	Brit Eldrid Barstad	JSØ	Jørgen Søraker	RHA	Rune Haugen
BES	Beata Elisabeth B. Solbakken	JØB	John Øystein Berg	SAO	Svein Arne Orvik
BLY	Bjørn Lysklett	KAS	Kjetil Aadne Solbakken	SBA	Sigurd Bangjord
BOT	Bjørn Olav Tveit	KAT	Kristin Alice Teksdal	SFB	Stephen Barstow
DOB	Dag Olav Bollingmo	KHE	Knut Hellandsjø	SGI	Sigurd Gimnes
EBA	Erik Bangjord	KKO	Kjell Koteng	SGJ	Svein Gjelle
EBJ	Elsa Bjørgan	KLA	Kjell Larssen	SME	Svein Melum
EKR	Emil Krokan	KTO	Knut Totland	SNB	Snorre Bangjord
ESO	Egil Soglo	KVO	Kari Viken Olsen	SNK	Stein Narve Kjelvik
ESP	Eirik Spets	KWO	Kjell Jostein Woldvik	SPR	Ståle Prestøy
ESU	Edgar Sumstad	KLK	Line-Kristin Larsen	TAS	Tove Aspaas
ESÆ	Einar Sæter	LNO	Lorentz Noteng	TBO	Tor Bollingmo
ETH	Edvin Thesen	LRA	Livar Ramvik	TBR	Tord Bretten
EVI	Erling Vikan	LÅB	Liv Åse H. Bangjord	TGI	Terje Gimnes
EYT	Eva Yttertun	MFR	Martin Fremstad	THA	Trond Haugskott
FSC	Fredrik Schevig	MHU	Magne Husby	THE	Trond Hervik
GAS	Gunnar Aadne Solbakken	MMA	Morten Martinsen	TKO	Terje Kolaas
GBA	Georg Bangjord	MMY	Magne Myklebust	TKR	Torgeir Krokan
GDY	Gunnar Dybvik	MRE	Morten Ree	TKV	Thomas Kvalnes
GFI	Gunn Frilund	MVA	Morten Vang	TMO	Torstein Mostad
GME	Geir Melum	MVE	Morten Venås	TMØ	Torgeir Møst
HAO	Hans A. Olsvik	NGR	Norvald Grønning	TOH	Torjus Haukvik
HBH	Håkon Baust Hansen	NKG	Nils Kristian Grønvik	TON	Terje O. Nordvik
HER	Hans Einar Ring	NVA	Nils Valland	TBJ	Terje Bjerkan
HLI	Heiko Liebel	OFR	Otto Frengen	TRE	Tore Reinsborg
HMH	Hans Martin Høiby	OGI	Olav Gilde	TRI	Torgeir Ring
HRØ	Håvard Rønning	OHE	Oddvar Heggøy	TTH	Thorleif Thorsen
HÅS	Håkon Sørheim	OHO	Olav Hovlandsvåg	TVA	Tore Vang
IHE	Ivar Herfindal	OMS	Ole Martin Sæterhaug	WDI	Wilhelm Dietrichson
IRØ	Ingolf Røtvei	ONO	Ola Nordsteien	WWA	Victor Wahlberg
JBJ	Jakob Bjørgan	ORG	Ola Ragnar Gjora	ØAA	Øyvind Aas
JEI	Johan Eilertsen	ORY	Odd Rygh	ØGK	Øystein Grønvik Kopreitan
JEL	Jan Egil Larsen	PIV	Per Inge Værnesbranden	ØJS	Ørjan Soelberg
JET	Jan Erik Tangen	PSH	Paul Shimmings	ØSO	Øyvind Soelberg
JHE	Jon Helle	PSR	Peter Sjolte Ranke		

Litteratur

- Bangjord, G. 1994. Viltet i Malvik kommune. 105 s.
- Høyland, B. O., Heggland, H. & Mjøs, A. T. 2001: Sjeldne fugler i Norge i 1997 og 1998. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomite for fugl (NSKF). Fugleårene 1997 & 1998. Vår Fuglefauna suppl. nr. 4: 4-31.
- LRSK Sør-Trøndelag 1989. Faunistisk rapport fra Sør-Trøndelag 1988. Trøndersk Natur 16 (4): 108-113.
- Olsen, T.A., Tveit, B.O., Bunes, V. & Mjølunes, K.R. 2008. Sjeldne fugler i Norge i 2006. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomite for fugl (NSKF). Ornis Norvegica 31 (1): 48-97.
- Olsen, T.A., Bunes, V., Egeland, Ø., Gullberg, A., Mjølunes, K.R. & Tveit, B.O. 2010. Sjeldne fugler i Norge 2008. Rapport for Norsk sjeldenhetskomite for fugl (NSKF). Ornis Norvegica 33: 4-48.
- Reinsborg, T. & Bangjord, G. (2007). Vintererla i Trøndelag. Trøndersk Natur 34: 4-13.
- Solbakken, K.Aa., Myklebust, M., Sæter, E. & Venås, M. 2007a. Fugler i Sør-Trøndelag 2004. Trøndersk Natur 34 (2): 15-29.
- Solbakken, K.Aa., Myklebust, M., Sæter, E. & Venås, M. 2007b. Fugler i Sør-Trøndelag 2003. Trøndersk Natur 34 (1): 14-29.
- Størkersen, Ø.R., Bangjord, G., Barstow, S.F. & Eikeland, M. 1984. Fylkesrapporten for Sør-Trøndelag 1983. Trøndersk Natur 11 (1): 5-24.
- Størkersen, Ø.R., Myklebust, M. & Solbakken, K.Aa. 1999. Fugler i Sør-Trøndelag 1998. Trøndersk Natur 26 (2): 54-71.
- Størkersen, Ø.R., Myklebust, M. & Solbakken, K.Aa. 2000. Fugler i Sør-Trøndelag 1999. Trøndersk Natur 27 (2): 84-108.
- Sørhuus, T., Reinsborg, T., Værnesbranden, P.I., Kolaas, T. & Nyberg, B. 2010. Fugler i Nord-Trøndelag 2009. Trøndersk Natur 37 (1): 11-34.
- Winnem, A., Myklebust, M., Sæter, E. & Solbakken, K.Aa. 2010. Fugler i Sør-Trøndelag 2009. Meddelelse nr. 34 fra den lokale rapport- og sjeldenhetskomite for fugl (LRSK) i Sør-Trøndelag. Trøndersk Natur 37 (2): 15-38.
- Winnem, A., Myklebust, M., Solbakken, K.Aa. & Sæter, E. 2008a. Fugler i Sør-Trøndelag 2006. Meddelelse nr. 31 fra den lokale rapport- og sjeldenhetskomite for fugl (LRSK) i Sør-Trøndelag. Trøndersk Natur 35 (2): 20-39.
- Winnem, A., Myklebust, M., Solbakken, K.Aa., Sæter, E. & Venås, M. 2008b. Fugler i Sør-Trøndelag 2005. Meddelelse nr. 30 fra den lokale rapport- og sjeldenhetskomite for fugl (LRSK) i Sør-Trøndelag. Trøndersk Natur 35 (1): 22-39.
- Winnem, A., Myklebust, M., Sæter, E. & Solbakken, K.Aa. 2009a. Fugler i Sør-Trøndelag 2008. Meddelelse nr. 33 fra den lokale rapport- og sjeldenhetskomite for fugl (LRSK) i Sør-Trøndelag. Trøndersk Natur 36 (2): 27-51.
- Winnem, A., Myklebust, M., Sæter, E. & Solbakken, K.Aa. 2009b. Fugler i Sør-Trøndelag 2007. Meddelelse nr. 32 fra den lokale rapport- og sjeldenhetskomite for fugl (LRSK) i Sør-Trøndelag. Trøndersk Natur 36 (1): 13-34.

Grønlandsmåker i hopetall!

Andreas Winnem

Januar 2011 vil for all fremtid bli husket blant ornitologer som måneden da grønlandsmåkene kom. Ikke bare én og to som vi er vant til, men i flokker! Til sammen har anslagsvis 129 ind. blitt observert i Trøndelag i løpet av to intense januaruker, og den største ansamlingen talte imponerende 33 individer. 14 polarmåker har blitt sett i samme periode.

Begynnelsen

I Sør-Trøndelag ble vintersesongens første fugl sett i slutten av november. Et adult individ på Lade i Trondheim 20. november til 3. desember åpnet showet, og 4. desember ble trolig den samme fuglen sett i Hommelvik i Malvik. En adult grønlandsmåke har blitt sett i Trondheim, Malvik og Stjørdal hver vinter siden januar 2005, og en adult fugl ble også sett i Trondheim i februar 2003. Kanskje dreier alle disse observasjonene seg om et returnerende individ. En 1K ved Vestrått i Ørland 22. november fulgte tett etter den første, og det som ut ifra bilder ser ut til å være den samme fuglen, ble så sett ved Uthaug og Innstrandfjæra fra 4.

Bilde øverst: En kumlieni er enklest å bestemme på gode fluktbilder. Denne fuglen har et typisk mønster på de fire ytre håndsvingfjærene med grå ytterfaner som lengst ut på P7-9 munner ut i grått også på innerfanene. Nidarø, Trondheim 23.1. Foto: Morten Vang/www.fuglefoto.net.

desember og ut året. Disse to første observasjonene bør betraktes som isolerte funn og har trolig ingen direkte sammenheng med forekomsten som skulle følge.

Kysten

Med overgangen til et nytt år, begynte også grønlandsmåkene for alvor å dukke opp. Ørland var første kommune hvor influksen begynte å bli merkbar. Ett individ hadde blitt til to 2. januar, og fire 2K-fugler ble rapportert på ulike lokaliteter 5. januar, en svært så pen dagstotal en normal vinter. 8. januar ble seks individer sett på Uthaug, på det tidspunktet trolig den største ansamlingen noensinne i Trøndelag. Uthaug er en av de beste lokalitetene i landsdelen for de arktiske måkeartene, noe fiskemottaket nok har mye av æren for. 12. januar ble minst 16 fugler sett, og 15. januar hadde antallet steget til 24 ind. på Uthaug, med ytterligere fire ind. langs fjæra østover til Ervika, Bjugn, samt tre ind. i Botngård innerst i Bjugnfjorden. Imponerende 26 ind. ble

sett i havneområdet på Uthaug 26. januar, men denne rekorden skulle kun få stå i én dag.

Øvrige rapporteringer på Fosen inkluderer ett ind. på Nes, Bjugn 17. januar, tolv ind. i Lysøysund, Åfjord og ett ind. i Vallersund, Bjugn 26. januar. Fra Rissa er ett ind. i Grønningsbukta 15. januar eneste registrering.

Ved Terningan i Snillfjord lå 31 ind. på sjøen utenfor et smoltanlegg 27. januar. To dager senere hadde antallet steget til 33 ind., den største ansamlingen under invasjonen til nå. Hitra kan vise til 11 ind. i Laksåvika i Trondheimsleia fra 18. januar, samt to fugler i Børøysundet helt øst på øya og ett ind. ved Fjellvørsøya 28. januar. På Frøya er kun én eneste fugl rapportert, fra Hammarvika 27. januar. Dekningsgraden er lav på Frøya vinterstid, men kommunen har vært besøkt av fuglekikkere etter at invasjonen startet uten at hvite måker ble sett. I Hemne ble én fugl sett ved Lernes i Hemnfjorden 23. januar.

En 3K grønlandsmåke, fotografert ved Nidarø, Trondheim 19.1. Denne fuglen ble fanget og ringmerket med en blå fargering noen dager senere. Fargemerking av måker gir ofte mange avlesninger, og slik merking av grønlandsmåker kan derfor gi viktig ny kunnskap om artens vandringer. Merk lys iris, lyst nebb med en skarpt avsatt mørk ytre tredel og antydning til hvit nebbspiss. Hvit underside med diffus brun flekking er også typisk for aldersklassen. Foto: Morten Vang/www.fuglefoto.net.

Trondheimsfjorden

I Trondheimsfjorden ble influksen for alvor merkbar omtrent samtidig som på Ørlandet. En 2K/3K ved Ringve i Trondheim og adulte fugler i Ranheimsfjæra, Trondheim og Hommelvik i Malvik helgen 7.-8. januar utgjorde fortroppen, og 13. januar ble det som trolig var 3K-fuglen som skulle bli stabil de neste ukene, oppdaget på Nidarø. Det tok for alvor av helgen 14.-15. januar, og da en imponerende flokk

på ti fugler dukket opp på Øysand i Melhus samtidig som ryktene gikk om tosifrede antall også på Ørlandet, tok mange fuglekikkere med seg kikkert og teleskop ut for å lete etter hvitmåker. Resultatet lot ikke vente på seg, og situasjonen ble fort uoversiktlig med individer rapportert langs hele kystlinjen fra Buvika til Muruvika de neste dagene. Minimum tre ulike ind. ble sett på Lade 14. januar, og dagen etter ble minst fire ind. sett utenfor Midt-

sandan og Hommelvik, og to ind. ble sett utenfor Høvingen samtidig som to ind. ble sett ved Nyhavna. Ved Rye og Frøset på Byneset har minst én fugl hatt tilhold. I tillegg dukket nok en fugl opp ved Nidarø, denne gangen en 4K med trekk mot formen *kumlieni*. En ny 3K er rapportert fra Nidarø 22. januar, og kanskje var det samme fugl som ble sett ved Nedre Leirfoss 27. januar. En 3K ved Geitastrand, Orkdal fra 2. februar kan godt være en av fuglene fra Gaulosen.

Under denne influksen opptrådte grønlandsmåkene flere steder flokkvis, noe som aldri før har skjedd i Trøndelag. Bildet viser ni individer på Øysand 20.1. Foto: Georg Bangjord.

Nord-Trøndelag

Vinterens første fugler i Nord-Trøndelag dukket opp 14.1, da ett ind. ble sett i Levangersundet og minst fem fugler fulgte en fiskebåt inn til Verdal Havn. Frem til skrivende stund er 14 ind. registrert hvis man summerer makstall fra ulike lokaliteter. Disse fordeler seg på Halsøen, Stjørdal (1 ind.), Storleiret, Frosta (1 ind.), Tautra, Frosta (1 ind.), Falstadbukta, Levanger (1 ind.), Eidsbotn/Levangersundet, Levanger (2 ind.), Ørin/Rinnleiret, Verdal/Levanger (7 ind.) og Steinkjer (1 ind.).

Oppsummering

Det er naturligvis umulig å vite hvor mange grønlandsmåker vi har hatt besøk av i denne perioden. Det virker imidlertid som at mange fugler ankom i Trondheimsfjorden helgen 14.-15. januar, mens Ørlandet fikk merke innsiget noen dager tidligere. Forekomsten på Ørlandet toppet seg imidlertid samme helg som i fjorden, enten gjennom et påfyll av nye fugler eller ved at fugler som alt hadde ankommet samlet seg ved Uthaug. I Trondheimsfjorden gir en forholdsvis forsiktig summering et anslag på 21 ind. på strekningen fra Buvika til fylkesgrensen, fordelt på Øysand/Buvika (10 ind.), Frøset/Rye (1 ind.), Høvringen/Nyhavna/Nidelven/Lade (6 ind.) og Midtsandan/Hommelvik (4 ind.). På Fosen er arten registrert ved Ørlandet/Bjugnfjorden (31 ind.), Vallersund (1 ind.), Lysøysund (12 ind.) og Grønningsbukta (1 ind.), som gir en sum på 45 fugler. På ytterkysten er 14 ind. rapportert på Hitra ved Laksåvika (11 ind.), Børøysundet (2 ind.) og Fjellværsøya (1 ind.), og 1 ind. er sett på Frøya. I Hemne er 1 ind. registrert, og 33 ind. er rapportert i Snillfjord. Sammen med de 14 fuglene i Nord-Trøndelag gir det en sum på totalt 129 grønlandsmåker i Trøndelag de to siste ukene i januar.

Det kan naturligvis ikke utelukkes at noen individer har forflyttet seg mellom lokaliteter og dermed er telt dobbelt. På den annen side er det lite trolig at alle hvite måker som oppholder seg i fylkene har blitt registrert. Det er også vanskelig å holde oversikten i en stor måkeflokk i full aktivitet, og

En kumlieni, trolig en 4K, ved Nidarø, Trondheim 23.1. Denne fuglen ble oppdaget 15.1, én dag etter fuglen på Øysand. En overveiende grå overside men samtidig fortsatt med brunflekkelige armsvingfjær, hånddekkere (se flukt-bilde s. 41) og to tertierer tilsier denne aldersklassen. Foto: Morten Vang/www.fuglefoto.net.

En adult grønlandsmåke er et vakkert syn! Denne fuglen var én av 20 som ble sett ved Uthaug 17.1. Foto: Georg Bangjord.

særlig på Uthaug kan det reelle antallet således godt være høyere enn det som er telt. Kun tall fra toppdagen 15. januar er brukt under summeringen for Trondheim og Malvik for å minimere muligheten for dobbeltregistreringer, og det er forsøkt å ta hensyn til rapporterte aldersklasser og tidspunkt for observasjoner i den grad det har vært mulig. Alle tall er hentet fra Artsobservasjoner.

Ringmerking

Fem fugler har blitt ringmerket med blå fargeringer til nå under influksjonen, én på Nidarø og fire på Øysand. Fargemerkete måker kan ofte leses av med teleskop, og de genererer derfor gjerne mye gjenfunnsdata som utvider kunnskapen vår om artens vandringer. Avlesinger av fargemerkede grønlandsmåker bør rapporteres på www.ringmerking.no/cr, slik at det blir mulig å følge fuglenes bevegelser. Det skal bli spennende å se om noen av dem vil bli funnet igjen på Island eller Grønland i årene som kommer.

Polarmåker

Forekomsten av hvitvingede måker i januar har i all hovedsak dreid seg om grønlandsmåker. Atskillig færre polarmåker har blitt rapportert. En adult fugl på Uthaug 7. januar var den første, og tallet her steg til 5 ind. 13. januar. Aldersfordelingen på fuglene var én adult, én 3K og tre 2K, og de ble sett i Bjugn fjorden de neste to ukene. En 2K i Grandefjæra 14.-15. januar er trolig et nytt individ. I tillegg er en 2K rapportert fra Linesfjorden i Åfjord 17. januar, og minst fire ind. er sett i Hemnfjorden i januar. I Trondheimsfjorden er en adult fugl på trekk ut fjorden ved Midtsandan 15. januar eneste observasjon i sørfylket. I Nord-Trøndelag er to unge polarmåker, trolig en 2K og en 3K, sett mellom Ørin og Rinnleiret fra 14. januar under vinterens influks av hvitmåker. Til sammen er dermed 14 polarmåker rapportert i januar. Høstfunn fra 2010 er utelatt i oppsummeringen.

Hvor kommer fuglene fra?

Det blåste kraftig fra vest på kysten da tallene for alvor begynte å stige. Denne vinteren har vært preget av enormalt høy lavtrykksaktivitet i Atlanterhavet med påfølgende kraftig

En 3K grønlandsmåke på Øysand, 15.1. Denne fuglen har enda ikke fått grå fjær på mantelen, men et noe brokete og uryddig utseende er karakteristisk for fugler i sin andre vinterdrakt. Legg også merke til lys iris og finmønstrede stordekkere. Helt hvite vingespisser tilsier *glaucoides*. Foto: Jon Helle.

pålandsvind langs kysten vår. Noen av lavtrykkene har kommet fra nordvest, og disse er utvilsomt en viktig årsak til forekomsten vi nå opplever. Høst- og vinterstormer har vi imidlertid flere av hvert år, uten at det fører hvitmåker i slike antall inn i våre farvann, så trolig er det også andre faktorer som har spilt inn. Skal en spekulere i en annen årsak enn uvær, så bør den være å finne i de naturlige leveområdene.

Grønlandsmåke av nominatunderarten *glaucoides* hekker på Grønland, og fugler fra denne bestanden overvintrer normalt i all hovedsak rundt Grønland og Island. En viss spredning sydover er normalt, og enkeltindivider når Trøndelag årlig. Formen *kumlieni* hekker på Baffinøya og nærliggende områder i arktisk Canada. Det viktigste overvintringsområdet er det østlige Canada.

Vinterens storinnrykk til Vest-Europa ble først merket på Færøyene. På bloggen til Silas Olofson, <http://birdingfaroes.wordpress.com/>, har man kunnet følge utviklingen med nesten daglige oppdateringer. Rett over nyttår dukket de første fuglene opp, og frem til 12. januar var anslagsvis 664 ind. sett av kun to observatører. Om trent halvparten av havnene på øygruppen var da sjekket, så trolig kan det reelle antallet ha vært over 1300 fugler. 7 % oppgis å være klare *kumlieni*. 23. januar telte to observatører 358 individer på én dag! Utskiftingen av fugler meldes å være betydelig.

Mange av måkene på Færøyene skal ha hatt en påfallende aggressiv oppførsel når mat har vært tilgjengelig. Flere har blitt funnet døde, og undersøkelser har vist at disse har vært avmagrede. At sjøfugler har dårlig kondisjon under vedvarende kraftig uvær er imidlertid ikke noe ukjent fenomen og er ikke uventet. Andelen hanner blant undersøkte individer på Færøyene oppgis å være 80 % (n ikke oppgitt). I materiale fra tidligere år er 96 % hunnfugler (Jens-Kjeld Jensen, http://www.jenskjeld.info/UK_side/indexuk.htm). Aldersfordelingen under denne invasjonen er også unormal med en betydelig andel adulte og relativt sett få fugler i 1. vinterdrakt. Influksjonen vi nå opplever omfatter altså en del av bestanden som normalt ikke streifer eller drives bort fra overvintringsområdene av lavtrykk. Det er derfor nærliggende å spekulere i at endringer i næringsforholdene i farvannene rundt Grønland kan ha medvirket til at så mange grønlandsmåker har blitt fanget opp av lavtrykk og ført til Vest-Europa i vinter.

Mørke vingespisser

Én fugl ved Nidarø og én fra flokken på Øysand har vist tydelige mørke tegninger i de ytterste håndsvingfjærene. Slike tegninger indikerer at fuglene tilhører formen *kumlieni*. Den taksonomiske statusen til *kumlieni* er uklar. Opprinnelig ble den beskrevet som en egen art, men den gis i dag gjerne status

som en underart av grønlandsmåke. Mange mener imidlertid at *kumlieni* heller bør betraktes som en hybrid-sverm som danner en overgang mellom grønlandsmåke og eskimomåke *L. thayeri*, som hekker fra Baffinøya og Ellesmereøya og vestover i arktisk Canada. Eskimomåke trekker mot sydvest til den amerikanske vestkysten og er observert kun en håndfull ganger i Europa. Hele komplekset har tidligere blitt ansett som én art, og det er ikke utenkelig at det vil skje også en gang i fremtiden.

Sikker identifikasjon av en *kumlieni* er ikke alltid enkelt. Formen er kanskje den mest variable i utseende av alle måker. De lyseste fuglene er tilsynelatende identiske med *glaucoides*, mens de mørkeste tangerer *thayeri*. Jo yngre en fugl er, jo vanskeligere er det å gi den en sikker ID. Situasjonen kompliseres av at *kumlieni* fortsatt er mangelfullt undersøkt på hekkeplass. Den taksonomiske statusen og en eventuell grad av hybridisering er derfor ikke avklart. Om svake, mørke markeringer på de ytterste håndsvingfjærene hos adulte fugler er innenfor variasjonen hos *glaucoides*, er også et åpent spørsmål.

Adulte *kumlieni* har skifergrå tegninger i varierende grad på de opptil fem ytterste håndsvingfjærene, og de fleste lar seg relativt enkelt skille fra *glaucoides* når de ses godt. Yngre aldersklasser viser også som oftest mørke tegninger på de samme fjærene. Gråtonen på oversiden hos adulte fugler er i gjennomsnitt noe mørkere hos *kumlieni*. Fugler i første vinterdrakt er ikke alltid mulige å bestemme, men typiske individer har langs ytterfanen av de ytre håndsvingfjærene en mørk

tegning som nær tuppen smelter sammen med et tilsvarende, men kortere felt på innerfanen. De indre håndsvingfjærene mangler dette, noe som skaper en kontrast mellom en lysere indre del og mørkere ytre del av hånden. En *kumlieni* er i gjennomsnitt litt kraftigere, har mørkere nebb som ungfugler, og beholder mørke øyne lenger enn *glaucoides*, enkelte til og med som adulte. For den som ønsker å sette seg bedre inn i problemstillingen, anbefales Olsen & Larsson (2004) og Howard & Dunn (2007).

Foruten de to nevnte individene fra Nidarø og Øysand, har flere 3K- og 4K-fugler under denne influksen i varierende grad vist grå skygger i de ytre håndsvingfjærene. Disse fuglene kan godt være av formen *kumlieni*, men de lar seg vanskelig bestemme med sikkerhet uten gode bilder av spredt vinge. Individer som viser karakterene til *kumlieni* er også rapportert fra Rogaland, Møre og Romsdal og Nordland i samme periode. Det foreligger 18 godkjente observasjoner av *kumlieni* i Norge frem til 2009 (Tor A. Olsen *in litt.*). Trøndelags eneste tidligere funn er av en 1K som dukket opp i Levangersundet 11. desember 1993 og holdt stand frem til første nyttårsdag. Denne har blitt bestemt og godkjent i ettertid som en følge av oppdatert kunnskap om identifikasjon av ungfugler, og den utgjør i dag landets første observasjon av en *kumlieni*.

Epilog

I skrivende stund (6. februar) rapporteres grønlandsmåker fortsatt daglig fra flere lokaliteter. 3K-fuglen er fortsatt på plass på Nidarø, mens den canadiske

gjesten sist er rapportert 28. januar. Det virker som at flokken på Gaulosen etter hvert har begynt å spre seg, men minst 4 ind. er fortsatt på plass i Buvika. Fuglen som viser karakterer til *kumlieni* er sist rapportert 28. januar fra Brekkberga ved Buvika. På Uthaug ble 18 grønlandsmåker sett 1. februar, og registreringer er gjort i februar ved Levanger, i Steinkjer og ved Verdal Havn i Nord-Trøndelag.

Vinterens forekomst av grønlandsmåker er unik i trøndersk sammenheng. Aldri før har de opptrådt i slike antall, og det er påfallende at nesten ingen av fuglene er 2K-individer. Da måkene kom, dumpet de ned over hele Trøndelag på en gang, til dels i flokker. Flere fugler har vært stabile over tid på lett tilgjengelige lokaliteter, og alle som har ønsket det, har fått mulighet til å oppleve denne elegante måka på nært hold. Influksen ser ut til å ha kulminert, og frekvensen av rapporter begynner å falle, men grønlandsmåker vil helt sikkert være å se enda i mange uker fremover. Enden på historien får vi først til våren.

Litteratur:

Howell, S.N.G. & Dunn, J. 2007. Gulls of the Americas. Houghton Mifflin Company, New York.

Olsen, K.M. & Larsson, H. 2004. Gulls of Europe, Asia and North-America. Christopher Helm, London.

Olofson, S. <http://birdingfaro.es.wordpress.com/>, besøkt 4.2.2012.

Jensen, J.-K. http://www.jenskjeld.info/UK_side/indexuk.htm, besøkt 4.2.2012.

Trøndelags andre *kumlieni*, trolig en 4K, på Øysand, Melhus 22.1. Med så mørke vingspisser som denne fuglen viser, er det liten tvil om identifikasjonen! Foto: Jon Helle.

Bekkasinsnipe på Tautra

Tekst: Andreas Winnem
Foto: Erik Bangjord

Sjeldne vadere er vi ikke altfor bortsjømte med i Trøndelag, i hvert fall ikke hvis en sammenligner med vademagneter som Jæren og Røst. Men én eller to spesielle arter dukker gjerne opp i løpet av et år også hos oss. Særlig sommeren kan være spennende i så måte. En bonus er at de fleste vaderne du ser på denne årstiden er voksne fugler, fortsatt i flotte og fargerike sommerdrakter.

Dagen var 3. juli, og jeg var på søndagstur sammen med husvertene mine. Selv om søndagen ikke var viet til hardskåding, var kikkert og teleskop med, og når man først er på Tautra-besøk sommerstid er en tur bortom Måsdammen og tårnet obligatorisk. I tolvtiden var vi fremme, og etter litt møysommelig manøvrering av beina på tripodden ble teleskopet rettet mot Sjødammen. Der gikk det et 20-talls vadere, i all hovedsak rødstilker og gluttsnipen. Årets første vipepulli kunne loggføres.

Helt inne ved kanten mot strandenga, delvis skjult bak en tue, ble snart en vader som skilte seg markant ut fra de andre i Sjødammen denne dagen, oppdaget. En gyllen, oransjerød farge på buken, ganske mørk overside og en rund, bekkasinaktig kroppsform var alt som var synlig av kjennetegn. Fuglen sto vendt bort fra oss, aktivt næringsøkende, og hodet var gjemt bak en gresstust. Hjernen ble saumfart i noen sekunder for å prøve å huske

om det var noen andre arter enn bekkasinsnipen som kunne se sånn ut? Ung brushane var det nærmeste jeg kom, men det stemte da ikke det heller. Like etter snudde fuglen på seg og åpenbarte et langt, rett nebb ala en bekkasin. Definitivt en bekkasinsnipe! Noen raske, men spede, forsøk på dokumentasjonsfotografering ble gjort, og andre fuglekikkere ble varslet. Det tok ikke mange sekundene før Bjørn Fullseth var førstemann på tråden, og en time senere var han på plass i tårnet, også som førstemann. Vi trakk oss snart tilbake, mens fugletårnet på Tautra fikk oppleve en av sine mer folksomme ettermiddager. På kvelden forsvant snipa, men den var på plass igjen tidlig neste morgen og ble sett frem til sekstiden på kvelden. Da lettet den sammen med rødstilker, og Ståle Prestøy kunne konstatere at den trakk mot Frosta uten å komme tilbake igjen.

Da fuglen ble meldt ut som en langnebbekkasinsnipe like etter oppdagelsen, må jeg innrømme at den slett ikke var sikkert artsbestemt. Den langt sjeldnere kortnebbekkasinsnipe er svært lik utseendemessig, og avstanden til fuglen var for stor til å se nødvendige kjennetegn. Ikke hadde det hjulpet stort om den hadde stått på kloss hold heller, da bekkasinsnipen i sommerdrakt var et nytt bekjentskap, og boka lå som vanlig igjen i bilen. Utover ettermiddagen på søndag kom fuglen heldigvis furasjerende betydelig

nærmere tårnet, og Erik Bangjord fikk tatt gode bilder, som var til stor hjelp for å artsbestemme fuglen med sikkerhet i ettertid.

Kortnebbekkasinsnipe deles inn i tre underarter, mens langnebbekkasinsnipe er monotypisk. De fire formene ligner mye på hverandre, noe som gjenspeiles i at komplekset var ansett som én art frem til 1950-tallet. En tredje art, asiabekkasinsnipe, finnes i Øst-Asia. Langnebbekkasinsnipe hekker på fuktig, treløs tundra i Alaska og det nordvestlige Canada, samt i Øst-Sibir. Mange fugler trekker mot sørøst før de dreier sydover og følger Atlanterhavskysten til overvintringsområdene ved Mexicogolfen og videre sydover. Den østlige komponenten i trekkretningen er trolig en viktig årsak til at arten opptrer mye mer regelmessig i Europa enn kortnebbekkasinsnipe, som hekker betydelig nærmere.

Kortnebbekkasinsnipe foretrekker myrlendt barskog og finnes fra Alaska østover gjennom Canada og nesten helt frem til Atlanterhavskysten. Den østlige underarten *griseus* skiller seg i sommerdrakt fra langnebbekkasinsnipe blant annet ved at den rødlig grunnfargen på undersiden begrenser seg til hals og bryst, mens buken i hovedsak er hvit. Flankene er også gjerne kraftig tegnet med svarte tverrstreker.

Underarten *hendersoni* fra sentrale deler av arktisk Canada er den av underartene som ligner mest på

langnebbekkasinsnipe. Den har som regel farget buk, men mangler markerte svarte markeringer på flankene. De lyse bremmene på oversiden er gjerne bredere enn hos de tre andre formene av nordamerikanske bekkasinsniper.

Den vestlige *caurinus* viser en variabel utbredelse av rødlig farge, men har ofte et lite hvitt felt på buken. Flanker og brystsider er gjerne kraftig tverrflekket og prikket. I likhet med de to andre underartene mangler også *caurinus* i stor grad de forholdsvis markerte mørke prikkene som danner et bånd sentralt på brystet hos langnebbekkasinsniper, og som Tautra-fuglen viser. Med tilhold på vestkysten av det amerikanske kontinentet gjennom hele året, virker det lite sannsynlig at en *caurinus* skal forville seg til Europa.

Alle formene viser en viss variasjon i kjennetegnene som er nevnt over, så flere kriterier bør kombineres når en fugl skal artsbestemmes. Det er også viktig å ha i bakhodet at tverrstreking og prikking er kraftigst tidlig i hekkesesongen og reduseres utover sommeren etter hvert som fjærdrakten slites.

Detaljer i fjærdrakten er noen ganger av avgjørende betydning for å artsbestemme en fugl tilhørende én av flere nært beslektede arter. Så også for bekkasinsniper. I sommerdrakt skal det være en konsistent forskjell mellom de to artene i tegningen på nedre skulder-

fjær (skapulærer), stor- og mellomdekkere. Hos langnebbekkasinsniper har disse fjærene en hvit tupp som er avgrenset fra øvrige lyse markeringer av et bredt, svart tverrbånd. Hos den kortnebbede søsterarten fortsetter den lyse tuppen innover langs kanten av fjæren og går gradvis over i en oransjeaktig fargetone. Tautra-fuglen har tegninger som stemmer godt med langnebbekkasinsnipe på skapulærer og den ene stordekkeren som er av sommerdrakttype.

Til tross for navnene artene har fått, er ikke nebb lengde en avgjørende karakter ved feltbestemming. Selv om det er en gjennomsnittlig forskjell, så overlapper nebbmålene betydelig, og kun for de mest ekstreme individene er nebb lengde en indikasjon på artstilhørighet. De to artene har derimot ulike lydrepertoar som ofte er til stor hjelp, men så vidt jeg vet ble det aldri hørt lydytringer fra Tautra-fuglen. I Amerika foretrekker gjerne langnebbekkasinsniper ferskvannslokaliteter, mens den andre arten helst opptrer ved brakk- og saltvann. Dette er imidlertid ikke noe mer enn en pekepinn og kan i praksis ikke tillegges noen avgjørende betydning ved identifikasjon av enkeltindivider.

Det er flere detaljer i fjærdrakt og strukturelle forskjeller som er til hjelp ved identifikasjon av bekkasinsniper. For den som måtte ha lyst til å sette seg nærmere inn i problemstillingen,

anbefales Lee & Birch, og O'Brien mfl. (2006) og Chandler (2009) har også mye nyttig informasjon og mange gode bilder av begge artene.

Bekkasinsniper på Tautra ble nok første bekjentskap med arten for mange trønderske fugleinteresserte. Første funn i Trøndelag var det imidlertid ikke. Franz Kutchera var den første som fikk se arten i vår del av landet, da han fant en fugl på Øksninga i Nærøy 11. mai 1974. Dette var kun det andre funnet i Norge. Frem til 2009 er det godkjent 13 funn innenfor landets grenser. I tillegg er det rapportert ytterligere tre fugler i 2010 og 2011, hvilket gjør Tautra-fuglen til funn nummer 17, forutsatt at alle godkjennes av NSKF. Det foreligger ett godkjent funn av kortnebbekkasinsnipe.

Litteratur:

Chandler, R. 2009. Shorebirds of the Northern Hemisphere. Christopher Helm, London.

Lee, C.-T. & Birch, A. New advances in the field identification of dowitchers. Lastet ned fra <http://www.surfbirds.com/ID%20Articles/dowitchers1005/dowitchers.html>, 17.1.2012.

O'Brien, M., Crossley, R. & Karlson, K. 2006. The Shorebird Guide. Houghton Mifflin Company, New York.

MEDLEMSBLAD

Returadresse:
Trøndersk Natur,
c/o NOF avd. Sør-Trøndelag
Postboks 139
7401 Trondheim

